

Թ Ղ Թ Ա Տ Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Մալորական նամակներ. — Պէտք է գրել նամակին հասցէն շատ յստակ կերպով եւ մեկանով: Սոհեմութիւն է պահարանին ետեւը գրել ձեր իսկ հասցէն . այս կերպով , եթէ այն անձը , որուն ուղղած էք ձեր նամակը , չգտնուի՝ թղթատարութիւնը կը վերադարձնէ ձեզի ձեր նամակը , որ այսպէս կորսուելու վտանգէն զերծ կը մնայ :

Թղթատարական Միութեան (Իթթիհաս, Union Postale) մէջ գտնուող երկիրներուն համար 15 կոստ կամ աւելի պակաս կշռող նամակի մը վրայ պէտք է գնել 1 դրուշի թղթադրոշմ . 15 կոստէն աւելի կշռող նամակներուն վրայ , իւրաքանչիւր 15 կոստի կամ աւելի պակաս քանակութեան համար , պէտք է աւելցնել 1 դրուշի թղթադրոշմ : Նոյնպէս Թուրքիոյ ներքին թղթատարութեան մէջ նամակները ենթակայ են 1 դրուշ թղթադրոշմի՝ իւրաքանչիւր 15 կոստի համար : Բացառիկ են նաւահանգիստները . այս պարագային՝ 20 փարայի թղթադրոշմ միայն պէտք է փակցնել (տե՛ս Յուցակ էջ 320-321) :

Եթէ նամակի մը վրայ թղթադրոշմ չգնելով յանձնած ենք թղթատարին , թղթատարութիւնը տեղը կը հասցնէ զայն եւ նամակը ընդունողը կը հարկադրուի վճարել կրկինը . իսկ եթէ դրուած թղթադրոշմը պէտք եղածէն պակաս է , պակաս մասին միայն կրկինը կը վճարէ :

Թղթատարական Բարտեր (Cartes postales). — Պարզ թղթատարական քարտի մը գինն է 20 փարա , իսկ վճարեալ պատասխանով թղթատարական քարտերու գինը 1 դրուշ :

Վաճառքի նմոյշներ (Էմքաաի քիւննարիյե նիւնու-
նեղերի, échantillons des marchandises). — Վաճառքի
նմոյշ կը նկատուին ապրանքի մը այն փոքրիկ մասերը
որոնք կը ծառայեն ապրանքին տեսակը եւ յատկութիւնը
ճանչցնելու, եւ որոնք չեն կրնար ինքնին առուտուրի
առարկայ ըլլալ իրենց փոքր քանակութեան պատճառաւ:
Այսպէս են ցորենի հասիկներ, սերմեր, պղպեղ, ալիւր,
թեյի տերեւներ, քամբակ, բուրդ, երկաթ, զինկ, կեր-
պաս, ասուի, եւայլն, եւայլն: Հեղուկներն ալ, ինչ-
պէս իւղերը, եւայլն, կրնան զրկուիլ իրր նմոյշ, ի բաց
առեալ Ռուսիա, Պարսկաստան, Ամերիկա, Մեծն Բրի-
տանիա:

Թղթատարական Միութեան համար վաճառքի նմոյշ-
ներէն կ'առնուի 20 փարա, 1 կուամէն մինչեւ 100 կուամ,
եւ 100 կուամէն վեր իւրաքանչիւր 50 կուամի 10 փարա
Եթէ նմոյշին ծանրութիւնը 350 կուամը անցնի, կամ
եթէ 30 սանդղիմէդր երկայնութենէ, 20 սանդղիմէդր լայն-
քէ եւ տասը սանդղիմէդր թանձրութենէ աւելի ըլլայ,
կը մերժուի: Թուրքիոյ մէջ վաճառքի նմոյշներուն
համար նոյն բանն է, սա տարբերութեամբ որ մինչեւ
2000 կուամ կ'ընդունուին: Ծովեզերեայ քաղաքներուն
համար անձնիւր 75 կուամի համար 10 փարա աւելի
կ'առնուի, փոխանակ 50 կուամի: Եթէ նմոյշին ծան-
րութիւնը 250 կուամը անցնի, անձնիւր 50 կուամի հա-
մար 20 փարա կ'առնուի մինչեւ 2 քիլոկրամ (տե՛ս
Ցուցակ էջ 320-321):

Եթէ վաճառքի նմոյշի մը վրայ թղթադրոշմ գրուած
չէ, չի զրկուիր: Եթէ պակաս գրուած է, կը զրկուի եւ
պակաս գրուածին կրկինը կ'առնուի ընդունողէն:

Տպագիրներ (Էվրագը մարպուա, imprimés). — Հե-
տեւեալները տպագիրներու կարգը դասուած են եւ զեղ-
չուած գիներով կը զրկուին. յրագիրներ եւ պարբերա-

կաններ, կազմուած կամ անկազմ զիւրեր, սեւրակներ, երաժշտական հասուածներ, այցաբարեր, սպագրական փորձեր (ձեռագրով կամ առանց ձեռագրի), վիճագրութիւններ, շուսանկարներ, պատկերներ, գծագրութիւններ, յատկագիծեր, աշխարհագրական քարտեզներ, ցուցակներ, զանազան ազդեր, եւ ընդհանրապէս բոլոր ինչ որ սպագրուած է :

Թղթատարական Միութեան մէջ զանուոյ երկիրներուն համար 50 կուամ կամ աւելի պակաս կշտոյ տպագիրներուն կը վճարուի 10 փարա . 50 կուամէ աւելի կշտոյ տպագիրներուն վրայ անձնիւր 50 կուամի կամ աւելի պակաս քանակութեան համար պէտք է աւելցնել 10 փարա : Նոյնպէս Թուրքիոյ ներքին թղթատարութեան համար տպագիրները ենթակայ են 10 փարա թղթագրոջմի, իւրաքանչիւր 50 կուամի : Երբ ծրարը 30 կուամէ պակաս կը կշտէ, 5 փարա միայն կը վճարուի : Ծովեզերեայ քաղաքներու համար անձնիւր 75 կուամի 10 փարա կ'առնուի (տե՛ս Յուլի 15 320-321) :

2000 կուամէ աւելի կշտոյ կամ 45 սանդիմէզրէ աւելի երկայնութիւն, լայնութիւն կամ թանձրութիւն ունեցող ծրարներ չեն ընդունուիր. 10 սանդիմէզր արամագիծ եւ 75 սանդիմէզր երկայնութիւն ունեցող պլորուած տպագիրներ կ'ընդունուին :

Եթէ տպագրի մը վրայ ընաւ թղթագրոջմ գրուած չէ, չի զրկուիր. եթէ պակաս գրուած է, կը զրկուի եւ պակաս գրուածին կրկինը կ'առնուի ընդունողէն :

Երբ տպագիրներու ծրար մը կը պարունակէ նամակ կամ ձեռագիր նօթագրութիւններ, չի յանձնուիր, եւ ես կը զրկուի : Բացառութիւն . 1. Գրքի մը հեղինակը կըրնայ ձօն մը գրել այդ գրքին վրայ . 2. Ղրկողը կրնայ ստորագրել եւ իր հասցեն գրել ձեռքով . 3. Գիներու ցուցակի մը կամ ուրիշ անսկզբի սկզբ գրուածքի մը վրայ

կարելի է փոխել կամ աւելցնել քուսնիւններ կամ քուսներ . 4. Կարելի է գիծ ֆաշելով ուշադրութիւն գրակն մասնաւոր հասուածի մը վրայ . 5. Ներելի է սպագրական սխալները ձեռնով ուղղել , եւայլն :

Գործի քուղբեր (էվրագը մեքայիհ , papiers d'affaires) . — Գործի քուղբեր կը կոչուին այն բոլոր թուղթերը , գրուած կամ գծադրուած , որոնք անմիջական թղթակցութեան մը նկարագիրը չունին , ինչպէս դասավարութեան քուղբեր , վկայագիրներ , կաշուածագիրներ , փոխանակագիրներ , բեռնագիրներ (+շէշէ-էշէ-էշէ) , հաշուեցուցակներ (§-ը--ը-), ապահովագրական ընկերութեանց վերաբերեալ կարգ մը քուղբեր , ձեռագիր երաժշտական հասուածներ , գիրքերու ձեռագիրներ եւ դրագիրներու յասկացուած ձեռագիրներ՝ անջասարար կրկնուած , եւայլն , եւայլն :

Թղթատարական Միութեան մէջ գանուող երկիրներուն համար գործի թուղթերէ կը ստացուի 1 գրուշ՝ 1 կոամէ մինչեւ 200 կոամ կշտող ծրարներէ : Իսկ 200 կոամէ աւելի կշտող ծրարները ենթակայ են տասնական փարս յաւելուածի՝ ամէն 50 կոամի յաւելման . առ առաւելն 2000 կրամ կշտող գործի թուղթերու ծրարներ միայն կ'ընդունուին : Թուրքիոյ ներքին թղթատարութեան համար նոյն բանն է (տե՛ս Տուցակ էջ 320-321) :

Եթէ գործի թուղթերու վրայ բնաւ թղթագրուած գրուած չէ , չեն գրկուիր . եթէ պակաս գրուած է , կը զբրկուին եւ պակաս գրուածին կրկինը կ'ամսուի ընդունողէն :

Ծրարներու մէջ նամակ կամ նօթագրութիւն չպարունակելու պայմանները , ինչպէս ծրարներու ծանրութեան եւ ընդարձակութեան պայմանները գործի թուղթերու համար ալ տպագիրներու յար եւ նման են :

Թանկագին նիւթեր . — Արգիլուած է թղթատարի յանձնել մաքուր չվնարուած քանկագին նիւթեր , եւայլն :

Գրամի եւ արժեքաւոր նիւթերու փոխադրութիւն . — Թղթատարական միութեան մէջ գտնուած երկիրներուն համար օտմանեան թղթատարութիւնը չ'ընդունիր աւանդ (եւանկթ), ոչ ալ մանաա-բոսդ :

Թուրքիոյ ներքին թղթատարութեան մէջ ընդունուած է գրամի եւ արժեքաւոր նիւթերու փոխադրութիւնը աւանդի ձեւին սակ : Այս պարագային թղթատարական վարչութիւնը կը ստանայ քանկագին նիւթերու համար արժեքին հաւնաձայն սակագին մը , իսկ հասարակ նիւթերու համար ծանրութեան չափով սակագին մը : Այս սակագինը հինգ աստիճան է , հեռաւորութեան հինգ շրջանակներու հաւնաձայն՝ որոնք հետեւեալներն են .

Ա. Երջանակ . — Կ. Պոլիս եւ շրջակաները . կը վճարուի արժեքաւոր նիւթերու համար, 1էն 1000 գրուշի՝ $2\frac{1}{2}$ գրուշ . 1000 գրուշէն 2000 գրուշի՝ 5 գրուշ , եւ ամէն 1000 գրուշի $2\frac{1}{2}$ գրուշ : Ծանրութիւն ունեցող նիւթերու համար 1էն 500 կրամի՝ $2\frac{1}{2}$ գրուշ , եւ 501էն 1000 կրամի 5 գրուշ , եւ ամէն 500 կրամի $2\frac{1}{2}$ գրուշ :

Բ. Երջանակ . — Պրուսա , Գապթէմունի , Այտըն , Ատանա , Ճէպէլի-Լիպնան , Հալէպ , Գոնիա , Եքստրա , Կարմիր Ծովի եզերքներ , Պէնկագլի , Պիզա , Արշիպեղազոսի կղզիներ : Այս վայրերը կը փոխադրութիւն արժեքաւոր նիւթեր . 1էն 250 գրուշ՝ $2\frac{1}{2}$ գրուշի , 251էն 500՝ 3 գրուշի , 501էն 1000՝ 7 գրուշի . ասկէ վեր հազարներու համար իւրաքանչիւրին վրայ կ'աւելնայ $3\frac{1}{2}$ գրուշ : Ծանրութիւն ունեցող նիւթեր . 1է 100 կրամ՝ $2\frac{1}{2}$ գրուշի , 101էն 250 կրամ՝ 3 գրուշի , 251էն 500՝ 4 գրուշի , եւ 501էն 1000 կրամ՝ 7 գրուշի՝ եւ իւրաքանչիւր 500 կրամի՝ $3\frac{1}{2}$ գրուշի յաւելում :

Գ. Երջանակ . — Գամասկոս , Էրզրում , Հիճազ , Էնգարէ , Սըվազ , Գոսովա , Մանասթըր , Եէմէն , Տիարպէքիւր , Խարբերդ : Արժեք . 1էն 250 գրուշ՝ 3 գրուշի ,

251էն 500՝ 4 դրուշի, 501էն 1000՝ 6 դրուշի եւ իւրաքանչիւր 1000ի վրայ 5 դրուշի յաւելում: Ծանրութիւն . 1էն 100 կրամ՝ 3 դրուշի, 101էն 250 կրամ՝ 4 դրուշի, 251էն 500՝ 6 դրուշի, 501էն 1000՝ 10 դրուշի, եւ իւրաքանչիւր 500ի վրայ 5 դրուշի յաւելում:

Դ. Շրջանակ. — Վան, Պիլիլիս, Մուսուլ: Արժեք . 1էն 250 դրուշ՝ $3\frac{1}{2}$ դրուշի, 250էն 500՝ 5 դրուշի, 501էն 1000՝ 8 դրուշի եւ իւրաքանչիւր 1000ի վրայ $6\frac{1}{2}$ դրուշի յաւելում: Ծանրութիւն . 1էն 100 կրամ՝ 3 դրուշի, 101 էն 250՝ 5 դրուշի, 251 էն 500՝ 8 դրուշի, 501 էն 1000՝ 13 դրուշի, եւ իւրաքանչիւր կրամի վրայ $6\frac{1}{2}$ դրուշ յաւելում:

Ե. Շրջանակ. — Պաղատա, Պատրա: Արժեք . 1էն 250 կրամ՝ 4 դրուշի, 251էն 500՝ 6 դրուշի, 501 էն 1000՝ 10 դրուշի, եւ իւրաքանչիւր 1000ի վրայ 8 դրուշի յաւելում: Ծանրութիւն . 1էն 100 կրամ՝ 4 դրուշի, 101էն 250՝ 6 դրուշի, 251էն 500՝ 10 դրուշի, 501 էն 1000՝ 16 դրուշի, եւ իւրաքանչիւր 500ի վրայ 8 դրուշ յաւելում: Ծովեզերեայ քաղաքները 1000ին 2 դրուշ կ'անուռի, իսկ երկաթուղի բանած քաղաքները 1000ին 3 դրուշ: Ասոնց մէջ երբեք ծանրութիւնը նկատողութեան չաննուիր:

Ընդունելութեան գեկուցագիր (Իւսեկ իլնուխասպերի, avis de réception). — Ընդունելութեան գեկուցագիր կը կոչուի թուղթ մը՝ զոր կը ստորագրէ այն անձը որուն ուղղուած է նամակը եւ որով կը հաստատուի թէ նամակը իր ձեռքը հասած է: Ընդունելութեան գեկուցագիրը, ընդունողէն ստորագրուելէ ետքը, կը վերագարծուի նամակը զրկողին: Ընդունելութեան գեկուցագիրներու, թէ՛ թղթատարական Միութեան շրջանակին եւ թէ՛ թուրքիոյ համար, պէտք է վճարել միօրինակ կերպով 1 դրուշ, յանձնարարման համար վճարուած մէկ դրուշէն զատ:

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ

ԳԻՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ					ՏՊԱԳԻՐՆԵՐ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ԹՈՒՂԹԵՐ				ՎԱՃԱՌՔԻ		ՆՄՈՅՆԵՐ					ՏՊԱԳԻՐՆԵՐ			ԳՈՐԾԻ ԹՈՒՂԹԵՐ				
ԾՈՎԵՉՐ			ՆԵՐՔԻՆ ԵՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ		ԾՈՎԵՉՐ	ՆԵՐՔԻՆ			ՄԻՋԱԶԳԱ		ՑԻՆ	ԾՈՎԵՉՐ	ՆԵՐՔԻՆ			ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ			ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ				
ԿՈՍՄ	ՂՐԶ	ՓՐ	ՂՐԶ	ՓՐ		ԿՈՍՄ	ԿՈՍՄ	ՂՐԶ					ՓՐ	ԿՈՍՄ	ԿՈՍՄ							ՂՐԶ	ՓՐ
15		20	1		30	30		5	20		20	30	30		5	50		10	50		1		
30	1		2		75	50		10	100		20	75	50		10	100		20	100		1		
45	1	20	3		150	100		20	150		30	150	100		20	150		30	150		1		
60	2		4		235	150		30	200	1	40	225	150		30	200	1	40	200		1		
75	2	20	5		300	200	1		250	1	20	200	200	1		250	1	10	250		1	10	
90	3		6		375	250	1	10	300	1	30	250	250	1	10	300	1	20	300		1	20	
105	3	20	7		450	300	1	20	350	1	40	300	300	3	20	350	1	30	350		1	30	
120	4		8		525	350	1	30			50	350	350	3	20	400	2	2	400		2		
135	4	20	9		600	400	2				100	400	400	4	20	450	2	10	450		2	10	
150	5		10		675	450	2	10			200	450	450	4	20	500	2	20	500		2	20	
165	5	20	11		750	500	2	20			300	500	500	5	20	550	2	30	550		2	30	
180	6		12		825	550	2	30			400	550	550	5	20	600	3		600		3		
195	6	20	13		900	600	3				500	600	600	6	20	650	3	10	650		3	10	
210	7		14		975	650	3	10			600	650	650	6	20	700	3	20	700		3	20	
225	7	20	15		1050	700	3	20			700	700	700	7	20	750	3	30	750		3	30	
240	8		16		1125	750	3	30			800	750	750	7	20	800	4		800		4		
255	8	20	17		1200	800	4				900	800	800	8	20	850	4	10	850		4	10	
270	9		18		1275	850	4	10			1000	850	850	8	20	900	4	20	900		4	20	
285	9	20	19		1350	900	4	20			1100	900	900	9	20	950	4	30	950		4	30	
300	10		20		1425	950	4	30			1200	950	950	9	20	1000	5		1000		5		
315	10	20	21		1500	1000	5				1300	1000	1000	10	20	1050	5	10	1050		5	10	
330	11		22		1575	1050	5	10			1400	1050	1050	10	20	1100	5	20	1100		5	20	
345	11	20	23		1650	1100	5	20			1500	1100	1100	11	20	1150	5	30	1150		5	30	
360	12		24		1725	1150	5	30			1600	1150	1150	11	20	1200	6		1200		6		
375	12	20	25		1800	1200	6				1700	1200	1200	12	20	1250	6	10	1250		6	10	
390	13		26		1875	1250	6	10			1800	1250	1250	12	20	1300	6	20	1300		6	20	
405	13	20	27		1950	1300	6	20			1900	1300	1300	13	20	1350	6	30	1350		6	30	
420	14		28		2000	1350	6	30			2000	1350	1350	13	20	1400	7		1400		7		
435	14	20	29			1400	7				2100	1400	1400	14	20	1450	7	10	1450		7	10	
450	15		30			1450	7	10			2200	1450	1450	14	20	1500	7	20	1500		7	20	
465	15	20	31			1500	7	20			2300	1500	1500	15	20	1550	7	30	1550		7	30	
480	16		32			1550	7	30			2400	1550	1550	15	20	1600	8		1600		8		
495	16	20	33			1600	8				2500	1600	1600	16	20	1650	8	10	1650		8	10	
510	17		34			1650	8	10			2600	1650	1650	16	20	1700	8	20	1700		8	20	
525	17	20	35			1700	8	20			2700	1700	1700	17	20	1750	8	30	1750		8	30	
540	18		36			1750	8	30			2800	1750	1750	17	20	1800	9		1800		9		
555	18	20	37			1800	9				2900	1800	1800	18	20	1850	9	10	1850		9	10	
570	19		38			1850	9	10			3000	1850	1850	18	20	1900	9	20	1900		9	20	
585	19	20	39			1900	9	20			3100	1900	1900	19	20	1950	9	30	1950		9	30	
600	20		40			1950	9	30			3200	1950	1950	19	20	2000	10		2000		10		
615	20	20	41			2000	10				3300	2000	2000	20									
630	21		42								3400												
645	21	20	43								3500												

ԵՆ ԱՆԵԼԻ

ԱՆՈՒՄ-
ԷԼԻՆ

ԱՆՈՒՄ-
ԷԼԻՆ

ԱՆՈՒՄ-
ԷԼԻՆ

ԱՆՈՒՄ-
ԷԼԻՆ

ԱՆՈՒՄ-
ԷԼԻՆ

Յանձնարարութիւն (*Թահիւտ*, *recommandation*). — Թղթատարի միջոցաւ փոխադրելի բոլոր առարկաները, ինչպէս նամակներ, թղթատարական քարտեր, տպագիրներ, գործի թուղթեր, ասլրանքի նմոյշներ կրնան յանձնարարուիլ :

Յանձնարարեալ առարկաներու համար պէտք է վճարել նախ ինչ որ պիտի վճարուէր՝ եթէ յանձնարարեալ չըլլային . յետոյ միօրինակ կերպով պէտք է վճարել 1 դրուշ իբր յանձնարարման գին :

Յանձնարարեալ առարկաներու համար, յանձնարարման պահուն իսկ պէտք է վճարել փոխադրութեան բոլոր ծախքը :

Երբ յանձնարարեալ նամակ մը կորսուի, եթէ կը վերաբերի Թղթատարական Միութեան, 50 ֆրանք փոխարինութիւն կը վճարուի թղթատարութեան կողմէ, իսկ եթէ կը վերաբերի Թուրքիոյ ներքին թղթատարութեան՝ 200 դրուշ :

Մանսա - բոսդ. — Մանսա բոսդի դրութիւնը 1900 օգոստոս 1էն սկսած է ի գործ դրուիլ Թուրքիոյ ծովագերեայ քաղաքներու, եւ երկաթուղւոյ գիծերու վրայի քաղաքներու նամակատուններուն մէջ : Ղրկողին տրուելիք ստացագրին վրայ 10 փարանոց դրոշմաթուղթ պիտի փակցուի . իսկ մանտա-բոսդերը եւ անոնց յարակից թուղթերը զերծ պիտի ըլլան դրոշմաթուղթէ : — Երկու հազար դրուշէն աւելի գումարի համար մանտա-բոսդ պիտի չտրուի : Մինչեւ 100 դրուշի համար 20 փարա վարձք պիտի առնուի : Իւրաքանչիւր 100 դրուշէն քսան փարայի հաշուով 500 դրուշէն հարիւր փարա պիտի առնուի . իսկ 500էն մինչեւ 1900 դրուշ, իւրաքանչիւր 200ին քսանական փարա պիտի աւելցուի, որով 1900էն մինչեւ 2000 դրուշ՝ վարձքը պիտի ըլլայ վեց ու կէս դրուշ :

Արժէքը յայտարարուած պարու ցակութեամբ ցամակներ (Գրչլեկըրը մուզսսերէշի մեքեարիպ) . — 1900 տարուոյ մէջ օսմանեան թղթատարութիւնը , ծովեղերեայ քաղաքներու , ինչպէս նաեւ երկաթուղւոյ գիծերուն վրայի քաղաքներու նամակատուներուն մէջ , սկսած է ընդունիլ այս կարգի նամակներ . ասոնք կը պարունակեն պանքնոթներ , արժէթուղթեր եւ այս կարգի թուղթեր , որոնց արժէքը նշանակուած պէտք է ըլլայ թուանշանով եւ գրով պահարանին վրայ : Այս նամակները առ նուազն 5 տեղէն կնքուելու են զրկողին անձնական կնիքով եւ կամ մասնաւոր նշան կրող կնիքով մը : Իւրաքանչիւր նամակի պարունակութիւնը 50,000 դրուշէ աւելի չի կրնար ըլլալ (ոսկին 100 դրուշի հաշուով), սակայն միեւնոյն թղթատարով միեւնոյն անձը կրնայ մէկէ աւելի նամակներ զրկել : Այս նամակներուն համար նախ կը վճարուի նամակին ծանրութեան համեմատ թղթագրոշմ , 1 դրուշ ապահովագրութեան համար եւ յայտարարուած արժէքին իւրաքանչիւր 1000 դրուշին ու կոտորակին համար 1 դրուշ : Այս նամակներուն փոխարէն՝ զրկողին ստացազիր պիտի արուի : Երբ արժէքը յայտարարուած պարունակութեամբ նամակ մը կորսուի , կամ մնասուի կամ գողցուի , այդ արժէքին փոխարէնը օսմանեան թղթատարութեան կողմէ պիտի վճարուի , ի բաց առեալ անխուսափելի կերպով հարկեցուցիչ պարագաները (սեփ ու իզպլէսի դայըր զապիզ կսպապը մուճպիրե , cas de force majeure) : Այս մասին ըլլալիք յայտարարութիւնները առ նուազն մէկ տարուան մէջ պէտք է տեղի ունենան , որովհետեւ անկէ ետքը նկատողութեան չեն առնուիր :

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ը

Կ Ա Ն Ո Ն Ն Ե Ր

Հեռագրին ժամը. — Թուրքիոյ քաղաքներուն միջեւ թուրք տառերով փոխանակուած հեռագիրներուն համար, թրքական ժամը կը գործածուի Թուրքիոյ հեռագրատուններուն մէջ : Իսկ միջազգային հեռագիրներուն եւ լատին տառերով զարնուած ներքին հեռագիրներուն համար՝ Կ. Պոլսոյ Միջօրէականին ժամը կը գործածուի, որ 1 ժամ, 47 վայրկեան, 32 երկվայրկեան առաջ է Բարիզի Միջօրէականին ժամէն :

Հեռագրին անսաքիւր. — Թուրքերէն տառերով քաջուած հեռագիրներուն համար, Թուրքիոյ հեռագրատունները հին տամարը կը գործածեն, եւ լատին տառերով քաջուած հեռագիրներուն համար նոր տամարը :

Հեռագրին շեղումն. — Միջազգային եւ ներքին հեռագիրներուն համար թուրքերէնէ եւ ֆրանսերէնէ զատ կարելի է նաեւ հեռագրել լատին տառերով եւ արաբերէն, պարսկերէն, հայերէն, յունարէն, սերպերէն, ռումաներէն, պուլկարերէն, ռուսերէն, անգլիերէն, գերմաներէն, իտալերէն, սպաներէն, լատիներէն եւ ուրիշ 22 ծանօթ լեզուներու վերաբերեալ բառերով :

Ստորագրութիւնն. — Հեռագրատուններուն յանձնուած հեռագիրները, թէ՛ ներքին եւ թէ՛ միջազգային, պէտք է ստորագրուած ըլլան. ներքին հեռագիրները իրենց ստորագրութեամբ կը զարնուին, իսկ միջազգայինները կրնան առանց ստորագրութեան զարնուիլ եթէ զրկողը այնպէս ուզէ :

Կարճ կամ պայմանադրական հասցե . — Այն ան-
ձերը որոնք շատ հեռագիր կը ստանան կրնան զիմել ի-
րենց գանձուած քաղաքին հեռագրատան եւ անոր հետ
համաձայնութեամբ որոշել կարն կամ պայմանադրա-
կան (*) հասցէ մը . ասոր համար պէտք է վճարել 100
ֆրանք տարեկան, 50 ֆրանք վեցամսեայ կամ 25 ֆրանք
եռամսեայ :

Ատացազիր . — Եթէ զրկողը ուզէ , հեռագրատան
կողմէ՝ հեռագրին յանձնուած ըլլալը հաստատող ստա-
ցազիր կը տրուի : Այս ստացազրին համար 1 զրոյ, կ'առ-
նուի՝ եթէ ներքին հեռագիր է , եւ 25 օանթիմ՝ եթէ
միջազգային հեռագիր է : Այս ստացազիրը ենթակայ
է 10 փարայի սովորական դրոշմատուրքի :

Հեռագրիկն յանձնուելը . — Հեռագրատան ցրուիչ-
ները ստիպուած չեն հեռագիրը յանձնել բուն իսկ
այն անձին ձեռքը , որուն ուղղուած է հեռագիրը . կրը-
նան յանձնել զայն իրեն կամ իր առնը , ազգականնե-
րուն , ծառաներու , եւայլն , ստացազիր առնելով :

Ատուրգական (urgent) հեռագիր . — Կարելի է ստի-
պողական հեռագիր մը զարնել , թէ՛ միջազգային եւ
թէ՛ ներքին , եռադատիկ գին վճարելով : Ասոր համար
հեռագրին վրայ հասցէէն առաջ պէտք է գրել միւսքանեկ
տիր կամ urgent բառերը :

Պատասխանը վճարուած հեռագիր (réponse payée) .
— Հեռագիր զարնող մը կրնայ հեռագրատան յանձնել իր
սպասած պատասխանին գինը մինչեւ 30 րոս , եւ այս-
պէս վճարուած պատասխանով հեռագիր ստացողը կրնայ
պատասխանել առանց ո եւ է գումար մը վճարելու :

(*) Օրինակի համար՝ Առաջիկ Մարգարեանի տեղ՝ Առմարգ, Մար-
տիրոս Յակոբեանի տեղ՝ Յակմար, եայլն :

Ստացման զեկուզացիր (վիւսուլ իւրուխապերի accusé de réception) . — Երբ հեռագիր մը զարնողը ուզէ հասկընալ թէ իր զարկած հեռագիրը ե՞րբ յանձնուած է անոր որուն ուղղուած է , կրնայ այս տեղեկութիւնը առնել հեռագրատունէն , վճարելով 10 բառի գին եւ հասցէէն առաջ գրելով վիւսուլ իւրուխապերի կամ accusé de réception :

Հեռագրի մը զանազան օրինակները . — Եթէ ուղուի մի եւ նոյն հեռագիրը քանի մը օրինակ ընել տալ եւ զանազան անձերու հաղորդել մէկ քաղաքի մէջ , պէտք է վճարել ներքին հեռագիրներու համար իւրաքանչիւր օրինակին (ի բաց առեալ բնագիրը) , 20 բառի $2\frac{1}{2}$ դրուշ , եւ 5 դրուշ երբ սխալողական են :

Հեռագրատուն չեղած տեղեր . — Կարելի է հեռագիր զրկել այնպիսի տեղ մը ուր հեռագրատուն չկայ , տեղւոյն մերձաւորացոյն հեռագրատան ուղղելով . հոնկէ թղթատարութեան կը յանձնուի հեռագիրը եւ առանց ո եւ է ծախքի կը զրկուի հասցէին : Սակայն եթէ հեռագիր զարնողը պահանջէ , կարելի է մասնաւոր թըղթատարի մը միջոցաւ հեռագիրը զրկել տալ իր հասցէին . թուրքիոյ հեռագրատունները ստիպուած են ընդունիլ այս կարգի ներքին հեռագիրները , զանձելով հեռագիրը զրկողէն 7 դրուշ իւրաքանչիւր ժամ հեռաւորութեան համար՝ հեռագրատունէն մինչեւ հեռագրին զրկուած տեղը : Այս հեռագիրներուն մէջ պէտք է նշանակուի , հասցէէն առաջ , իր մասնաւոր թղթատարի ծախք վճարուած գումարին քանակութիւնը :

Ս Ա Ա Գ Ի Ն Ն Ե Բ

Սակագին Կ. Պոչտոյ համար . — Կոստանդնուպոլսոյ հեռագրատանց միջեւ փոխանակուած իւրաքանչիւր հե-

ապրի համար կ'առնուի 100 փարայ , երբ 20 բառը
չ'անցնիր . քսան բառէն վեր իւրաքանչիւր տասը բառի
համար կ'առնուի 50 փարա :

Ներքին սակագին . — Մի եւ նոյն նահանգին հեռա-
գրական կայարաններուն միջեւ քաշուած հեռագրի մը
իւրաքանչիւր բառին համար պէտք է վճարել 20 փարա ,
100 փարա յաւելուածական տուրքով :

Տարրեր նահանգներու հեռագրական կայաններուն
միջեւ քաշուած հեռագրի մը իւրաքանչիւր բառին հա-
մար պէտք է վճարել 40 փարա , 5 դրուշ յաւելուածա-
կան տուրքով :

Այս սակագինը այն հեռագիրներուն համար է , որ
բոնք չեն անցնիր Իսդրըն ընկերութեան ներքին ընդ-
ծովեայ պարաններէն . գալով անոնց որոնք այդ պարան-
ներէն կ'անցնին , միեւնոյն նահանգին հեռագրական կա-
յաններու միջեւ՝ բառը 40 փարա է , 5 դրուշ յաւել-
ուածական տուրքով , եւ տարրեր նահանգներու հեռա-
գրական կայաններուն միջեւ՝ 70 փարա , $7\frac{1}{2}$ դրուշ յա-
ւելուածական տուրքով :

Եւրոպական Թուրքիայէն եւ Ասիական Թուրքիա-
յէն Արեւելեան Րուսիի քաշուած հեռագիրներուն ,
Մուսթաֆա փաշայի ուղիղ ճամբով , կը վճարուի 60 փա-
րա , առանց յաւելուածական տուրքի :

Կիպրոսի հետ փոխանակուած հեռագիրները ներքին
սակագնին ենթակայ են երբ ղրկուին Լաթաքիոյ ճամբով :

Հիճազի , Ղարպ Թարապուսի եւ Եէմէնի նահանգ-
ներուն միջեւ , եւ այդ նահանգներուն իւրաքանչիւրին ու
Թուրքիոյ միւս նահանգներուն միջեւ փոխանակուած հե-
ռագիրները ենթարկուած են միջազգային սակագնին :

Միջազգային սակագին . — Եւրոպական եւ Ասիական
Թուրքիոյ քաղաքներէն հետեւեալ տեղերը զարնուելիք
հեռագիրներէն՝ իւրաքանչիւր բառին համար կը գանձուի .

	Սովորական նամբով	Թեմնոս Շիրազի օմնգովն ավ իսկ բեթով	Օսեանի կաթնեղջի րով
	Ֆր. Սն.	Ֆր. Սն.	Ֆր. Սն.
Ալճէրիա	0 67	—	1 19
Ատէն, Եւրոպական Թուրքիայէն	4 50	4 50	5 83
» Ասիական »	4 00	4 00	5 33
Աւստրիա—Հունգարիա Ե. Թ.	0 34	0 44	0 98
» Ա. Թ.	0 46	0 46	1 00
Բորթուկալ	0 69	0 69	1 22
Գերմանիա	0 55	0 58	1 00
Եգիպ. Սատրին	Աղեքսանդրիա Ե. Թ.	1 25	1 40
	Ա. Թ.	1 00	1 90
	Միւս բաղարձները Ե. Թ.	1 25	1 65
	Ա. Թ.	1 00	2 15
Եմէն Ե. Թ.	3 75	3 75	—
» Ա. Թ.	3 50	5 00	—
Զուիցերիա	0 51	0 51	1 05
Թունուզ	0 67	0 67	1 19
Իտալիա	0 48	0 48	1 14
Հիճազ Ե. Թ.	2 75	2 75	—
» Ա. Թ.	2 50	3 25	—
Հնդկաստան Ե. Թ.	3 48	5 00	5 18
Հնդկաստան Ա. Թ.	3 23	5 50	5 68
Հոլանտա	0 60	0 60	1 05
Ղարալ Թարասպուս	0 88	0 88	1 40
Ճարոն Ե. Թ.	7 70	9 70	7 70
» Ա. Թ.	8 20	10 20	8 20
Ճիպրալթար	0 69	0 69	1 22
Մալթա	0 69	0 69	1 30
Մեծն Բրիտանիա	0 71	0 71	1 19
Յունաստան եւ Բորոս ու Եւպէե. Թ.	0 28	0 38	1 24
» » » Ա. Թ.	0 38	0 38	1 24
» միւս կղզիները	0 42	0 42	1 28
Նորվեկիա	0 72	0 72	1 08
Շուէա	0 69	0 69	1 05
Չին Ե. Թ.	5 89	7 00	7 18

ՋԱՆԱՋԱՆ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ԴՐԱՄՆԵՐ

Հոս կը գնենք պետութեանց զանազան ոսկի եւ արծաթ դրամներուն կշիռները եւ արժէքները : Յրանսա ընդունած է տասնորդական մեզրական դրութիւնը , եւ Պեյճիգա , Զուլիցերիա , Յունաստան նոյն դրամական դրութիւնը ընդունած են 1865ի , 1878ի եւ 1885ի դրամական գաշնակցութեանց մէջ : Յունաստանի մէջ 1 տրախմիկն կը համապատասխանէ 1 ֆրանկին եւ կը ստորաբաժնուի 100 շեքսայի , ինչպէս ֆրանկը կը ստորաբաժնուի 100 սանթիմի : Սպանիա , Իտալիա , Պուլկարիա , Ռումանիա , Սերպիա նոյն դրամական դրութիւնը ի գործ կը գնեն . Սպանիոյ մէջ ֆրանքը կը կոչուի բեսսքա , Իտալիոյ մէջ շիլլա , Պուլկարիոյ մէջ շեկ (որ կ'արժէ 100 սոփիլնսիս) , Ռումանիոյ մէջ շեո (որ կ'արժէ 100 պանի) , Սերպիոյ մէջ շիկար (որ կ'արժէ 100 քարա) :

Թ Ո Ւ Ր Թ Ի Ա

ՄԵՏԱԳ	ԴՐԱՄՆԵՐ	ԿԵԻՌ	ԱՐԺԷՔ		ԱՐԺԷՔ	
		Կրամ	Ղր. .	Փր. .	Ֆրանկ	Սնդ. .
Ո սկի	Հինգ ոսկինոց	36.082	500	—	113	92
Ոսկի	Երկու քուկէս ոսկինց	18.041	250	—	56	96
Ոսկի	Մէկ ոսկինոց	7.216	100	—	22	78
Ոսկի	Կէս ոսկինոց	3.608	50	—	11	39
Ոսկի	Քառորդ ոսկինոց	1,804	25	—	5	70
Արծաթ	Մեծիտիէ	24.055	20	—	4	44
Արծաթ	Կէս մեծիտիէ	12.028	10	—	2	22
Արծաթ	Քառորդ մեծիտիէ	6.014	5	—	1	11
Արծաթ	Երկու դրուշնոց	2,405	2	—	0	44
Արծաթ	Մէկ դրուշնոց	1.203	1	—	0	22
Արծաթ	Կէս դրուշնոց	0.601	0	20	0	11

Ա. Ն. Գ. Լ. Ի. Ս.

Մեծագ.	ԳՐԱՄՆԵՐ	ԿՆԻՌ	ԱՐԺԷՔ		ԱՐԺԷՔ	
		Կամ	Շիլին	Բէն	Ֆրանկ	Սնդ.
Ոսկի	Անգլիական ոսկի	7,988	20	—	25	22
Ոսկի	Կես անգլ. ոսկի	3,994	10	—	12	61
Արծաթ	Գրաուն	28,276	5	—	5	81
Արծաթ	Կես գրաուն	14,138	2	6	2	91
Արծաթ	Շիլին	5,655	1	—	1	16
Արծաթ	Կես շիլին	2,828	—	6	0	58

Ա. Ի. Ս. Տ. Բ. Ս.

Մեծագ.	ԳՐԱՄՆԵՐ	ԿՆԻՌ	ԱՐԺԷՔ	
		Կամ	Ֆրանկ	Սնդ.
Ոսկի	4 Քրիմիցնոց	13,96	47	41
Ոսկի	1 Քրիմից (տուքաթ)	3,49	11	85
Ոսկի	8 Ֆիորին	6,452	20	—
Ոսկի	4 Ֆիորին	3,226	10	—
Ոսկի	20 Քուրոն	6,775	21	—
Ոսկի	10 Քուրոն	3,387	10	50
Արծաթ	2 Ֆիորին	24,690	4	94
Արծաթ	1 Քուրոն	5,—	0	93
Արծաթ	1 Ֆիորին (100 Քրոյն.)	12,345	2	47
Արծաթ	1/4 Ֆիորին	3,086	0	62

Գ. Ն. Բ. Մ. Ա. Ն. Ի. Ս.

Մեծագ.	ԳՐԱՄՆԵՐ	ԿՆԻՌ	ԱՐԺԷՔ		ԱՐԺԷՔ	
		Կամ	Մարկ	Ֆեն.	Ֆրանկ	Սնդ.
Ոսկի	Կրկին Քրոնեն	7,965	20	—	24	69
Ոսկի	Քրոնեն	3,982	10	—	12	35
Ոսկի	5 Մարք	1,991	5	—	6	17
Արծաթ	5 Մարք	27,777	5	—	5	56
Արծաթ	2 Մարք	11,111	2	—	2	22
Արծաթ	1 Մարք	5,555	—	100	1	11
Արծաթ	1/2 Մարք	2,777	—	50	0	56

Ռ Ո Ւ Ս Ա Ս Տ Ա Ն

ՄԵՏԱՂ	ԳՐԱՄՆԵՐ	ԿՆԻՌ	ԱՐԺԷՔ		ԱՐԺԷՔ	
		Կռամ	Բուսլի	Կուսկ.	Յրանք	Սնդ.
Ոսկի	Էմբրեոնալ	12,903	10	—	40	—
Ոսկի	Կես էմբրեոնալ	6,452	5	—	20	—
Ոսկի	Հինգ Բուսլի	—	5	—	20	—
Արծաթ	Բուսլի	—	—	100	4	—
Արծաթ	1/2 Բուսլի	10.	—	50	2	—
Արծաթ	1/4 Բուսլի	5.	—	25	1	—
Արծաթ	20 Կուսկ.	3.6	—	—	—	40

Ֆ Ր Ա Ն Ս Ա

ՄԵՏԱՂ	ԳՐԵՄՆԵՐ	ԿՆԻՌ	ԱՐԺԷՔ		ԱՐԺԷՔ Տակնորամ	
		Կռամ	Յրանք	Սնդ.	Ղրուս	Սնդ.
Ոսկի	Հարիւր Յրանքնոց	32 258	100	—	440	—
Ոսկի	Յիսուն Յրանքնոց	16,129	50	—	220	—
Ոսկի	Քսան Յրանքնոց	6 452	20	—	88	—
Ոսկի	Տասր Յրանքնոց	3,226	10	—	44	—
Ոսկի	Հինգ Յրանքնոց	1,612	5	—	22	—
Արծաթ	Հինգ Յրանքնոց	25.	5	—	22	—
Արծաթ	Երկու Յրանքնոց	10.	1	86	8	80
Արծաթ	Մէկ Յրանքնոց	5.	0	93	4	40
Արծաթ	Կես Յրանքնոց	2.5	0	46	?	20
Արծաթ	Քսան Սանդիսնոց	1.	0	19	—	88

Պ Ա Ր Ս Կ Ա Ս Տ Ա Ն

ՄԵՏԱՂ	ԳՐԱՄՆԵՐ	ԿՆԻՌ	ԱՐԺԷՔ	ԱՐԺԷՔ	
		Կռամ	Ղրան	Յրանք	Սնդ.
Ոսկի	Երկու բուման	5 7	20	17	66
Ոսկի	Մէկ բուման	2,85	10	8	83
Ոսկի	Կես բուման	1,425	5	4	42
Արծաթ	Ղրան	10.	1	0	92
Արծաթ	Բանապատ	5.20	1/2	0	46
Արծաթ	Ապատի	2.08	1/4	0	23

Հ Ն Գ Ե Ա Ս Տ Ա Ն

Մեծագ.	Գրամմներ	ԿՆԻՌ		ԱՐԺԷՔ		
		Կամ	Բուրի	Աննս.	Ֆրանկ	Սնդ.
Ոսկի	Մօնիւր	11.66	15	—	36	83
Ոսկի	$\frac{2}{3}$ Մօնիւր	7.77	10	—	24	55
Ոսկի	$\frac{1}{3}$ Մօնիւր	3.89	5	—	12	28
Արծաթ	Բուրի	11.66	—	16	2	38
Արծաթ	$\frac{1}{2}$ Բուրի	5.83	—	8	1	19
Արծաթ	$\frac{1}{4}$ Բուրի	2.91	—	4	0	59
Արծաթ	$\frac{1}{8}$ Բուրի	1.46	—	2	0	30

Չ Ի Ն Ա Ս Տ Ա Ն

Մեծագ.	Գրամմներ	ԿՆԻՌ		ԱՐԺԷՔ		
		Կամ	Ֆրանկ	Սնդ.		
Արծաթ	1 Բիասոգր	26.9	5	38		
Արծաթ	$\frac{1}{2}$ Բիասոգր	13.45	2	57		
Արծաթ	$\frac{1}{5}$ Բիասոգր	5.38	0	98		
Արծաթ	$\frac{1}{10}$ Բիասոգր	2.69	0	49		
Արծաթ	Թայիկ Հաքուան	37.5	8	26		
Արծաթ	Թայիկ Շանկայի	34.3	7	43		

Ճ Ա Ռ Ո Ն

Մեծագ.	Գրամմներ	ԿՆԻՌ		ԱՐԺԷՔ		
		Կամ	Ֆրանկ	Սնդ.		
Ոսկի	20 ԵԷՆ	33.33	103	33		
Ոսկի	10 ԵԷՆ	16.67	51	67		
Ոսկի	5 ԵԷՆ	8.33	25	83		
Ոսկի	2 ԵԷՆ	3.33	10	33		
Ոսկի	1 ԵԷՆ	1.67	5	17		
Արծաթ	1 ԵԷՆ (100 ՍԷՆ)	26.956	5	39		
Արծաթ	50 ՍԷՆ	12.5	2	22		
Արծաթ	20 ՍԷՆ	5	0	89		
Արծաթ	10 ՍԷՆ	2.5	0	44		
Արծաթ	5 ՍԷՆ	1.25	0	22		

ՄԻՍՏՆԱԼ ԿԱԶԱՆԳՆԵՐ						
ՄԵՏԱԳ.	ԴՐԱՄՆԵՐ	ԿՇԻՌ	ԱՐԺԷՔ		ԱՐԺԷՔ	
		Կում	Տոլար	Սենդ	Յրանք	Սնդ.
Ոսկի	Կրկին արծուեղրամ	33,436	20	—	103	65
Ոսկի	Արծուեղրամ	16,718	10	—	51	83
Ոսկի	Կէս արծուեղրամ	8,359	5	—	25	91
Ոսկի	Երեք տուլարնոց	5,15	3	—	15	55
Ոսկի	Քոբրդ արծուեղրամ.	4,179	2 ¹ / ₂	—	12	95
Ոսկի	Տուլար	1,672	—	—	5	18
Արծար	Տուլար	26,729	—	100	5	34
Արծար	Կէս տուլար	12,5	—	50	2	50
Արծար	Քառորդ տուլար	6,25	—	25	1	25
Արծար	Քսան սենք	5.	—	20	1	—
Արծար	Տայմ	2.5	—	10	0	50

ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ

Զ Ա Փ Ե Ր Ո Ւ Կ Շ Ի Ռ Ն Ե Ր

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

ԿՇԻՌՆԵՐ. — 1 քանքար = 44 օխս (քիլո 56,45): — Պարման = 6 օխս (քիլո 7,692): — 1 օխս = 400 տիրէմ (քիլո 1,282): — 1 տիրէմ = 4 տէնկ (կրամ 3,205): — 1 տէնկ = 4 քրամ կամ կուտ: — 1 քրամ = 4 ցորեն: — Փայտի և քարի համար կը գործածուի ջէքիւն = 176 օխս (քիլո 225,80). սակայն հիմայ գործածուած չէքիւն 250 քիլո է: 1871էն ի վեր Թուրքիա ընդունած էր մէղրական դրամիւնը, սակայն 1898էն ի վեր սովորական առևտուրնեբրու մէջ հին օխսն կը գործածուի:

ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԶԱՓԵՐ. — 1 մէքլար կամ ճարտարապետական արշըն = 24 մատ (սանդիմէդր 75,8): — 1 մատ = 12 զիմ (ս. 3,16): — 1 զիմ = 12 կէտ: — 1 չուխաճը կամ կերպասի արշըն = 8 բուպ, 16 կիրան (ս. 68,6): — 1 կնտազէ = 8 բուպ, 16 կիրան (ս. 65,2):

ՄԱԿԵՐԵԻՈՅՅԻ ԶԱՓԵՐ. — Քառակուսի զիրա = 576 քառակուսի մատ (քառակուսի մէդր 0,574): — Քառակուսի արշըն = 64 քառակուսի բուպ (քառակուսի մէդր 0,462): — Քառակուսի կնտազէ = 64 քառա-

կուսի բույ (քառակուսի մէջր 3,423)։ — Տեօնիւմ (արտաւար) = 1600 քառակուսի արշըն (քառակուսի մէջր 918)։

ՏԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԶԱՓԵՐ. — Արմտիբի համար կը զործածուի քիւէն = 6 խուծի (1 լիղր 33,158)։ — Մէկ խորանարդ զիրա = 13,824 մատ (խորանարդ մէջր 0,435)։ — Կամի համար կը զործածուին օխանոց, կէս օխանոց, հարկւր տրամնոց, յխուեն տրամնոց ամաններ իբր չափ։

Ֆ Ր Ա Ն Ս Ա

ԿԵՒՈՒՆԵՐ. — 1 բօնօ (ծովային բառ) = 1000 բիւօ — Քւերալ = 100 բիւօ — Քիւօկրամ = 1000 կրամ — Էքքօկրամ = 100 կրամ — Տեքալկրամ = 10 կրամ — Կրամ = 1 խորանարդ մէջր չուր՝ պարապին մէջ կը ռուսաւ։ — Տեօնկրամ = 0,1 կրամ — Սանդիկրամ = 0,01 կրամ — Միլիկրամ = 0,001 կրամ։

ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԶԱՓԵՐ. — Միլիամկեր = 10,000 մէջր։ — Քիւլմիկեր = 1000 մէջր։ — Էքրօմկեր = 100 մէջր։ — Տեքամկեր = 10 մէջր։ — Մեկեր = Երկրիս միջօրէականին $\frac{1}{40,000,000}$ մատը։ — Տեօնմկեր = 0,1 մէջր։ — Սանդիմկեր = 0,01 մէջր։ — Միլիմկեր = 0,001 մէջր։

ՄԱԿԵՐԵՒՈՅԹԻ ԶԱՓԵՐ. — Էքրօռ = 10,000 քառակուսի մէջր։ — Առ = 100 քառակուսի մէջր։ — Սանդիառ = 1 քառակուսի մէջր։

ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒ ԶԱՓԵՐ. — Տեքապէռ = 10 մէջր խորանարդ։ — Սպէռ = 1 մէջր խորանարդ։ — Տեօնպէռ = 0,10 խորանարդ մէջր։

ՏԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԶԱՓԵՐ. — Քիւօլիղր = 1000 լիղր։ — Էքքօլիղր = 100 լիղր։ — Տեքալիղր = 10 լիղր։ — Լիղր = 1։ — Տեօնլիղր = 0,1 լիղր։ — Սանդլիղր = 0,01 լիղր։ — Միլիլիղր = 0,001 լիղր։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՄԻԱՅԵԱԼ-ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ԿԵՒՈՒՆԵՐ. — Թօնօ (տակառչափ) = 20 կենդինար (1016 բիւօ, 048 կրամ)։ — Կենդինար = 112 լիպրա (50 բիւօ, 802 կրամ)։ — Գօսորղրը = 28 լիպրա (12 բիւօ, 700 կրամ)։ — Լիպրա = 16 աւուն (453 կրամ 593) որ սովորական ապրանքներ կը ծառայէ։ — Կայնաե Թրոյ լիպրան, որ կը ծառայէ ծանրաղին նիւթեր և զեղ կը ծառայէ և հաւասար է 373 կրամ 242ի։ — Աունս = $\frac{1}{12}$ Թրոյ լիպրայի (31 կրամ 103)։ — Բէնիուայը = 1 կրամ 55։

ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԶԱՓԵՐ. — Մայլ կամ մղոն = 1760 եարտա (1609 մէջր 315)։ — Ֆերլոն = 220 եարտա (201 մէջր 164)։ — Բօլ կամ բրրբ = $5\frac{1}{2}$ եարտա (5 մէջր 029)։ — Ֆեքմըմ = 2 եարտա (1 մէջր 829)։ —

Եարտա = 3 ոտք (0 մէղր 914): — Ոտք = $\frac{1}{3}$ եարտա (0 մէղր 305): —
Ինչէզ = $\frac{1}{36}$ եարտա (0 մէղր 025):

ՄԱԿԵՐԵՒՈՅՅԻ ԶԱՓԵՐ. — Էզր = 4840 բառակուսի եարտա (4046
բառակուսի մէղր 71): — Բուտ = 4210 բառակուսի եարտա 1011 բառա-
կուսի մէղր 6775): — Բուտ = 30 $\frac{1}{4}$ բառակուսի եարտա (25 մէղր 239):
— Եարտա = 9 բառակուսի ոտք (0 բառակուսի մէղր 8361): — Քառա-
կուսի ոտք = 0 բառակուսի մէղր 0929:

ՀԱՍՏՄՏՈՒՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒ ԶԱՓԵՐ. — Խորանարդ ֆիղհրմ = 6
խորանարդ մէղր 116: — Ծովային տակառաջափ = 1 խորանարդ մէղր
132: — Խորանարդ ոտք = 28 բառակուսի տէսիմէղր 315:

ՏԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԶԱՓԵՐ. — Հեղուկի համար. Թօնօ = 252 կալոն
(1149 լիղր): — Քուորդր = 64 կալոն (290 լիղր 7): — Տակառ = 36
կալոն (163 լիղր): — Արմտիքի համար. Պըշրլ, 8 կալոն (36 լիղր 36): —
Սէք, 24 կալոն (109 լիղր): — Քուորդր = 64 կալոն (290 լիղր 7): — Հե-
ղուկի համար. Կայս, կալոն = 4 բուորդըր (4 լիղր 543): — Քուորդըր =
 $\frac{1}{4}$ կալոն (1 լիղր 136): — Բայնք = $\frac{1}{8}$ կալոն (0 լիղր 568): — Կիլ =
 $\frac{1}{32}$ կալոն (0 լիղր 142):

Ռ Ո Ւ Ս Ի Ա

ԿՇԻՌՆԵՐ. — Լիպրա = 96 սալօմնիք (409 կրամ 512): — Լօղ =
3 սալօմնիք (12 կրամ 7968): — Սալօքնիք = 96 սալիա (4 կրամ 266): —
Տօլիա = 0 կրամ 044: — Պերքովից = 400 լիպրա (163 թիւօ 805): —
Բուտ = 40 լիպրա (16 թիւօ 380):

ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԶԱՓԵՐ. — Վէրսոլ = 500 սաժէն (1066 մէղր 78):
— Սաժէն = արշին (2 մէղր 134): — Արշին = $\frac{1}{3}$ սաժէն (0 մէղր 711):
Վերսօք = $\frac{1}{48}$ սաժէն (0 մէղր 044): — Ոտք, 0 մէղր 305:

ՄԱԿԵՐԵՒՈՅՅԻ ԶԱՓԵՐ. — Տեսիաղին = 2400 բառակուսի սաժէն
(109 ար 25):

ՀԱՍՏՄՏՈՒՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒ ԶԱՓԵՐ. — Խորանարդ սաժէն = 9
խորանարդ մէղր 712: — Խորանարդ արշին = 0 խորանարդ մէղր 360:

ՏԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԶԱՓԵՐ. — Հեղուկինք. Պօշքա = 4 վէտրօ (491
լիղր 947): — Վէտրօ = 10 բրուշքա (12 լիղր 299): — Շրօֆ = $\frac{1}{8}$
վէտրօ (1 լիղր 537): — Քուուշքա = $\frac{1}{10}$ վէտրօ (1 լիղր 230): — Չարքա
= $\frac{1}{100}$ վէտրօ (0 լիղր 123): Արմտիք. Ձերվերդ = 8 չէժվերիք (209 լիղր
902): — Օսմին = 4 չէժվերիք (104 լիղր 950): — Ձերվերիք = 26 լիղր
237: — Կարնիդ = $\frac{1}{8}$ չէժվերիք (3 լիղր 280):

Պ Ա Ր Ս Կ Ա Ս Տ Ա Ն

ԳՇԻՌՆԵՐ. — Գարեկծի պարման = 2 բիւ 790: — Թագաւորական պարման = 5 բիւ 580: — Մրակալ = 4 կրամ 64:

ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԶԱՓԵՐ. — Զեր = 1 մէղր 20: — Թեհրանի զեր = 1 մէղր 12: — Գարեկծի զեր = 1 մէղր 04:

ՄԱԿԵՐԵՒՈՅԹԻ ԶԱՓԵՐ. — Զերի էրաք (գորգեր չափելու համար) = 0 մէղր 99: — Փարսախ = 6 բիլոմէղր:

ՏԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԶԱՓԵՐ. — Հեղուկները կշիռով կը ծախուին: — Արմտիր. — Արբապա = 66 լիլր: — Շենիքա = 1 լիլր 32:

Զ Ա Ն Ա Զ Ա Ն Պ Ե Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

Գերմանիա, Աւստրիա-Հունգարիա, Պելճիզա, Տաւրուսքա, Սպանիա, Ֆինլանսա, Յունաստան, Իտալիա, Հոլանսա, Բորբուկալ, Ռումանիա, Սերպիա, Շուէս-Նորվեկիա, Հուիցերիա, Պրեզիլ, Մեքսիկա, Շիլի եւ Կեղրոնական Ամերիկայի ու Հարաւային Ամերիկայի Հանրապետքանց մեծագոյն մասը մէղրական դրուժիւնը կը գործածեն:

Ծ Ո Վ Ա Յ Ի Ն Զ Ա Փ Ե Ր

Ծովային կամ աշխարհագրական փարսախ = 5556 մէղր: — Ծովային մղոն ($\frac{1}{60}$ աստիճան) = 1152 մէղր: — Անքապլիւռ = 200 մէղր: — Նեօ = 15 մէղր 432: — Գրկաչափ = 1 մէղր 624: — Ծովային քառակուսի փարսախ = 30 քառակուսի բիլոմէղր, 87: — Ծովային քառակուսի մղոն = 3 քառակուսի բիլոմէղր, 43:

1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին Գործի մարդոց բաժնին մէջ օրինական անգեկելութիւններ արուած են նաեւ Երկրագործական դրամասան, Տոկոսի օրեկնիքն եւ Վազֆ կաշուածներու ու Արագիի կմիրիկներու ժառանգական փոխանցման վրայ:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՀԱՄԱՐ (*)

ՍԵՐ ՊԻՒՏՃԷՆ

Տարին անգամ մը, զեկտեմբերին, ամէն մարդ իր շահած գրամին համեմատութեամբ պէտք է ճշդէ իր անձնական կամ ընտանեկան պիւտճէն: Այս պիւտճէին պատրաստութեան ատեն՝ պէտք չէ հաւանականութեանց վրայ հաշուի. հասոյթի կողմը պէտք է նշանակել այն գումարները միայն, զորս գանձելուն մարդ ապահով է. յոյսերով բաւականանալու չէ: Անգամ մը որ տարեկան հասոյթը ճշդուի, պէտք է ճշդել ծախքերուն մէջ ինչ գումար որ կարելի է յատկացնել վարձքի, սնունդի, հագուստի, եւ այլն: Ծախքը հասոյթին համաձայնեցնելը մեծագոյն խոհեմութիւնն է. եթէ ծախքերը հասոյթէն աւելի լլան, գծրախտութիւնն է որ կը մանէ տանը գունէն, որովհետեւ պարսֆեր ընելու կը ստիպուի մարդ, եւ պարսֆերը կը դառնացնեն կեանքը: Ծախսելու փորձութեանց դէմ զնելու համար լաւ է միշտ աչքի առջեւ ունենալ պիւտճէն: Հարկ է զգուշանալ պղտիկ ծախքերէն ալ, որովհետեւ անոնք իրարու վրայ բարդուելով ամսուան վերջը կարեւոր գումար մը կը կազմեն: Որքան

(*) 1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին Ընտանիքին համար բաժնին մէջ խօսուած է Նորածիններու առողջապահութեան վրայ, եւ Մեր խոհանոցը վերնագրին տակ, տեղեկութիւններ տրուած են սովորական կերակուրներու պատրաստութեան եղանակին վրայ:

ալ համեատ ըլլայ շահուած գումարը , կարելի է գտնէ 100ին 10ը խնայել , եթէ մեր ծախքերը կարգի գնենք եւ կէտ առ կէտ հետեւինք մեր պիւտճէին :

Ամէն մարդ պէտք է կանոնաւորապէս իր հասոյթնորուն եւ ծախքերուն հաշիւը բռնէ : Խելացութիւն է մուտքի եւ ելքի կշիռը ճշգիւ գտնէ տասը օրը անգամ մը , ամսուան 10ին , 20ին եւ 30ին : Ամէն ամսուան վերջը քննելու է թէ եզամ ծախքը կը համապատասխանէ՞ ճշգուած պիւտճէին : Այս կերպով հնար է աւելորդ ծախքերը պակսեցնել հետզհետէ եւ օր մը բոլորովին զեղչել զանոնք :

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Խորհուրդներ ամուսնութեան համար. — Ամուսնութեան վրայ գրող հեղինակները շատ մը խորհուրդներ տուած են այս մասին : Անոնցմէ մէկ քանին կը համառօտենք հոս .

1. Պէտք է որ ամուսինները պատկանին միեւնոյն ընկերական միջավայրին : Տարբեր միջավայրերու պատկանողները յաճախ առօրեայ բաներու մէջ տեսակ տեսակ յուսախարութեանց կը հանդպին :

2. Պէտք է որ ամուսինները միեւնոյն կրօնքը ունենան . հակառակ պարագային կրնայ ընտանիքին մէջ անհամաձայնութիւն ծագիլ զաւակներու մասին : Յայտնի է թէ Հայ. Եկեղեցին ամուսնութիւնը կ'օրհնէ այն ատեն միայն երբ այր ու կին Հայ. Եկեղեցւոյ զաւակ են :

3. Պէտք է որ այրը իր կնոջմէն 5 կամ 6 տարի աւելի տարիքոտ ըլլայ :

4. Պէտք է որ այր ու կնոջ հարստութիւնները համեմատական ըլլան : Տարակոյս չկայ որ խելացի եւ հրապուրիչ ըլլալը , սաղանդներ ունենալը յաճախ աղջկան մը համար օժիտին տեղը կը բռնէ , սակայն աղքատ երիտասարդի մը համար նոյնը չէ :

4. Պոլսոյ հայ ամուսնութիւնները. — Հայ ամուսնութիւնները, վերջին յիսուն տարիներուն, զարգացած կեդրոններու մէջ, հետզհետէ քիչցած են : Այս երեւոյթը շատ ուշադրաւ է : Մասնաւորապէս 4. Պոլսոյ վրայ խօսելով , տարակոյս չկայ որ ասկէ յիսուն տարի առաջուան բնակիչներուն թիւը նկատողութեան աննելով, համեմատաբար, շատ աւելի ամուսնութիւն տեղի կ'ունենար : Ըստ Պատրիարքարանի փոխանորդարանին արձանագրութեանց , վերջին երեք տարիներուն ամուսնութիւնները հետզհետէ շատցած են սակայն . այսպէս, 1897ին 349, 1898ին 396 եւ 1899ին 415 ամուսնութիւն արձանագրուած են : 1899ի 415 ամուսնացածներէն 112ը ձրի , մնացած 280ը Ե. աստիճանէ վար «խաչ» ընտրած են , եւ հազիւ 10ի չափ ամուսնութիւններ արձանագրուած են Ե. աստիճանէ վեր «խաչ»ով : Այս 415 ամուսնութիւններէն տեղի ունեցած են 75ը Բերայի , 71ը Գում գափուի , 47ը Կէտիկ բաշայի , 46ը Սամաթիոյ , 29ը Սկիւտարի , 23ը Փատը գիւղի մէջ , եւայլն :

Պատրիարքարան եւ ամուսնութեան ծախքեր. — Նըշանատութեան համար փեսացուն կողմէ կը վճարուի Պատրիարքարանի հսցագին, իւղագին եւ կոնդակագին . իսկ հարսնացուն կողմէ հսցագին եւ կոնդակագին : Երկու կողմերը կը վճարեն հաւասար գումարներ նշանատութեան , ինչպէս հրամանագրի համար : Ահա այս վճարմանց զանազան աստիճաններուն ցուցակը .

	Փետացութեան կողմէ		Հարսնցութեան կողմէ, Հացագին	Երկու կողմէ, Կոնդակագին	Փետացութեան կողմէ, Հրամանագին	Հարսնցութեան կողմէ, Հրամանագին
	Խաչագին	Հացագին				
Ա. Աստիճան	Ըստ հաճոյից	Ըստ հաճոյից	Ըստ հաճոյից	Ըստ հաճոյից	Ըստ հաճոյից	Ըստ հաճոյից
Բ. »	1000	500	1500	20	500	500
Գ. »	600	300	900	20	300	300
Դ. »	400	200	600	10	200	200
Ն. »	300	150	450	10	150	150
Զ. »	200	100	300	10	100	100
Է. »	150	75	225	10	75	75
Ը. »	100	50	150	5	50	50
Թ. »	80	40	120	5	40	40
Պ. »	50	25	75	5	25	25
Պ.Ա. »	Ձրի	Ձրի	Ձրի	Ձրի	Ձրի	Ձրի

Երբ պատահի որ նշանառութենէ ետքը մէկ կամ միւս կողմէն ս եւ է պատճառաւ մը նշանը ետ ընել հարկ ըլլայ, ըստ որոշման Ազգ. Վարչութեան, նշանառութեան օրը երկուստեք վճարուած դումարին չափ պիտի վճարուի իբր ստացանք Ազգ. Կեդրոնական Մատուկին :

Ձրի կը կատարուին նշանառութիւնները միայն ա՛յն աղջկանց, որոնց չքաւորութիւնը վկայուած եւ հաստատուած է թաղին եկեղեցւոյն Թաղ. Խորհուրդէն :

Պատրիարքարանը Պոլսէն դուրս գանուող աղգային ներու ամուրիութեան վկայագիրներէն եւ Պոլսէն դուրս գանուող Պոլսեցիներու ամուսնութեան հրամանագիրներէն կը գանձէ, իրենց կարողութեան համեմատութեամբ, 150, 100 կամ 50 դրուշ. նոյնպէս Կ. Պոլսոյ մէջ

տեղի ունեցած ամուսնութեանց անուսնական վիայա-
զիւններուն համար, նշանախօսութեան սատիճանին հա-
մեմատութեամբ, 25 կամ 50 դրուշ :

Հարսնիքի օրեր. Եկեղեցական կանոնները կ'ար-
գիկեն հարսնիք ընել բոլոր տարւոյն մէջ հանդիպող տէ-
րունի օրերուն եւ պահքի օրերուն, սրով հարսնիք կա-
տարելու համար կը մնան բոլոր սուրբերու տօները, ու-
րոնք պահքի չեն զուգադիպիր : Այսպէս, բոլոր Մեծ
Պահքի միջոցին հարսնիք չ'ըլլար պահքի պատճառաւ .
Ջատիէն մինչեւ Հոգեգալստեան ութօրէքը հարսնիք
չ'ըլլար տէրունի տօներուն պատճառաւ : Օրացոյցին մէջ
Կիրակիի մը առջեւ գրուած « հարսնիք » բառը կը նշա-
նակէ թէ նոյն շաբթուն հանդիպող Երկուշաբթի, Երեք-
շաբթի, Հինգշաբթի եւ Շաբաթ օրերը հարսնիք տեղի
կրնայ ունենալ, բայց ո՛չ Կիրակին, որ տէրունի է, ոչ
ալ Ուրբաթ եւ Չորեքշաբթի, պահքի պատճառաւ :
Աստուածածնայ տօնին իններորդ օրը, թէեւ Երկուշաբ-
թի, հարսնիք չ'ըլլար : Բայց յաջորդ Երեքշաբթին կրնայ
ըլլալ :

ՇՆՋԱՆԵՂՁՈՒԹԵԱՆ ԴԷՍ ԴԱՐՄԱՆ

Շնչահեղձութիւնը յառաջ կրնայ գալ բազմաթիւ
պատճառներէ, ինչպէս երբ մարդ ծովին տակ երկար
ատեն մնայ շունչէ զուրկ, կամ փակ սենեակի մը մէջ
կիսավառ ածուխէ արտադրուած ածխային թթուն չնչէ,
եւայլն : Շնչահեղձութեան դէմ գլխաւոր դարմանն է
արուեստական շնչառութիւնը, զոր քանի մը ժամ յա-
րասեւ կերպով ի գործ դնելու է . եթէ այդ միջոցին կա-

բելի չըլլայ արդիւնքի մը հասնիլ , այն ատեն միայն ներքելի է գաղբեցնել գործողութիւնը :

Պէտք է շնչահեղձը տանիլ օդաւէտ տեղ մը , որ շատ տաք չըլլայ . պէտք է հանուեցնել եւ պառկեցնել զայն , մարմնոյն վերի մասը քիչ մը բարձր . կզակը բանալ , գզալի մը կամ փայտի կտորի մը միջոցաւ բաց բռնել զայն , լեզուն դուրս քաշել եւ օգնականի մը բռնել տալ :

Պատկեր 19

տէն՝ բխամտաբ դէպ ի առաջ , ճնշել երկու կողմէն կուրծքին վրայ անոր բազուկներուն միջոցաւ (Պատկեր 19),

Պատկեր 20

սեղմել , բերել դէպ ի գլուխը , եւ այսպէս շարունակել 16էն 18 անգամ տեղի պիտի ունենայ այս շարժումը : Մի եւ նոյն ժամանակ , լեզուն բռնող օգնականը կրնայ լեզուն դուրս քաշել արագ արագ , ջանալով որ այդ շարժումները , համապատասխանեն թեւերու շարժմանց : Այն ատեն կը սկսի լսուիլ թոքե-

երբ օգնականները մարմինը կը շփեն ալքոլով կամ չոր ֆանեղայով , պէտքէ կենալ շնչահեղձին գլխուն կողմը , բռնել թեւերը արմուկին մօտ .

ապա թեւերը գլխուն վրայ բերել աղեղնածեւ շրջան մը դժել տալով անոնց (Պատկեր 20) . եւ յետոյ վերստին կուրծքին վրայ տանիլ անոր թեւերը ,

բուն մէջ մանուղ օգին սուլումը եւ շնչառութիւնը հետզհետէ կը հաստատուի, եթէ ժամանակին ձեռնարկուի այս գործողութեան պէտք եղած զգուշութիւններով :

Դ Ե Ղ Թ Ա Փ Ն Ե Ր

Եթէ կասկածուի թէ մէկը թունաւորուած է, այն պարագային ուր ծանօթ չըլլայ թունաւորման պատճառ եղող թոյնին տեսակը, հարկւր յիսուն տրամ ջուրի մէջ անուշի դգալ մը մանանեխի (հարճալ) փոշի գնել եւ խմցնել հիւանդին : Փսխումները փութացնելու համար, կարելի է տալ միանգամայն տաք կաթ կամ ջուր, որուն խառնելու է ձէթ կամ հալած կարագ :

Եթէ թոյնը ծանօթ է, կարելի է, հետեւեալ քանի մը պարագաներուն մէջ, նշանակուած միջոցներուն գիւմել : — Եթէ թունաւորումը զսոխիով (սրչան օքոռ, arsenic) տեղի ունեցած է, կարելի եղածին չափ շուտ փսխել տալու է մանանեխ եւ աղ խմցնել տալով, խրաքանչիւրէն մէյ մէկ դգալ. անմիջապէս ետքը տալու է ձէթ, հալած կարագ, կաթ : — Եթէ սրջասպով (զան, vitriole) թունաւորուի մարդ, խմցնել ջուրի մէջ հալեցուցուած ձերմակ մակնեկիս : — Եթէ պղինձի ժանգն է թունաւորման պատճառ, պէտք է անմիջապէս բսխել տալ մանանեխով, գարբի գաղջ ջուր խմցնել եւ հիւանդին փորին վրայ տաք աքերաներ (շալիս) գնել : — Մորժիկնով եւ ալիոնով թունաւորման պարագային՝ պէտք է տալ բսխեցուցիչներ, եւ գիմել հետեւեալ դրրդիչ միջոցներուն՝ պաղ աուշեր, խահուէով գրեխում, ձաղկում, արուեստական շնչառութիւն, եւ այլն : — Եթէ թունաւորումը տեղի ունեցած է քունառոր սունկերու

միջոցաւ, պէտք է տալ բոխեցուցիչ զեղեր, 25 կրամ հիկնոյ եսաղի, տաքցնել սաքերն ու ձեռքերը. եւ գիմել գրդիչ միջոցներու :

Ա Ն Ո Ւ Շ Ն Ե Ր

Մասնուսուր գիտելիք. — Անուշներու համար պէտք է խոշոր կտոր շաքար գործածել :

Մէկ օխտ շաքարի համար կէս օխտ ջուր եւ մէկ ապուրի զգալ լեցուն լեմոնի ջուր գնելու է :

Կրակը պէտք է զօրաւոր ըլլայ :

Կիսրոնի սաւուրի անուշ (աղաճ գալուսը *rhenisk*).— Կիսրոնին վրայի մաշկը բարակ բարակ սակելէ ետքը տաշել (*rhenisk*), լաթի մը մէջ եփ ջուրը նետել, երկու երեք եփ գալէ ետքը հանել սաղ ջուրը նետել եւ ջուրը նետող հետէ փոխել մինչեւ որ կիսրոնը պաղի. յետոյ թուղու որ չորնայ՝ վրան լիմոն ջուր սրսկելով : 500 արամ շաքարը կտրել եւ խըլվամի չեկած 100 արամ տաշուք մէջը նետել ու եփել մինչեւ որ թանձրանայ : Յետոյ անուշի ամաններուն տակը պեղրամոյի տաշուք լեցնել ու վրան սլ անուշը պարպել : Երբ անուշը զգալով պնակին մէջ կաթեցուցած ասնու կաթիլ կաթիլ կենայ, պէտք եղած խըլվամի ասափճանին հասած է : Յետոյ անուշը ամաններու մէջ լեցնելու է, որոնց բերանը գոցելու չէ մինչեւ որ պաղի :

Կիսրոնը կտր կտր եփուած անուշ. — Կիսրոնը բարակ բարակ սակելէ յետոյ փոքրիկ քառակուսի կտորներու բաժնելու է առանց մէջի թթուն անելու, եւ քիչ մը ջուրի մէջ խաշելէ ետքը, ճիշդ տաշուքին պէս չորցընելու է, եւ միեւնոյն կերպով եփելու է : Միայն թէ՛ վար ամուսած միջոցին լեմոն գնելու է որպէս զի անուշին գոյնը ձերմակ ըլլայ :

Ելակի անուս . — Պէտք է նախ շաքարը խըղամի
բերել լեմոն քամելով : Երբ շաքարի կաթիլը անշարժ
կենայ պնակին մէջ , մաքրուած ու լուացուած ելակ-
ները պէտք է մէջը նետել , եւ երկու երեք եփ ելլելէն
ետքը՝ վար աննել , շերեփով (ֆրժէկ) ելակները զգու-
շութեամբ հանել , չոր պնակի մը մէջ դնել , եւ շաքարը
պարզուած անցընելով նորէն կրակին վրայ դնել որ եփ
ելլէ ու ասջի խըղամի՛ն գայ : Այն ատեն ելակները մէջը
նետելու է , շարունակ տակի կողմէն խառնելով որպէս
զի չայրին : Փափաքուած խըղամի համնելէ ետքը նորէն
լեմոն մը կը քամուի եւ վար կ'անուսի : Մէկ օխա շա-
քարին , 300 արամ ելակ պէտք է դնել , եւ մէկ օխա-
յէն աւելի չեփել մէկ անգամին :

Նարիկի անուս . — Միւսնոյն կերպով կ'եփուի նա-
րինջը , մէկ օխային համար 3 խոշոր նարինջ դնելով ,
զորս պէտք է կանխաւ սակել , խաշել ու փոքրիկ կտոր-
ներու բաժնել կլտրոնին պէս :

Յունացի անուս . — Այսպէս կ'եփուի յունացը , զոր
պէտք է կանխաւ խաշել , վրայի մորթը եւ կուտերը
հանել : Ծաքարին գոյնը ճերմակ բլլալու համար , կա-
րելի է անուշը եփելէ յետոյ յունացիները շաքարին
մէջէն հանել , եւ ուրիշ խըղամի եկած շաքարի մէջ
նետել , մէկ եփ մը հանել ու վար աննել :

Բալի անուս (ֆրժէկ) . — Այսպէս կ'եփուի նաեւ բա-
լին անուշը , զոր սակայն պէտք է փոշի շաքարով եփել ,
սանին մէջ կարգ մը շաքար եւ կարգ մը բալ դնելով ,
մէկ օխային մէկ օխա :

Վարդի անուս . — Իսկ վարդին անուշը կ'եփուի , վար-
դին մաքուր թերթերը աղէկ մը փետակելով , եւ կարգ մը
փոշի շաքար եւ կարգ մը վարդ շարելով սանին մէջ . 500
արամ շաքարի համար՝ 100 արամ վարդի թերթ պէտք
է գործածել : Յետոյ թերթերուն շատ կարմիրները ու

աւրուածները խաշելով ու մէջը լիմնն մը քամելով պէտք է ջուրը պարզուատէ մը անցընել եւ վարդին մէջ լեցնել , ու անով եփել : Վարդին խըվաւը թանձր ըլլալու չէ :

Սերկելիի շոդապ . — Հինգ օխա սերկելիլ պէտք է սակել , կտոր կտոր ընել , եւ մինչեւ բերանը ջուր լեցընելով սանի մը մէջ խաշել , յետոյ պարզուատէ անցընելով ջուրը սաննել , երկու չափ ջուր , մէկ չափ փոշի շաքար լեցնել , ստանց լիմննի խըվաւի բերել . խըվաւը հասկնալու համար , պէտք է զգալ մը անուշէն լեցնել պնակին մէջ , յետոյ զգալով մը բաժնել զայն . եթէ երկու մասերը իրարու չմիանան , խըվաւը հասած է : Պէտք չէ մոռնալ թէ շերեփ գործածելու չէ այս անուշը եփուած ատեն :

Սալորի եւ ծիրանի շոդապ . — Միեւնոյն կերպով կ'եփուին սալորի եւ ծիրանի շոդապները , սակայն մէկ օխա շաքարին մէկ օխա ծիրան կամ սալոր գնելով :

Սերկելիի փեսիլ . — Սերկելիլը խաշել , քամել , մէջը քիչ մը իր ջուրէն գնելով ճմլել , խոշոր մաղէ մը անցընել : Մէկ օխա սերկելիլին մէկ օխա շաքարի փոշի , եթէ կ'ուզես որ թանձր ըլլայ մէկ ու կէս օխա շաքար գնել , քիչ կրակի վրայ փայտէ զգալով մը խառնելով խառնելով եփել որպէս զի տակը չառնէ : Աղէկ մը թանձրանալէն ետքը , պէտք է երկու մաս հաստութեամբ արտէին մէջ լեցնել , արեւուն դիմացը չորցնել , կտոր կտոր ընել , ամաններու մէջ լեցնել , բերանը գոցել : Կարելի է ասոր մէջ աւելցնել նաեւ ստիլուած նուշ եւ քիչ մըն ալ կասի (քարչին) , վար առնելու մօտ :

Ծիրանի փեսիլ . — Ծիշդ այսպէս կ'ըլլայ նաեւ ծիրանի փեսիլը :

Ելակի չեվիւրմե . — Ելակի չեվիւրմե եփելու համար մէկ օխա շաքարին 60 տրամ ելակի ջուր պէտք է գնել :

Նախ շաքարը խըղվաճի բերել առանց լեմոնի, յետոյ
եղակին ջուրը մէջը լեցնել, եւ դարձեալ խըղվաճի բե-
րել, վար առնել, եւ հազիւ հինգ վայրկեան անցընելէ
ետքը, տաք տաք դարձնել :

Ուրիշ չեղիրմեքներ . — Այսպէս կ'եփի բալը, ծի-
րանը, նարինջը . այս վերջինին փոխանակ ջուրը առնե-
լու, կեղեւը պէտք է տաշել, ու բարակ լաթի մը մէջ
սեղմելով հըթը քամել ու դնել :

Այսպէս կ'եփուի պեղրամոդի եւ պիստակի չեղիր-
մեքն, միայն թէ պէտք է կանխաւ պեղրամոդը բարակ
մը տաշել, իսկ պիստակը բարակ մը ձեծել եւ շաքարը
դարձուած միջոցին, երբ սկսի ճերմըկիլ, մէջը նետել :
Օխային 100 տրամ : Պէտք է գիտնալ թէ առանց պտուղի
ջուր դնելու եփուած չեղիրմեքներուն՝ հարկ է 3 ար-
ծաթ դգալ լեմոնի ջուր դնել, եւ ասոնք պաղե-
ցընելէ ետքը դարձնել :

Միեւնոյն կերպով կ'եփուին նուշին, մանիշակին,
յամպարին (արևպեր), վանիդիային, շոֆուային չեղիրմե-
քները :

ՕՇԱՐԱԿՆԵՐ

Լեմոն . — Շաքարը խըղվաճի բերել, քանի մը լեմոնի
վրան տաշել եւ բարակ լաթէ մը քամելով հըթը առ-
նել, յետոյ 120 տրամ լեմոնի ջուր քամել, ու շաքարին
մէջ լեցնելով առանց եփի բերելու վար առնել : Մէկ
օրս շաքար 120 տրամ լեմոնի ջուրի :

Նարինջ . — Միեւնոյն կերպով եփել . 1 օրս շա-
քարին 12 նարինջի եւ 5 լեմոնի ջուր դնելով :

Ելակ . — Շաքարը խրվամբի բերել , ելակները մէջը նետել , երկու եփ բերել , վար առնել եւ պարզուտէ անցընել : 1 օխա շաքարին 1 օխա ելակ :

Բալ . — Միեւնոյնը :

Հաղարջ (ֆրեկնկ իզիւմի) . — Միեւնոյնը . 1 օխային 100 տրամ :

Արեայամոր (զմալուչա) . — Միեւնոյնը :

Միրան (ֆայրը) . — Միեւնոյնը . 1 օխա շաքարին 1 օխա ծիրան :

Հոյն (ֆրզըլճըֆ) . — Միեւնոյնը . 1 օխա շաքարին 300 տրամ հոյն :

ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ

Քիւռասո . — Շիշի մը մէջ պէտք է լեցնել 200 տրամ թուրինջի վրայի կեղեւէն , քանի մը տրամ կասի , երկու մեխակի հատիկ , եւ ասոնց վրայ լեցնել երեք օխա ալքոլ . ապա շիշին բերանը խցելով ամիս մը արեւուն տակ դնել : Յետոյ լաթէ մը անցընել , եւ մէջը մէկուկէս օխա կարած շաքար խառնել : Նորէն բարակ պարզուտէ մը անցընել , ու յետոյ սրուակներու մէջ լեցնելով անոնց բերանը խցել : Եթէ թուրինջ չգտնուի , պարզ նարինջով ալ կ'ըլլայ :

Բազմապսուղ ըմպելի . — Պէտք է առնել 250 տրամ աղէկ բալ , կոթերը հանել . առնել նաեւ 250 ական տրամ ելակ , հաղարջ եւ արքայամոր , ամէնքը մէկէն օխա մը լաւ տեսակ քօնեաքի մէջ լեցնել ու արեւուն տակ դնել վեց ամիսի չափ : Յետոյ ջուրը առնել պարզուտէ անցընելով , եւ հետը խառնել 125 տրամ կարած շաքար :

Բալի բնագիւի . — Երեք հարիւր տրամ կտրած շաքարի մէջ քանի մը հատիկ մեխակ , կտոր մը կասի եւ երկու օխա քօնեաք կամ ալքօլ խառնել , եւ ամէնքը մէկէն լեցնել մէկ օխա քիչ մը տհաս բալի վրայ . բաւերուն կոթերը պէտք է կէս կէս կտրել կանխաւ , եւ արեւուն տակ դնել շիշերուն բերանը լաւ մը խցելէ յետոյ :

Սալորի բնագիւի . — Պէտք է առնել աղէկ տեսակ սաւոր ոչ շատ հասուն , խոշոր գնդասեղով մը կուտերը մէջէն խախտել , եփ ելած ջուրի մէջ նետել , մաղ շերտիով անմիջապէս հանել եւ սպաղ ջուրի մէջ լեցնել , եւ անկէ ալ հանելով ջուրը ծծել տալ լաթի մը վրայ ու շիշի մը տակը շարել , շաքարը կտրել , ալքօլով խառնել եւ վրան լեցնել :

Միրանի բնագիւի . — Միեւնոյն կերպով կ'ըլլայ ծիրանի բնագիւին :

Նարինջի բնագիւի . — Պէտք է նարինջին վրայի կեղեւը շատ բարակ սակել եւ ալքօլի մէջ ձգել քանի մը ամիս , յետոյ կտրած շաքարը եւ ալքօլը փափաքուած չափովը իրար խառնելով , մէջը աւելցնել յիշեալ շիշին պարունակած ալքօլէն հարկ եղածին չափ :

Այս կերպով կը պատրաստուին բոլոր իֆսիւրները , ինչպէս մանսարինը , կիտրոնը , պեղրամոդր , միսֆեթ շեմոնը . դալով վարդին ու մանիշակին , պէտք է անոնց ծագիկներուն թերթերը ալքօլի մէջ ձգել :

ՔԻՉ ՄԸ ԳԱՆԿԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

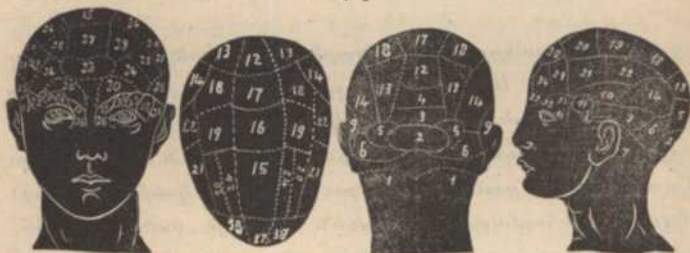
Գանկարանութեան հնարիչն է ժան-ժօզէֆ Կալ (1758—1828) : Այս գերման բժիշկը ուղեղը կը բաժնէր զանազան մասերու , որոնց կը վերագրէր հոգեկան կարողութեանց համապատասխանող զանազան պաշտօններու Ըստ իրեն , զանկին դուրս ցցուած կամ փոսացած մասերը կը համապատասխանեն ուղեղին զանազան մասերուն զարգացած ըլլալուն կամ չզարգացած մնալուն . եւ քանի որ իւրաքանչիւր կարողութիւն , իւրաքանչիւր բնազդ կը համապատասխանէ ուղեղին զանազան մասերուն , այս կերպով կարելի է գտնել քննելով հասկնալ թէ այս կամ այն մարդուն ներքինը ի՞նչ է : Պէտք է ըսել սակայն թէ Կալի գրութիւնը պարզ ենթադրութիւն մըն է , եւ թէ հակառակ Արքրզայմի , Գիւպիի , Սոլէրի եւ ար Պրուսէի աշխատութեանց , այս ենթադրութիւնը ո եւ է զիտական հիմ չունի :

Գաղափար մը տալու համար Կալի գրութեան վրայ , հոս կը գնենք այն զանազան յասկութիւնները , որոնք կը համապատասխանեն թիւ 21 պատկերին մէջ ցոյց տրուած զանկի մասերուն :

Ա. Անասնակիսն կարողութիւններ. — 1. Ֆիզիքական սէր , որ կը չափուի մէկ ականջէն միւսը : 2. Զուակնեւրու սէր , տկարներու պաշտպանութիւն : 3. Գաղափարներ , զգայութիւններ ինք իր մէջ կեդրոնացնել : 4. Մարդուս յարումը իր երկրին : 5. Մարդուս յարումը անհասներու կամ իրերու : 6. Քաջարտութիւն , յարձակումներու զիմազրութիւն : 7. Արտորդի տրամադրութիւն : 8. Շատակերութիւն , գինովութիւն : 9. Խորա-

մանկութիւն , քան ծածկելու տրամադրութիւն : 10. Մե-
փականութեան սէր , ընչասիրութիւն , կտութիւն : 11.

Պատկեր 21

Ճակատ եւ դէմք

Գանգիւն վրայի
կողմը

Գլխուն ետեւի
կողմը

Կիսադիմք

Այս պատկերներուն թիւերը կը համապատասխանեն
նշանակուած կարողութեանց

Շինելու , կարգադրելու կարողութիւն , նորթիկներէն
սկսեալ մինչեւ քանդակագործները :

Բ. Զգացական կարողութիւններ. — 12. Հպարտու-
թիւն , յարգանք ինքզինքին համար : 13. Իր անձին
նկատմամբ նպաստաւոր կարծիքներ լսելու փափաք ,
ունայնամտութիւն : 14. Շրջհայեցութիւն : 15. Բարե-
սիրութիւն : 16. Մեծարանք , որդիական կամ կրօնական
երկիւղածութիւն : 17. Նկարագիր (հաստատամտութենէ
մինչեւ յամառութիւն) : 18. Յոյս : 19. Արդարութիւն ,
ճշմարտութիւն : 20. Գերբնականին ճաշակը : 21. Բա-
նաստեղծական ճաշակ : 22. Վսեմին սէրը : 23. Զուար-
թութիւն , սրամտութիւն , յանկարծարանութիւն : 24.
Նմանողութեան հակում :

Գ. Մտաւորական կարողութիւններ. — 25. Անհատա-
կանութիւն , մանրամասնութեան զիտողութիւն : 26.
Զեւերու , նմանութեանց յիշողութիւն : 27. Տարածու-

թիւնը հասկնալու կարողութիւն : 28. Կշիռը , մեքենա-
կանութեան մէջ ընդդիմահարութիւնը հասկնալու կա-
րողութիւն : 29. Գոյները ճանչնալու կարողութիւն : 30.
Ճամբորդելու փափաք , տեղերու յիշողութիւն : 31.
Թիւեր , հաշիւ : 32. Կարգ կանոնի սէր : 33. Հետեւու-
թիւն հանող միտք : 34. Ժամանակը չափելու կարողու-
թիւն : 35. Ներդաշնակութեան հասկացողութիւն : 36. Լե-
զուներու համար զիւրութիւն , բուն բառին յիշողու-
թիւնը (այս կարողութիւնը ունին մանաւանդ անոնք
որոնց աչքերը դուրս ինկած են) : 37. Բաղդատութիւն :
38. Արդիւնքներու եւ պատճառներու յարաբերութիւնը
հասկնալու կարողութիւն , իմաստասիրութիւն , բնագան-
ցութիւն :

ՔԻՉ ՄԵ ԳԻՄԱԳԻՏՈՒԹ ԻՒՆ

« Գէմքը հոգւոյն հայելին է », կ'ըսեն : Այս առա-
ծին վրայ հիմնուելով , զիմագիտութիւնը , գէմքին գիծե-
րուն ուսումնասիրութեամբ , կը հետեւցնէ թէ ի՞նչ են
մարդուս նկարագիրը , հակումները , բնազդները , կիր-
քերը , եւն : Ահաւասիկ քանի մը զխտողութիւններ ,
զորս ըրած են ամէնէն նշանաւոր զիմագէտները .

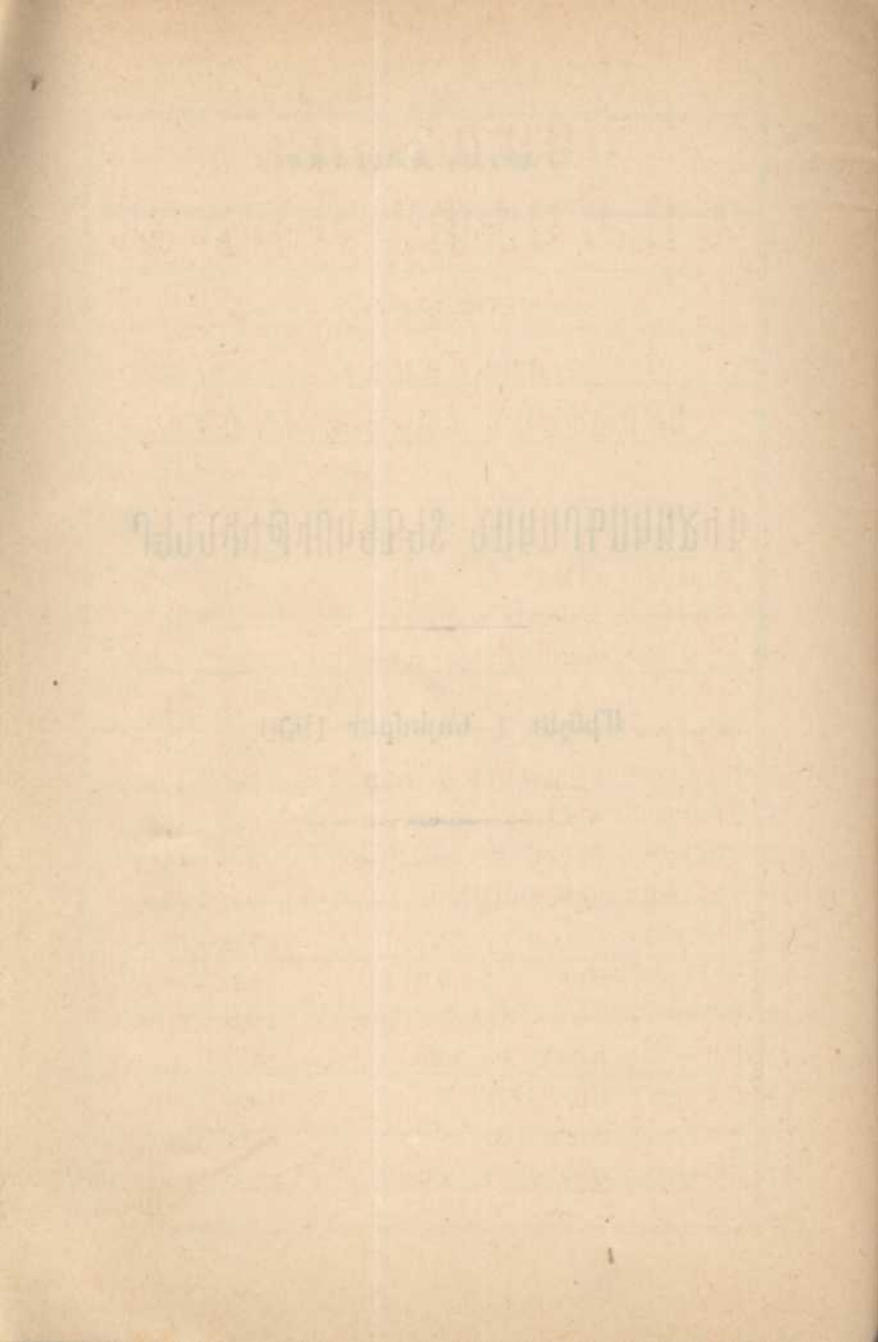
ՃԱԿԱՏ, քուեքերուն տակ լայն-
ցած
— բարձր , և մեջտեղը
դուրս ցցուած
— մեծ և ուղիղ
— աւելի նեղ վերը քան
վարը

Երեւակայութիւն , արուեստագե-
տի ճաշակ , համեմար
Համարարգուծեան կարողութիւն ,
չափագէտ
Խելացի , ուշադիր
Նրբամիտ , խորամանկ , խարե-
բայ

— յօնքերուն վրայի երկու ոսկորները դուրս ցցուած	Երգիծաւէր , բանի չհաւնող , պարսաւաւէր
— նեղ և ցած , յետախոյս .	Անտաշ մարդ
ԱԶՔ , որ ուղիղ կը նայի	Անկեղծութիւն , ուղղամտութիւն .
— պզտիկ և սուր	Ծածկամտութիւն , տկարութիւն .
— պզտիկ կէտր	Նրբամտութիւն , աշխոյժ միտք .
— բուխ	Աշխոյժ միտք , խելացութիւն .
— պայծառ գոյն և մեծարաց	Քողցրութիւն , անխորհրդութիւն .
ՔԻՔ յունական	Քիչ խելք
— մեծ (նեղ և երկայն)	Կորով . փառասիրութիւն
— ծայրը հաստ , քիչ ցրցուած	Բարութիւն , առանց նրբութեան եւ կորովի
— երբաձև	Երեւակայութիւն
— կարճ , լայն և շարժական ռեզունք	Դիտողութեան ողի , զգայնութիւն
ՇՐԹՈՒՆՔ , մտտ	Զգայտուէր , զգայուն խառնուածք
— նուրբ	Զօրութիւն , կծողութիւն
— վերինը վարինէն դուրս .	Տիրականութիւն , արհամարհանք
— վարինը վերինէն դուրս .	Չարամտութիւն , ազահութիւն , շարութիւն
ԱԿՌԱՆԵՐ , պզտիկ և կարճ	Զօրութիւն , թափանցող միտք .
— ցցուած	Կծողութիւն , քիչ մը սրամտութիւն
— մեծ , բանձր և ճերմակ .	Յանդգնութիւն , ուղղամտութիւն , ազնուութիւն
— սուր , ամուր և իրարու կից	Անվստահութիւն , անհաւատարմութիւն , նախանձ
— անկանոն	Խարերայութիւն , խոհեմութիւն .
ՄՆՕՏ , առաջացած	Կորով , ոյժ , յամառութիւն
— երկայն , նեղ	Անտաշութիւն , մոլեռանդութիւն .
— յետախոյս	Հանգարտութեան սէր

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մինչև 1 Նոյեմբեր 1900

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆ

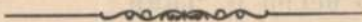
ՍՈՒԼԹԱՆՔ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ

Թուական Գահակաշուքեան

	Հինգերի	Քրիստոսի
1. ՍՈՒԼԹԱՆ ՕՍՄԱՆ Ա. ՂԱԶԻ	699	1299
2. ՍՈՒԼԹԱՆ ՕՐԽԱՆ Ա. ՂԱԶԻ	726	1327
3. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՐԱՏ Ա. ՂԱԶԻ	761	1360
4. ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ Ա. ԵՐԼՏԸՐԸՄ	791	1389
5. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀԷՄՄԷՏ Ա. ՉԷԼԷՊԻ	816	1413
6. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՐԱՏ Բ. ՂԱԶԻ	824	1421
7. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀԷՄՄԷՏ Բ. ՖԱԹԻՀ	855	1451
8. ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ Բ. ՂԱԶԻ	886	1481
9. ՍՈՒԼԹԱՆ ՍԷԼԻՄ Ա. ԵԱՎՈՒԶ	918	1512
10. ՍՈՒԼԹԱՆ ՍԻԼԷՅՄԱՆ Ա. ԳԱՆՈՒՆԻ	926	1520
11. ՍՈՒԼԹԱՆ ՍԷԼԻՄ Բ. ՂԱԶԻ	974	1566
12. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՐԱՏ Գ. ՂԱԶԻ	983	1574
13. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀԷՄՄԷՏ Գ. ՂԱԶԻ	1003	1595
14. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՀՄԷՏ Ա. ՂԱԶԻ	1012	1603
15. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՍԹԱՖԱ Ա.	1026	1617
16. ՍՈՒԼԹԱՆ ՕՍՄԱՆ Բ.	1028	1618
17. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՐԱՏ Գ. ՂԱԶԻ	1032	1622

Թուական Գահակաչուքեան

	Հիմերի Քրիստոսի	
18. ՍՈՒԼԹԱՆ ԻՊՐԱՀԻՄ Ա.	1049	1640
19. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀԷՄՄԷՏ Գ. ՂԱԶԻ	1058	1648
20. ՍՈՒԼԹԱՆ ՍԻԻԼԷՅՄԱՆ Բ.	1099	1687
21. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՀՄԷՏ Բ.	1102	1691
22. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՍԹԱՅԱ Բ.	1106	1695
23. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՀՄԷՏ Գ. ՂԱԶԻ	1115	1702
24. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԱՀՄՈՒՏ Ա. ՂԱԶԻ	1143	1730
25. ՍՈՒԼԹԱՆ ՕՍՄԱՆ Գ.	1168	1754
26. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՍԹԱՅԱ Գ. ՂԱԶԻ	1172	1757
27. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ-ՀԱՄԻՏ Ա. ՂԱԶԻ	1187	1773
28. ՍՈՒԼԹԱՆ ՍԷԼԻՄ Գ. ՂԱԶԻ	1203	1789
29. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՍԹԱՅԱ Գ.	1222	1807
30. ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԱՀՄՈՒՏ Բ. ԱՏԻԼ	1223	1808
31. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ-ՄԷՃԻՏ Ա. ՂԱԶԻ	1255	1839
32. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ-ԱԶԻԶ Ա.	1277	1861

ՎԵՋԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ
Ա. ՊՏ-Ի Ի Լ-Հ Ա. Մ Ի Տ Բ.

Ի Ա Ն Ղ Ա Ձ Ի

Բ Ա Ր Ե Խ Ն Ա Մ Կ Ա Յ Ս Ր

34^{րդ} Կայսր Օսմանեան հարսուրթեան
եւ 28^{րդ} Կայսր յառմանէ Կոստանդնուպոլ-
սոյ, որդի Սուլթան Ապս-իւլ-Մէնիս Խանի,
ծնեալ ի 16 Շապան 1258 (10/22 Սեպտեմ-
բեր 1846), գահակալէ ի 11 Շապան 1293
(19/31 Օգոստոս 1876) •

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔԱՆԻՒՐ

- Մեծ ներքինապետ, ԱՊՏ-ԻՐԻ-ՂԱՆԻ ԱՂԱ:
- Առաջին սենեկապետ, ՀԱՏԻ ԱԼԻ ՊԷՑ:
- Երկրորդ սենեկապետ, ՆՈՒՐԻ ՓԱՇԱ:
- Սենեկապետ, ՄԷՀՄԷՏ ՊԷՑ:
- Սենեկապետ, ԲԱՂԸՊ ՊԷՑ:
- Սենեկապետ, ԷՄԻՆ ՊԷՑ:
- Սենեկապետ, ՄԷՀՄԷՏ ԱՐՅ ՊԷՑ:
- Սենեկապետ, ՊԷՔԻՐ ՍԱՏԸՊ ՊԷՑ:
- Սենեկապետ, ՅԱՏԻՊ ՊԷՑ:
- Առաջին քարտու զար, ԹԱՀՍԻՆ ՊԷՑ:
- Երկրորդ քարտու զար ու սենեկապետ, ԻՋՋԷԹ ՊԷՑ:
- Մեծ Արարողապետ և Կայս. Թարգման, ԻՊՐԱՀԻՄ ՊԷՑ:
- Առաջին Թիկնապահ, ՄԷՀՄԷՏ ՓԱՇԱ:
- Երկրորդ Թիկնապահ, ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ:
- Առաջին Թարգմանիչ, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԳԱՐԱԹԷՑՏՈՐԻ ՓԱՇԱ:
- Երկրորդ Թարգմանիչ, ՆՇԱՆ ԷՅԷՆՏԻ ՍԷՅԷՐԵԱՆ:
- Առաջին Իմամ, ԲԱՇԻՏ ԷՅԷՆՏԻ:
- Առաջին Միւսահիպ, ՏԷՎԼԷՐ ԱՂԱ:
- Նախարար Կայս. Անձն. Գանձան, ՅՈՂԱԶԱՆՆԻՍ ԷՅԷՆՏԻ ՍԱԳԸՋ:
- Վերատեսուչ ծախուց Կայս. Կանանցին, ՀԱՏԻ ԱՔԻՅ ԷՅԷՆՏԻ:
- Հրամանատար սպասարկուաց և նուազածուաց, ՍԻՒԼԵՍՄԱՆ ՓԱՇԱ:
- Առաջին բժշկապետ, ՄԱՎՐԱՆԷՆԻ ՓԱՇԱ:

Ն Ա Խ Ա Ր Ա Ր Ն Ն Ր

- Մեծ Եզարթու՝ ԽԱԼԻ ԲԻՅԱԹ ՓԱՇԱ:
- Շէյխ Իւլ Իսլամ՝ ՄԷՀՄԷՏ ՏԷՂԱԼԵՏԻՆ ԷՅԷՆՏԻ:
- Գատական ու Կրօնական նախարար՝ ԱՊՏԻՐՐԱՀՄԱՆ ՓԱՇԱ:
- Սպարապետ՝ ՄԷՀՄԷՏ ԲԻՋԱ ՓԱՇԱ:
- Մովսիս նախարար՝ ՀԱՍԱՆ ՀԻՒՍԵՆ ՓԱՇԱ:
- Պետական Խորհուրդին նախագահ՝ ՄԷՀՄԷՏ ՍԱՏԻՏ ՓԱՇԱ:
- Արտաքին գործոց նախարար՝ ԱՀՄԷՏ ԹԷՎԵՆՊ ՓԱՇԱ:
- Ներքին գործոց նախարար՝ ՄԷՀՄԷՏ ՄԷՄՏՈՒՀ ՓԱՇԱ:
- Թնդանօթարանի միւշիք՝ ՄՈՒՍԹԱՅԱ ՉԷՔԻ ՓԱՇԱ:
- Էզգաֆի նախարար՝ ԱՊՏՈՒԱԱՀ ՂԱԼԻՊ ՓԱՇԱ:
- Կրթական նախարար՝ ԱՀՄԷՏ ՉԻՂՏԻ ՓԱՇԱ:

Առեւտ. ու Հանր. Շինութ. նախարար՝ ԿՈՒՍԹԱՅԱ ԶԻՆՆԻ ՓԱՇԱ,
 Ելեւմտական նախարար՝ ԲԷՇԱՏ ՓԱՇԱ,
 Եզարքոսական խորհրդական՝ ՄԷՀՄԷՏ ԹԷՎՖԻԿ ՓԱՇԱ:

ՄԵՆ՝ ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐՆԵՐ

Նախագահ Հաշուակալութեան Ատեանին, ՀԱՍԱՆ ՅԷՀՄԻ ՓԱՇԱ,
 Վերատեսուչ Տանգատեան թողակի Մնտուկին, ԹԷՎՖԻԿ ՓԱՇԱ,
 Վերատեսուչ Տէֆթէրխանէի, ԱԼԻ ԲԻՋԱ ՓԱՇԱ,
 Մարապին Վերատեսուչ, ՆԱՋԻՖ ՓԱՇԱ,
 Նախարար Անտառ. Հանր. և Երկրագործ. ՍԷԼԻՄ ՄԷԼՀԱՄԷ ՓԱՇԱ,
 Վերատեսուչ Հեռագր. ու Թղթատար. ՀԻՍՆԷՏԻՆ ՀԱՍԻՊ ՊԷՑ,
 Քաղաքապետ, ԻՍԿԱՏԻՒ ԲԸՏՎԱՆ ՓԱՇԱ,
 Ոստիկանութեան նախարար, ՇԷՖԻԿ ՊԷՑ,
 Նաւահանգիստի Վերատեսուչ, ՍԱՄԻ ՓԱՇԱ,
 Ոստիկանապետ Պէշիթաշի, ՀԱՃԻ ՀԱՍԱՆ ՓԱՇԱ,
 Ոստիկանապետ Ստամպոլի, ՄԱՋՀԱՐ ՊԷՑ,
 Կառավարիչ Բերայի, ՀԱՄՏԻ ՊԷՑ,
 Կառավարիչ Սկիւտարի, ՀԱՄՏԻ ՊԷՑ,
 Հրամանատար ջրհանկիր զօրքերու, ԶԷՋԷՆԵՐ ՓԱՇԱ:

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԵՒ ԿՈՒՍԱԿԱՎՆԵՐ

Հինագ. — ԱԷՄԷՏ ԲԱԹԻՊ ՓԱՇԱ: Մեքքիի Էմիր՝ ՇԷՐԻՖ
 ԱՎՆԻՐԲԷՖԻԿ ՓԱՇԱ: Գաւառներ (սանճագ)՝ Մէտինէ ու Ճիտտէ.
 4 գաւառակ (գազա):

ՍԷՎԷՆ. — ՀԻՍՆԷՏԻՆ ՀԻՄԻ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Սանաա, Հո-
 տէյաա, Ասիր ու Թաազ. 27 գաւառակ, 75 գիւղախումբ (հանիկ)
 և 1333 գիւղ:

ՊԱՍՐԱ. — ՄԷՀՄԷՏ ՄՈՒՀՍԻՆ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Պասրա,
 Միւնթէֆիգ, Նէճա ու Ամարէ. 9 գաւառակ, 34 գիւղախումբ և
 197 գիւղ:

ՊԱՊՏԱՏ. — ՆԱՄԷԿ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Պաղտաա, Տիվանիէ
 ու Քէրպէլա. 17 գաւառակ, 34 գիւղախումբ և 47 գիւղ:

ՄՈՒՍՈՒԼ. — ՀԱՋԻՄ ՊԷՑ: Գաւառներ՝ Մուսուլ, Քէրքուք
 ու Սիւլէյմանիէ. 15 գաւառակ, 25 գիւղախումբ և 3331 գիւղ:

ՀԱՒԷՊ. — ԷՆՍ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Հալէպ, Աւրֆա ու Մա-
 բաշ. 21 գաւառակ, 45 գիւղախումբ և 3476 գիւղ:

ՍՈՒՐԻԱ. — ՀԻՍՆԷՏԻՆ ՆԱՋԸՄ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Շամ, Հա-
 մա, Հորան ու Քէրք. 18 գաւառակ, 13 գիւղախումբ և 1073 գիւղ:

Պերուք. — ԲԷՆԵՏ ՊԷՏ: Գաւառներ՝ Պերուժ, Աքեա, Թարապլուսը Նամ, Լաթաքիա և Նապլուս. 16 գաւառակ, 143 գիւղախումբ և 3057 գիւղ:

Թարապլուսը Ղարպ. — ՀԱՅԵՉ ՄԷՀՄԷՏ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Թարապլուս, Խուճուս, Ճէպէլ ու Ֆիզան. 16 գաւառակ ու 23 գիւղախումբ:

Խիւսապէնիկեաք. — ԻՊՐԱՀԻՄ ԽԱԼԻ ՊԷՏ: Գաւառներ՝ Պրուսա, Էրթոզըուլ, Բէօթաշեա, Գարաշիտարը Սաշիպ և Գարաաի. 24 գաւառակ, 50 գիւղախումբ և 3450 գիւղ:

Գօնիա. — ՄԷՀՄԷՏ ՅԷՐԵՏ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Գօնիա, Նիյաւէ, Պուրաուր, Համիապապա ու Թէքքէ. 25 գաւառակ, 32 գիւղախումբ և 1939 գիւղ:

Էնիկիւրի. — ԹԷՎՅԻԳ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Էնիկիւրի, Եօզլասա, Գայաէրի, Կըրշէճըրի ու Չօրուժ. 21 գաւառակ, 18 գիւղախումբ և 2765 գ.:

Այսըն. — ՔԵԱՄՐԱ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Իզմիր, Սարուխան, Այալն, Մէնթէշէ ու Տէնիզլի. 35 գաւառակ, 50 գիւղախումբ և 2787 գիւղ:

Ասանա. — ՊԱՀԻՐ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Ասանա, Մէրսին, Ճէպէլը Պէրէքէթ, Գոզան և Իչիլ. 15 գաւառակ, 21 գիւղախումբ և 1632 գիւղ:

Գապրեմուցի. — ԷՆԻՍ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Գաթթէմուցի, Պօլու, Չանգըրը և Սինսոյ. 17 գաւառակ, 27 գիւղախումբ և 3712 գիւղ:

Սըվազ. — ՀԱՅԻ ՀԱՍԱՆ ՀԻՄՄ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Սըվազ, Ամաթիա, Գարաշիտարը Նարգի ու Թօզաթ. 21 գաւառակ, 227 գիւղախումբ և 3042 գիւղ:

Տիարպէֆիք. — ՄԷՀՄԷՏ ԽԱԼԵՏ ՊԷՏ: Գաւառներ՝ Տիարպէքիք, Մարտին և Արղընի, 14 գաւառակ. 58 գիւղախումբ և 3177 գ.:

Պիրիս. — ՀԻՍՆԻ ՊԷՏ: Գաւառներ՝ Պիրիս, Մուշ, Ազեքք ու Կինճ. 13 գաւառակ, 30 գիւղախումբ և 2107 գիւղ:

Էրզրում. — ՇԷՐԻՅ ՄԷՀՄԷՏ ԲԷՆԵՏ ՓԱՇԱ: Գաւառներ, Էրզրում, Էրզրնիկեան ու Պոյազիա. 20 գաւառակ. 69 գիւղախումբ և 2617 գ.:

Մամուրէր-իւլազիկ. — ԲԷՆԵՏ ՊԷՏ: Գաւառներ՝ Խարբուժ, Մալաթիա ու Տէրսիժ. 13 գաւառակ, 70 գիւղախումբ և 1890 գիւղ:

Վան. — ԹԱՀԻՐ ՓԱՇԱ: Գաւառներ՝ Վան և Հէքքեարի. 13 գաւառակ, 9 գիւղախումբ և 1594 գիւղ:

Թրապուզան. — ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՏԻ ՊԷՏ: Գաւառներ՝ Թրապուզան, Ճանիկ, Լազիսթան ու Կիւմիւշխանէ. 18 գաւառակ, 24 գիւղախումբ և 2738 գիւղ:

Ճէզայիրի Պահրը Աւճիտ. — ԱՊԷՏԻՆ ՓԱՇԱ. Գաւառներ՝
Ռասաս, Միտիլի, Սազըզ և Լեմնու. 14 գւ. 19 գիւմբ. և 238 գ. :
Կրեւէ.

Էջիբնէ. — ՄԷՀՄԷՏ ԱՐԻՅ ՓԱՇԱ. Գաւառներ՝ Էջիբնէ, Կիւ-
միւլճիճնէ, Գըրգըիիսէ, Տէտէ-Աղաճ, Թէքիրտաղ և Կէլիպօլու. 33
գաւառակ, 117 գիւղախումբ և 1979 գիւղ :

Ալլանիկ. — ՀԱՏԻ ՀԱՍԱՆ ԲԷՅԻԳ ՓԱՇԱ. Գաւառներ՝ Ալլա-
նիկ, Արէղ ու Տրամա. 23 գաւառակ, 16 գիւղախումբ և 1860 գ. :

Գոսովա. — ԲԷՇԱՏ ՊԷՏ. Գաւառներ՝ Իւսիլուպ, Բրիշթիճա,
Եէնի Բազար, Իրէք, Թաշլըճա ու Բրէզրին, 12 գւ. 16 գիւմբ. 3120 գ. :

Մանիա. — ՕՍՄԱՆ ՅԷՎԱԶ ֓ ՓԱՇԱ. Գաւառներ՝ Մանիա, Էրկէ-
րի, Բրէվէզա ու Պէրաթ. 15 գաւառակ, 10 գիւղախումբ և 1597 գ. :

Շինսրա. — ՔԱՅԱԶԻՄ ՓԱՇԱ. Գաւառներ՝ Շրտար և Տուրաճ.
8 գաւառակ, 10 գիւղախումբ և 476 գիւղ :

Մանասրը. — ԱՊՏԻՆ-ԲԷՐԻՄ ՓԱՇԱ. Գաւառներ՝ Մանաս-
թըր, Արֆիէ, Տէպրէ, Իլչէտան ու Կէօրիւճէ. 22 գաւառակ, 34
գիւղախումբ և 1908 գիւղ :

ԳԱՌԱՌՆԵՐ ԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉՆԵՐ

(Ուղղակի ներքին գործոց նախարարութեան ենթարկուած)

Մուսաղէմ. — ԹԷՎՅԻԳ ՊԷՏ. 3 գւ. 2 գիւմբ. և 328 գիւղ :

Պէնկազի. — ԱՆՄԷՏ ԹԱՀԻՐ ՓԱՇԱ. 3 գաւառակ :

Ջօր. — ԱՆՄԷՏ ՇԻՒՐԻ ՓԱՇԱ. 4 գւ. 4 գիւմբ. և 149 գիւղ :

Իզմիտ. — ՄՈՒՍԱ ՔԱՅԱԶԻՄ ՊԷՏ. 4 գւ. 10 գիւմբ. և 938 գիւղ :

Գալայի Սուլթանիէ. — ՃԷՄԻ ՓԱՇԱ. 6 գւ. 8 գիւմբ. և 514 գիւղ :

Չարպլա. — ՄՈՒՍԱ ՔԱՅԱԶ ՃԷՎԱՏ ՊԷՏ. 2 գւ. 1 գիւմբ. 95 գիւղ :

Ճէպէլը Լիպնան. — ՆԱՌԻՄ ՓԱՇԱ. 40 գւ. և 931 գիւղ :

ԱՌԱՆՉՆԱՇՆՈՐ ՀԵՍԱՆ ԿԱՀԱՆՊՆԵՐ

Եզիպաս. — Խաիվ, ԱՊՊԱՍ ՀՈՒՄԻ ՓԱՇԱ :

Թուցուզ.

Պոսնա.

Պուլկարիա. — Իշխան, ՅԷՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆ (ՄԻՇԵՐ) :

Արեւիկ. Բուսէլի. — Կուսակալ, ՅԷՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆ (ՄԻՇԵՐ) :

Սամս. — Իշխան, ՄԻՍԱԼԱՔԻ ԷՅԷՆՏԻ :

**ՕՏԱՐ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ԳՈՎ ԳՏՆՈՒՈՂ,
ՕՍԲԱՆԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐ**

- Անգլիա.** — Մեծ դեսպան՝ Գոսթ-աբի փառաւոր ԱՆԹՈՆԻՆՆԻՍ:
- Աւստրիա.** — Մեծ դեսպան՝ ԿԱԼՏԱՆՆԻ ՆԷՏԻՄ ՊԷՏ:
- Գերմանիա.** — Մեծ դեսպան՝ ԹԷՎԵՐԳ ՓԱՇԱ:
- Ջուրջերիա.** — Դեսպան՝ ՍԹԷՖԱՆԱԲԻ ԳԱՐԱԹԷՆՏՈՐԻ ԷՖԷՆՏԻ:
- Իտալիա.** — Մեծ դեսպան՝ ՄՈՒՍՏԱՅԱ ՐԷՇԻՏ ՊԷՏ:
- Հոլանտա.** — Դեսպան՝ ՅՈՎՍԷՓ ՄԻՍԱԲ ԷՖԷՆՏԻ:
- Միացեալ-Նահանգներ.** — Դեսպան՝ ՇԷՔԻՊ ՊԷՏ:
- Յուճաստան.** Դեսպան՝ ՐԷՅԱԹ ՊԷՏ:
- Շուէս-Նորվեկիա.** — Դեսպան՝ ՇԷՐՅՈՒՍ ՓԱՇԱ:
- Պարսկաստան.** — Մեծ դեսպան՝ ՇԷՄՍԷՏՏԻՆ ՊԷՏ:
- Պելճիկա.** — Դեսպան՝ ՍԹԷՖԱՆԱԲԻ ԳԱՐԱԹԷՆՏՈՐԻ ԷՖԷՆՏԻ:
- Ռուսիա.** — Դեսպան՝ ԼԻՍՏԷՏԻՆ ԼԻՍՆԻ ՓԱՇԱ:
- Սերպիա.** — Դեսպան՝ ԻՊՐԱԼԻՄ ՅԷԹԷՐ ՓԱՇԱ:
- Սպանիա.** — Դեսպան՝ ԻՋՋԷԹ ՓԱՇԱ:
- Գարտափղ.** — Դեսպան՝ ԱԼՄԷՏ ՅԷՎՋԷ ՓԱՇԱ:
- Յրանառ.** — Մեծ դեսպան՝ ՍԱԼԷԼ ՄԻՆԻՐ ՊԷՏ:

ԹՈՒՐԿԻԱ ԳՏՆՈՒՈՂ, ՕՏԱՐ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐ

- Անգլիա.** — *Բերա, Թերեպալաք փողոց.* — Սըբ Նիքոլաւս Օ՛Քոնըբ, Մեծ դեսպան, *անուանուած* 1898թն: — Պ. Պընտըն, Խորհրդական: — Պ. Պլօք, Ա. Թարգման:
- Աւստրիա-Հունգարիա.** — *Բերա, Թոմբոմ փողոց.* — Պառսն Հայնրիխ Ֆոն Գայնչէ, Մեծ դեսպան, *անուանուած* 1880թն: — Պառսն Ֆոն Պրասն, Խորհրդական: — Պ. Բոկաշէր, Ա. Թարգման:
- Բուրբուգալ.** — *Գործերը կը վարէ Իտալիոյ դեսպանատանը:*
- Գերմանիա.** — *Այաս-փաշա, Թագսիմ.* — Պառսն Մարշալ Ֆոն Պիպերշթայն, Մեծ դեսպան, *անուանուած* 1897թն: — Պ. Ֆոն Վանկէնհայմ, Խորհրդական և Ա. Գարտուղար: — Պ. Բարլ Թէսթա, Ա. Թարգման:
- Իտալիա.** — *Բերա, Մեզարաք փողոց.* — Պ. Բանա, Մեծ դեսպան, *անուանուած* 1895թն: — Կամ Կալլինա, Ա. Գարտուղար: — Պ. Բանճիա, Ա. Թարգման:
- Հոլանտա.** — *Բերա, Մեծ փողոց.* — Տաքթ. Վան Վէքերլէն, Դեսպան: — Պ. Բէօն, Ա. Թարգման:

Միացեալ Նահանգներ. — Բերա, Մեծ փողոց. — Պ. Յաքար Սթրասու, Գեսպան, անուանուած 1898ին. — Պ. Լիլյա Կրիսթմա, Ա. Բարտուղար. — Պ. Ալէքսանտր Կարճիւլօ, Ա. Թարգման:

Յունաստան. — Բերա, Աղա Համաճ. — Իշխան Նիքոլա Մաւրոկորատօ, Գեսպան, անուանուած 1898ին. — Պ. Է. Զալաքումա, Ա. Բարտուղար. — Պ. Ալէքսանտր Նաուճ, Ա. Թարգման:

Շուէա-Նորվեկիա. — Բերա, Մեծ փողոց. — Կոմս Օլթթօ Սթէնպօթ, Գեսպան, անուանուած 1890ին. — Պ. Բարլ Ֆէրատլա, Ա. Թարգման:

Պարսկաստան. — Սրահյոյ, Պապը Ալի Ճասսկի. — Մերզա ՄաՀմուտ Խան, Ալա-իւլ-Միւլթ, Մեծ դեսպան, անուանուած 1895ին. — Մերզա Իսմայիլ Խան, Սիկաթ-իւլ-Միւլթ, Ա. Բարտուղար. — Յովհաննէս Խան, Մէնի-իւլ-Սալթանա, Ա. Թարգման:

Պէլճիքա. — Բերա, Բոսրա փողոց. — Կոմս Էրէնպոլա աը Տիւազէլէ, Գեսպան, անուանուած 1899ին. — Կոմս Ֆրէյ Վան տէն Սթէն աը ԵէՀայ, Խորհրդական. — Պաուս Կիսթալ աը Հիւպշ, Ա. Թարգման:

Պուլկարիա. — Բերա, Քապրիսան փողոց. — Պ. Իվան Կէշօ, Գիւանգիտական գործակատար. — Պ. Ժ. Բասարոլ, Ա. Բարտուղար. — Պ. Տոպրէլ, Ա. Թարգման:

Ռումանիա. — Բերա, Քապրիսան փողոց. — Պ. Ալէքսանդր Կիքա, Գեսպան, անուանուած 1899ին. — Պ. Տուսի, Ա. Բարտուղար. — Պ. Ալֆօնս ԼաՀայ, Ա. Թարգման:

Ռուսիա. — Բերա, Մեծ փողոց. — Պ. Զինովիէլ, Մեծ դեսպան, անուանուած 1898ին. — Պ. Զերպաշէլ, Խորհրդական. — Պ. Մաքսիմով, Ա. Թարգման:

Սերպիա. — Բերա, Ուրիքուգի փողոց. — Պ. Սափա Կրուիչ, Գեսպան, անուանուած 1900ին. — Պ. Միլան Աբօսթօյօվիչ, Բարտուղար. — Պ. Գարբիէլ Սամանճի, Թարգման:

Քարասաղ. — Էլիթիկեն. — Պ. Պաքիչ, Գեսպան:

Սպանիա. — Բերա. — Մարթէլէ տէ Քամբօ Սակրասո, Գեսպան, անուանուած 1898ին. — Պ. Բապլօ Սալէր, Ա. Բարտուղար. — Պ. Բէրթօ Սիկալլօ, Ա. Թարգման:

Տանիմարեա. — Գործերը կը վարէ Շուէա-Նորվեկիոյ գեսպանատունը:

Տրանսա. — Բերա, Մեծ փողոց. — Պ. Քոնսթան, Մեծ դեսպան, անուանուած 1899ին. — Պ. Պարօթ, Խորհրդական. — Պ. Էտուար Ռուէ, Ա. Թարգման:

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ
Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ի Ճ Ա Ն Ա Ի Ո Ր Ն Ե Ր Ը

(Այրուրենական կարգով)

Վ Է Ղ Ի Ի

(Ամենարարձր աստիճան)

ԱՐՐԱՀԱՄ ՓԱՇԱ ԵՐԱՄԵԱՆ, Անդամ Մերակոյտի և Քաղաքական ճիւղի
Պետական Խորհրդոյ, Օսմ. Ականակուռ, Մճ. 1:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՓԱՇԱ ՏԱՏԵԱՆ, Խորհրդական Արտաքին գործոց և անդամ
Քաղաքական ճիւղին Պետական Խորհրդոյ, Օսմ. Ականակուռ, Մճ.
Ականակուռ, Իֆթիխար Ականակուռ:

Պ ա լ ա

(Բարձրագոյն աստիճան)

ԱՐԻՎ ԷՅ. ՌՆՃԵԱՆ, Առաջնակարգ Վաճառական, Օսմանիէ 2, Մէ-
ճիտիէ 2:

ԴԱՐՐԻԷԼ ԷՅ. ՆԱՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ, Իրաւագէտ Խորհրդական Բ. Դրան,
Օսմ. 1, Մճ. 1:

ԴՐԻԳՈՐ ԷՅ. ԵՏԸՐԵԱՆ, Անգամ Հաշուակալութեան ատենի, Օսմ. 2,
Մճ. 1:

ՄԿՐՏԻՉ ԷՅ. ՍԻՆԱՊԵԱՆ, Տնօրէն Վիճակագրութեան սենեկի Առեւտր.
և Հանր. Շին. Նախարարութեան, Օսմ. 3, Մճ. 3:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՅ. ՍՅՂՉ, Նախարար Կայս. Անձնական Գանձուհի, Օսմ.
2, Մճ. 1:

ՆԵԱՆ ԷՅ. ՍԷՅԷՐԵԱՆ, Երկրորդ Թարգմանիչ Կայս. Պալատան և Տեսուչ
Օտար Մամուլոյ Դիւանին, Օսմ. 1, Մճ. 1:

ՍԱՐԳԻՍ ԷՅ. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ, Ռեժիսի թով Ներկայացուցիչ Ընդհ. Պարտքի
Վարչութեան, Օսմ. 3, Մճ. 1:

Յ Է Ր Ի Բ

(Զօրաբանի զօրապետութեան աստիճան)

ԱՆՏՈՒ ՓԱՇԱ ՆԱՅԻՍԵԱՆ, Առաջին Վիրահատ Հայտար Փաշայի Հի-
ւանդանոցին, Օսմ. 2, Մճ. 2:

Ուլա Էվվէլի

(Առաջին աստիճանի առաջին դաս)

- ԱՐՐԱՀԱՄ ԷՖ. ՅՐԷՆՎԵԱՆ,** Անդամ Յանձնաժողովոյ անցազրոց, Օսմ. 2, Մճ. 3:
- ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ՔԻՌԷԼԵԱՆ,** Անդամ Նախադատ Ատենի Բերայի, Օսմ. 3, Մճ. 2:
- ԶԱՐԵՀ ԷՖ. ՏՄԼՊԷՐ,** Անդամ Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղին և անդամ Ընդհ. Քննիչ Յանձնաժողովոյ, Օսմ. 1, Մճ. 1:
- ԷԼԻԱՍ ԷՖ. ՉԱՏԵԱՆ,** Անդամ Պետական Խորհրդոյ Ելեւմտական ճիւղին, Օսմ. 2, Մճ. 1:
- ԷԿՍՄ ԷՖ.,** Նախագահ Մասնագիտաց Ժողովոյ Անտառաց, Հանքաց և Երկրագործական Նախարարութեան, Օսմ. 2:
- ՀԱՄՐԱՐՁՈՒՄ ԷՖ. ՆԱՔԱՇԵԱՆ,** Բժիշկ Կայս. Պալատան և Կիւմիշտուլու Հիւանդանոցին, Մճ. 3:
- ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ. ԳԱՎԱՅԵԱՆ,** Ընդհանուր Հիւպատոս Նիսի և Թուլոնի, Օսմ. 2, Մճ. 1:
- ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ. ՆԱՔԱՇԵԱՆ,** Արտօնատէր Սապահ լրագրոյ, Օսմ. 2, Մճ. 1:
- ՄԻՍՍՔ ԷՖ. (ՅՈՎՍԷՓ ՄԻՍՍՔԵԱՆ),** Օսմ. Դեսպան Լահէի, Օսմ. 2, Մճ. 1:
- ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՖ. ԽՈՐԱՍՆՃԵԱՆ,** Բժիշկ Կայս. Պալատան և Ուսուցիչ Բժշկական Համալսարանին, Օսմ. 2, Մճ. 1:
- ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՖ. ՄԱՄԻՎՈՆԵԱՆ,** Տնօրէն Թարգմ. սենեկին Սպարապետութեան, Օսմ. 2, Մճ. 2:
- ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՖ. ՄՇՍՐԷԱՆ,** Խորհրդական Ընդհ. Տնօրէնի Հանրային Պարտուց Վարչութեան, Օսմ. 2, Մճ. 3:
- ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԶԷՔԻ,** Տնօրէն Դիւանին Արքունի կալուածոց Կայսերական Անձնական զանձուն, Օսմ. 4, Մճ. 3:
- ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԱԶՆԱԹՐԵԱՆ,** Ճարտարապետ Սպարապետութեան Դրան, Օսմ. 3, Մճ. 2:
- ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԵԱՆ,** Նախկին անդամ Հաշուակալութեան ատենի:
- ՍԵՊՈՒՀ ՊԷՏ ՄԱՔՍՈՒՏ,** Առաջնակարգ Սեղանաօր, Օսմ. 3, Մէճի-տիէ 2:
- ՍԷՅԷՐ ԷՖ. (ՀՄԱՏԵԱԿ ՍԷՅԷՐԵԱՆ),** Տնօրէն օտար Թղթ. Դիւ. Արտ. գործոց Նախարարութեան, Օսմ. 2, Մճ. 2:

ՍԻՄՈՆ ԷՖ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ, Օգնական Տեսչութեան Օտար Մասիոյ, Մէ-
ծիտիէ 2:

ՕՂԵՆ ԷՖ. (ՅՈՎՂԵՆՆԷՍ ՊԱՂՏԱՏԻԵԱՆ), Նախկին Տնօրէն Հպատա-
կութեան Դիւ. Արտ. Գործ. Նախարարութեան, Մճ. 2:

Պէշլէր պէշի

(Բնիշխութեան աստիճան)

ԵԱՎԷՐ ՓԱՇԱ (ԱՆՏՈՆ ՔԸՆԿԸՐԵԱՆ), Կայսերական Քննիչ Օսմ. Հան-
րային Պարտքի Վարչութեան և Ռէժիի, Մճ. 1:

Միրիիվա

(Զօրապետութեան աստիճան)

ԳԱՐԻԷՂ ՓԱՇԱ ՍԵՒԵԱՆ, Նախկին անդամ Առողջապահական Ժողովոյ
Ծովային Նախարարութեան, Օսմ. 3, Մճ. 3:

ԻՍԿԷՆՏԷՐ ՓԱՇԱ (ԿԱՐԱՊԵՏ ԻՍԿԷՆՏԷՐԵԱՆ), Բժիշկ Սեւանիկի Զօ-
րարանակին, Մճ. 4:

ՍՏԵՓԱՆ ՓԱՇԱ ԱՍԼԱՆԵԱՆ, Նախկին անդամ Զինուորային Բժշկա-
կան Ժողովոյ, Մճ. 3:

Ուլա սանիսի

(Առաջին աստիճանի երկրորդ դաս)

ԱՆՏՈՆ ԷՖ. ԱՋՆԱԻՐԵԱՆ, Անդամ Ժողովոյ Քաղաքապետութեան, Օսմ.
3, Մճ. 2:

ԱՆՏՈՆ ԷՖ. ԲԷՔՄԷՂԵԱՆ, Օգնական Կուսակալութեան նահանգին Պիժ-
լիսի:

ԱՍՏՏՈՐԷ ԷՖ. ԳՈՒՇԱՏԱՂԸԱՆ, Անդամ Ժողովոյ Մաքսային վերա-
տեսչութեան, Մճ. 4:

ԱՍԼԱՆ ԷՖ. (ԳԷՌԳ՝ ԱՍԼԱՆԵԱՆ), Օգնական Տեսուչ խճուղիներու և
կամուրջներու:

ԱՐԱՄ ԷՖ. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ, Օգն. Երկամուշեայ Տեսչութեան և Գօմիաէր
Արև. Երկամուղ. Ընկերութեան, Մճ. 3:

ԱՐՄԵՆԱԿ ԷՖ. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆ, Նախկին Տեսուչ օտար գործերու՝ Կուսա-
կալութեան Այտընի նահանգին, Օսմ. 4, Մճ. 3:

ԱԻԵՏԻՍ ԷՖ. ՔՈՒՂՈՒԵԱՆ, Նախկին Փաստարան Եւրքին գործոց Նախա-
րարութեան, Օսմ. 3, Մճ. 3:

ԳԷՌԳ՝ ԷՖ. ԲԱԳԱՐԱՏ, Տնօրէն Թղթակցութեան և Թալլաք. Դիւանին
Առևտ. Հանր. շինու. Նախարարութեան, Օսմ. 3, Մճ. 4:

ԳԷՌԳ՝ ԷՖ. ՔՈՐԳՈՐԵԱՆ, Երկրագործ. Խորհրդ. Հանր. Պարտ. Վարչ.
և Տնօրէն Պրուսայի Շերամարտական վարժ. Օսմ. 4, Մճ. 2:

- ԳՐԻԳՈՐ ԷՅ. ՇԱՊԱՆԵԱՆ,** Տնօրէն Վարչութեան Հանրային Պարտքի Տրայիզնի, Օսմ. 4, Մճ. 2:
- ԺՕՂԷՅ ԷՅ. ԿԱՆԵՆԻ,** Քիմիագէտ Նորին Կաշերական Վեհախառութեան, Օսմ. 3:
- ԼԵՆՈՆ ՊԷՏ ՓԱՓԱՋԵԱՆ,** Նախկին օգնական-Տնօրէն Ապահովութեան Մնտուկին:
- ԽԱՋԻԿ ԷՅ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ,** Դիւանապետ Հաշուակալութեան Դիւանի Արտարքին գործոց Նախարարութեան, Օսմ. 3, Մճ. 2:
- ԽԱՋԻԿ ԷՅ. ՕՏԵԱՆ,** Նախկին պաշտօնեայ Իրաւագէտ Խորհրդականաց Սենեկին Բ. Դրան, Մճ. 3:
- ԽՆԳԻՐ ԷՅ. ՔԻՐՔԱՃԵԱՆ,** Տնօրէն Արձանագրութեան Դիւանի Առևտր. և Հանրօգուտ Շին. Նախարարութեան, Օսմ. 3, Մճ. 3:
- ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՅ. ԳԱՐԱԿԱՇ,** Նախկին Անդամ Հաշուակալութեան Ատենին Ելեւմտական Նախարարութեան:
- ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԷՏ ԵՐԱՄԵԱՆ,** Նախկին Սեղանաւոր Խտիպին Եզրպտտի, Մճ. 3:
- ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՅ. ԹԱԳԻՌՔԵԱՆ,** Նախկին Ընդհանուր Քարտուղար Արևելեան Բումէլիի Կուսակալութեան, Մճ. 3:
- ՀՐԱՆՏ ՊԷՏ ԱՂՐՕ,** Օգնական Դիւանապետի Խորհրդականներու Սենեակին Բ. Դրան, Օսմ. 4:
- ՄԱՆԱՍ ԷՅ. (ԷՏՈՒՐ ՄԱՆԱՍԵԱՆ),** Առաջին խմբագիր Սերվիք Ֆրանսերէն լրագրին:
- ՄԱՆՈՒԿ ԷՅ. ԱՋԱՐՏԵԱՆ,** Օսմանեան Ընդհանուր ճիւղատու Կալացի, Մճ. 2:
- ՄԱՏԹԷՍ ԷՅ. ՊԱԼԵՕՋԵԱՆ,** Նախագահ Առևտրական Ժողովոյ և անդամ Թաղապետական Ժողովոյ Իզմիրի, Օսմ. 4:
- ՄԻՀՐԱՏ ԷՅ. ՊԱՊԱՆԱՆ,** Օգնական Տնօրէն Արձանագրութեանց Սենեակին Օտար Թղթակց. Արտ. Դործ. Նախարարութեան, Մճ. 3:
- ՄԻՀՐԱՆ ԷՅ. ՄԻՍԱՔ,** Առաջին Թարգման Փարտսաց Վարչութեան Կ. Պոլսոյ:
- ՄԻՔԱՏԷԼ ԷՅ. ԿԻՒԼԱՊԵԱՆ,** Տնօրէն Արձանագրութեանց Դիւանի Խորհրդականաց Սենեկին Բ. Դրան, Օսմ. 4, Մճ. 2:
- ՄԿՐՏԻՉ ԷՅ. ԼԷՔԻՄԵԱՆ,** Տեսուչ Անտառաց և Հանրաց Կաշս. Անճաղան Դանձուհ Նախարարութեան, Մճ. 3:
- ՅԱԿՈՐ ԷՅ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ,** Ազգապետ Բողոքական Հասարակութեան, Օսմ. 3, Մճ. 3:
- ՅԱԿՈՐ ԷՅ. ՅՐԷՆԿԵԱՆ,** Նախկին Տնօրէն Ապահովութեան Մնտուկին Կ. Պոլսոյ:

- ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՅ. ԱՍԱՆԵԱՆ,** Արկղակալ Իտաբէի Մախսուսէի Շոգե-
նաւային Վարչութեան, Օսմ. 4:
- ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՅ. ԽԱՆՏԱՆԵԱՆ,** Մարդահամարի Տեսչութեան արտա-
սահմանի անցազիրներու դիւանապետ:
- ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՅ. ՍԱՐԱՅԵԱՆ,** Նախկին անդամ Ժողովոյ Հանրային
Կրթութեան Նախարարութեան:
- ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԷՏ ԳՈՒՅՈՒՄՅԱՆ,** Ա. Քարտուղար Օսմանեան Դեսպա-
նատան Հռոմի, Օսմ. 3, Մճ. 3:
- ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅԷՐԻՏ ԷՅ. (ՊՅՅԱՃԵԱՆ),** Օգնական Կուսակալութեան
Վանայ:
- ՅՈՎԱԷՓ ԷՅ. ԹԱԳՈՐԵԱՆ,** ձարտարապետ Կայսերական Պալատան,
Մճ. 3:
- ՆՇԱՆ ԷՅ. ԱՏՎԱՋԵԱՆ,** Անդամ Բերայի Թաղապետութեան Առողջապա-
հական Ժողովոյ, Օսմ. 3, Մճ. 3:
- ՆՇԱՆ ԷՅ. ԳԱՋԱՋԵԱՆ,** Անդամ Ժողովոյ Մաքսային Վարչութեան,
Մճ. 3:
- ՆՇԱՆ ԷՅ. ՃՎԱՆԵԱՆ, Բ. Դրան** Իրաւագէտ Խորհրդականի օգնա-
կան, Օսմ. 4, Մճ. 3:
- ՇԷՔԻՊ ԷՅ. (ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐԲԱՍՄԵԱՆ),** Նախկին Ա. Քարտուղար
Պէրլինի Օսմ. Դեսպանատան, Օսմ. 4, Մճ. 3:
- ՊԱՏՐԻԿ ԷՅ. ԿՐԻՊԷՆԿԵԱՆ,** Անդամ Առեւտրական Սենեկի Կ. Պոլսոյ,
Մճ. 2:
- ՊԵՏՐՈՍ ԷՅ. ԱՋԱՐԵԱՆ,** Նախագահ Առեւտրական Սենեկին Կոստան-
դնուպոլսոյ:
- ՊԵՏՐՈՍ ԷՅ. ՔԷՐԷՍԷՃԵԱՆ,** Տնօրէն Թարգմանութեան Սենեկի Ելեւ-
մտական Նախարարութեան, Օսմ. 3, Մճ. 3:
- ՊՕՂՈՍ ԷՅ. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆ,** Ա. Քարտ. Տպագր. Տեսչութեան և անդամ
Թարգմ. Սենեկին Կայս. Պալատան, Օսմ. 3, Մճ. 3:
- ՌՊՊԵՐ ԷՅ. ԵԱՋԷՃԵԱՆ,** Օգնական Տնօրէնի Առեւտրական Դործոց,
Մճ. 3:
- ՌՈՒՐԷՆ ԷՅ. ԳԱՐԱԳԱՇ,** Քարտուղար օտար Զղթակցութեանց Դիւանի
Արտաքին զործոց Նախարարութեան:
- ՍԱՐԳԻՍ ԷՅ. ԹԱՇՃԵԱՆ,** Սեղանաւոր և Նախկին արհեստապետ սեղա-
նաւորաց դասուն:
- ՍԵՐՎԱԶԷՆ ԷՅ. (ԳԱՐՐԷՒՍ ՍՆՐՎԱԶԷՆ),** Տնօրէն Դիտական ճիւղի
Հանրօգուտ Երևութեանց:
- ՍՏԵՓԱՆ ԷՅ. ՄԵՒԻՔԵԱՆ,** Նախկին օգնական Կուսակալութեան Վանայ,
Մճ. 4:

ՏԻԳՐԱՆ ԷՖ. ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ, Առաջին գործակատար Ազգ. Պատրիարքարանի, Մճ. 3:

ՏԵՐԱՆ ԷՖ. ԱՇՆԱՆՆԵԱՆ, Ընդհանուր Դատարագ Վերաբննիչ Ատենին Հռոդոսի, Մճ. 5:

ՏԵՐԱՆ ՊԷՑ ՏԱՏԵԱՆ, Անդամ Բաղաբային Պաշտօնէից Յանձնաժողովոյ, Օսմ. 3, Մճ. 2:

Միրալայ

(Գնդապետութեան աստիճան)

ԱՂԵՔԱՆՆԻՐ ՊԷՑ ԱՐԱՊԵԱՆ, Անդամ Առողջապահական Քննիչ Յանձնաժողովոյ Սպարապետութեան, Օսմ. 4, Մճ. 3:

ԳԱՅՐԻՒԼ ՊԷՑ ԹԱԷՃԵԱՆ, Անդամ Զինուորական Բժշկական Ժողովոյ Սպարապետութեան, Օսմ. 2, Մճ. 2:

ԿՈՄԻՏԱՍ ՊԷՑ ՄԻՆԱՍԵԱՆ, Իրաւագէտ բժիշկ Ոստիկանութեան, Օսմ. 3, Մճ. 3:

ՃԻՎԱՆ ՊԷՑ ԱՆԱՆՆԵԱՆ, Ուսուցիչ Կայսերական Բժշկ. Վարժարանի, Մճ. 3:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԷՑ ԳՐԲԳՃԵԱՆ, Բժիշկ Է. Զօրարանակին (Եէմէն), Օսմ. 3, Մճ. 3:

ՎԱՀԱՆ ՊԷՑ ՄԱՆՈՒԼԵԱՆ, Բժիշկ Կայս. Պալատան և Ուսուցիչ Կայս. Համալսարանի, Օսմ. 3, Մճ. 3:

ՏԻԳՐԱՆ ՊԷՑ ԱՃԷՄԵԱՆ, Ուսուցիչ Ակնաբուժութեան Կայս. Բժշկական Վարժարանի, Օսմ. 3, Մճ. 4:

ՕՍՄԱՆՆԵԱՆ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅ ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐՆԵՐ

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅՍ. ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԳԱՆՁՈՒՆ. — Նախարար՝ Յովհաննէս էֆ. Սազըզ — Արքունի կալուածոց Գիւանի տեսուչ՝ Յարութիւն Զէքի էֆ., Փոխ տեսուչ՝ Յակոբ էֆ. Ճինճիեան: — Աւտառաց տեսուչ՝ Մկրտիչ էֆ. Հէքիմեան: — Հերքէի գործարանին հաշուակալ՝ Կարապետ էֆ., Գծագրիչ՝ Թովմաս էֆ.:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՐԴՈՒԳ. — Քաղաքային ճիւղի անդամներ՝ Արրարահամ փաշա Երամեան և Յարութիւն փաշա Տատեան: — Օրենսդիր ճիւղի անդամ՝ Զարեհ էֆ. Տիլպէր: — Ելեւմտական ճիւղի անդամ՝ Էլիաս էֆ. Զայեան: — Նախադատ Ատենի Քարտուղար՝ Պետրոս էֆ. Կարապետեան:

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՊԱՇՏՈՆԷՐԵ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ. — Անդամ՝ Տիրան պէյ Տատեան:

ՆՅՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ. — Տպագրական տեսչութեան Ա. Քարտուղար՝ Պօղոս էֆ. Պառնասեան, Հայ բերքերու գրաքննիչ՝ Մինաս էֆ. Կամար, Օգնական-գրաքննիչներ՝ Լեւոն էֆ. Սուրէնեան, Երուանդ էֆ. Եռաւոթեան, Տպարաններու քննիչ՝ Սիսակ էֆ. Այնճապլի: — Մարդանամարի տեսչութեան արտասանմանի անցազիրներու ղիւանապետ՝ Յարութիւն էֆ. Խանտանեան: — Կուսակալի օգնականներ, Վանայ՝ Յովհաննէս Ֆէրիտ էֆ., Մամուրէք-իւ-Ազիզի՝ Յովհաննէս էֆ. Աստեան, Պիլիխի՝ Անտոն էֆ. Բէքմէզեան: — Կառավարքի օգնականներ, Ամասիոյ՝ Նազարէթ էֆ., Թօքաթի՝ Յակոբ էֆ. Թընկըրեան, Կայսերիի՝ Ալիբաան Սերվէթ էֆ., Մուշի՝ Յակոբ էֆ. Համաճեան, Ճանիկի՝ Կարապետ էֆ. Մուրատեան, Միտիլլիի՝ Սմբատ էֆ. Տէր Ներսէսեան, Բրվիկեզալի՝ Յակոբ էֆ.: — Փոխ-կառավարիչ, Իրսարալի՝ Յարութիւն էֆ. Արարդեան: — Փոխ-կառավարքի օգնականներ՝ ԽիտաՎեհտիկեար Կանանգին Բագարբէոյ գաւառակին՝ Նշան էֆ. Ալիբաանեան և Էրսեկ գաւառակին՝ Միլիթի էֆ., Այսրեի Ուրա գաւառակին՝ Նազարէթ էֆ., Պիլիխի Շրբվան գաւառակին՝ Մարդիտ էֆ., Էրզրումի Քոլի գաւառակին՝ Խաչատուր էֆ. Աժոռակալեան, Մամուրէք-իւ-Ազիզի Չարասնճագ գաւառակին՝ Մինաս էֆ. Չուբարդեան, Վանայ Շատախ գաւառակին՝ Կարապետ էֆ. և Գաւառ գաւառակին՝ Վարդան էֆ., Էտիքեի Տիմէրօքա գաւառակին՝ Յակոբ Եսվէր էֆ., և Մալկարա գաւառակին՝ Կարապետ էֆ., Իզմիտի Գարամուսալ գաւառակին՝ Մանուէլ էֆ.: — Նանանգի բարգմաններ. ԽիտաՎեհտիկեարի՝ Գէորգ էֆ., Ատանայի՝ Աւետիս էֆ. Սիսեան, Էրզրումի՝ Միքայէլ էֆ. Հէքիմեան:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ. — Խորհրդական՝ Յարութիւն փաշա Տատեան: — Օտար քղրակցութեանց ղիւանի տեսուչ՝ Հմայեակ էֆ. Աէֆէրեան, Քարտուղար՝ Ռուբէն էֆ. Գարագաշ, Օգնական քարտուղարներ՝ Գրիգոր էֆ. Չրաճեան, Անդրէաս էֆ. Հասան, Ներսէս պէյ Ալլահվէրտի, Տիգրան պէյ Չայչեան: — Արձանագրութեանց Սենեկի դեր-տնօրէն՝ Միհրդատ էֆ. Պապահան, Ա. Արձանագրիչ՝ Պետրոս էֆ. Պէրպէրեան, Բ. Արձանագրիչ՝ Յակոբ էֆ. Բարսեղեան: — Հաշուակալութեան ղիւանի Ա. Քարտուղար՝ Խաչիկ էֆ. Քախազեան: — Օտար մամուլի ղիւանի տեսուչ՝ Նշան էֆ. Աէֆէրեան, Օգնականներ՝ Սիմոն էֆ. Փախազեան, Միհրան էֆ. Գալաֆեան և Խաչիկ էֆ. Մուրատեան: — Իրաւագետ խորհրդական՝ Գարբիէլ էֆ. Նորատունկեան, Իրաւագետ խորհրդականի օգնականներ՝ Հրանտ պէյ Ապրօ, Նշան էֆ. Ճիվանեան, Պօղոս էֆ. Քէրէտէճեան, Էտուար պէյ Մըսթըլեան, Արամ էֆ. Ատիլ, Հրանտ պէյ Նորատունկեան, Թղրապան՝ Միքայէլ էֆ. Կիւլապ-

եան — Գեսպան Լա Հէի Յովսէփ էֆ. Միսաբ: — Գեսպանատան առաջին քարտուղար Հռոմի՝ Յովհաննէս պէյ Գոյուժնեան: — Գեսպանատան պատուակալ քարտուղար Բարիզի՝ Լեւոն պէյ Երամեան: — Ընդհանուր հիւպատոսներ, Կալացի՝ Մանուկ էֆ. Ազարեան, Թուրոնի և Ղիսի՝ Միհրան էֆ. Գավաֆեան, Մեսինայի՝ Հրանտ պէյ Տիւզ: — Հիւպատոսներ, Բարբասի՝ Աբամ էֆ. Պաղտատեան, Էյրիպօլի՝ Ջարեհ էֆ. Տէմիրեան, Քարանիայի՝ Լեւոն պէյ Կոտանեան, Անրիվարիի՝ Սարգիս էֆ. Պալեան: — Փոխ-հիւպատոսներ, Այամաբայի՝ Յովհաննէս էֆ. Մաժակեան, Ջանբայի՝ Մկրտիչ էֆ., Պերտիանսքիի՝ Էտուար էֆ. Երամեան:

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴՈՌՈ. — Թարգմանութեանց սենեակի տնօրէն՝ Միրայէլ էֆ. Մամիկոնեան, Օգնականներ՝ Մելքոն էֆ. Նազիկեան և Միհրան էֆ. Արիկեան: — Առողջապահական երկրորդ ճիւղի տնօրէնի օգնական՝ Գնդապետ Գարրիէլ պէյ Թաշնեան: — Առողջապահական քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամ՝ Ազիսանդր պէյ Արապեան: — Գուլէլիի զինուորական նախակրթարանին ֆրանսերևի ուսուցիչներ՝ Սրապիոն էֆ. Թղեան և Պօղոս էֆ. Քէրէտէճեան:

ՆՈՎԱՏՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ. — Մախուսէի վարչութեան զանձապետ՝ Յարութիւն էֆ. Ասլանեան:

ԴԱՏԱՎՈՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ. — Վճռարեկ ատենի աղերսագիրներու ճիւղի անդամ՝ Տիգրան էֆ. Եոստֆեան: — Վերաքննիչ ատենի եղեռնադատ ճիւղի անդամ՝ Թովմաս էֆ. Խորասնեան, Քաղաքային ճիւղի անդամ՝ Մելքոն էֆ. Պարոնիկեան, Առևտրական ճիւղի անդամ՝ Թազուր էֆ. Համամեան: — Առևտրական Ա. դատարանի անդամ՝ Ստեփան էֆ. Գարսեան: — Առևտրական Բ. դատարանի նախագահ՝ Գարրիէլ էֆ. Գարրիէլեան: — Բերայի հուգուզի դատարանին Ա. ճիւղի անդամ՝ Մարգար էֆ. Ունեան: — Բերայի պատժական դատարանի Ա. ճիւղի անդամ՝ Գրիգոր էֆ. Քիւրէլեան, Բ. ճիւղի անդամ՝ Յարութիւն էֆ. Մոստիչեան: — Բերայի ընդհանուր դատախազ՝ Թադէոս Բէֆրի էֆ.: — Բերայի հարցաքննիչ դատարար՝ Յովհաննէս էֆ. Թորոսեան: — Գատական քննիչներ, Գոսովայի և Մանասղրրի՝ Վիլլէն էֆ. Հոզօցեան, Գասթեմուսիի և Տրապիզոնի՝ Գէորգ էֆ. Յիբրի, Այտրնի և ձեզայիրր Պահր Սեֆիտի՝ Միսաբ էֆ. Մակարեան: — Նախագահներ՝ Այտրնի գաւառին առևտրական դատարանին՝ Եղիազար էֆ., ձեզայիրր Պահր Սեֆիտի պատժական նախադատ ատեանին՝ Յովակիմ էֆ. Բէյիզեան, Սագրզի առևտրական դատարանին՝ Մէլիքճան էֆ.: Լեմնոսի պատժական նախադատ ատեանին՝ Թորոս էֆ. Սարաս, Էտիրոնէի ձիսրը-Էրկէնէ գաւառակի նախադատ ատեանին՝ Գրիգոր էֆ.: —

Ընդհանուր դատախազ՝ ձեզայիրը Պանրը Անֆիլի՝ Տիրան էֆ. Աշնան — Ընդհանուր դատախազի օգնականներ՝ Պրուսայի Գարրիէլ էֆ. Նէշ-Քէրճեան, Էտիրեքի Վիզէ գաւառակին՝ Արամ էֆ. Իրիեան:

ՍԵՆՏՏՐԱԿԱՆ ԿԱՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.—Օտար բոլորակցութեանց և բարգմանութեանց ղիւանին տնօրէն՝ Պետրոս էֆ. Բէրէստէճեան, Ա. քարտուղար՝ Տիրան էֆ. Սազայեան, Քարտուղարի օգնական՝ Յակոբ Մելիք էֆ.: — Փողերատնոցի ձուլարանի պաշտօնեայ՝ Սիմոն էֆ., Մեքենաներու պաշտօնեայ՝ Յովսէփ էֆ. Պէճլամեան, Օգնական՝ Ստեփան էֆ. Շաշեան:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ. — Կայս կառավարութեան կողմէ քննիչ՝ Նավէր փաշա Թընկըր: — Ռեժիի քով ներկայացուցիչ՝ Սարգիս էֆէնտի Համամեան: — Ընդհանուր տեսչութեան խորհրդական և պաշտօնեաներու ճիւղին տնօրէն՝ Միրբաէլ էֆ. Մըսըրլեան, Երկրագործական մասնագէտ խորհրդական և Պրուսայի շերամարտ-ձական վարժարանին տնօրէն՝ Դէորդ էֆ. Թորգոմեան, Քարտուղար՝ Միրհրան էֆ. Երազեան: — Պաշտօնեաներու ճիւղին ղեր-տնօրէն՝ Արայ էֆ. Արապեան: — Համարակալութեան ճիւղի ղեր-տնօրէններ՝ Պօղոս էֆ. Հաճեան և Լեւոն էֆ. Տէմիրճիպաշեան: — Թղթակցութեան ճիւղի տնօրէն՝ Ղազարոս էֆ. Երամեան (Նազար էֆ.): — Ոգիկից ըմպելիքներու, մետաքսի և ձկնորսութեան ճիւղի տնօրէն՝ Թովմասեան էֆ.: — Վիճակագրութեան ճիւղի ղեր-տնօրէն՝ Անտոն էֆ. Փափազեան: — Իրաւագիտութեան ճիւղի տնօրէն՝ Տիրան էֆ. Պետրոսեան, Օգնական՝ Կարապետ էֆ. Համամեան, Փաստարան՝ Գրիգոր էֆ. Արիկեան: — Տրապիզոնի վարչութեան տնօրէն՝ Գրիգոր էֆ. Շապանեան: — Գաւառական քննիչներ, Էնկիւրիի՝ Գրիգոր էֆ. Մարգարեան, Պրուսայի՝ Պօղոս էֆ. Ալան:

ԱՌՆՏՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇՆՆՈՒԹԵԱՆՆԵ ԿԱՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Վիճակագրութեան տնօրէն՝ Մկրտիչ էֆ. Սինապեան: — Մասնագէտ խորհրդական և Կ. Պոլսոյ քարափներուն զոմիսէր՝ Գարրիէլ էֆ. Սէրփիչէն: — Երկաթուղիներու տեսչութեան օգնական և Արուելեան երկաթուղիներու կեդր. զոմիսէր՝ Արամ էֆ. Մարկոսեան: — Խճուղիներու և կամուրջներու տեսչութեան օգնական և Կ. Պոլսոյ ջուրի ընկերութեան զոմիսէր՝ Դէորդ էֆ. Ազանեան: — Առևտրական տեսչութեան օգնական՝ Ռոպէր էֆ. Նազըճեան: — Իրաւագէտ խորհրդականի օգնական՝ Պետրոս էֆ. Խորասանճեան: — Առաջին գծագրիչներ՝ Տաճատ էֆ., Գրիգոր էֆ.: — Թարգմանութեանց ղիւանին Ա. Քարտ.՝ Դէորդ էֆ. Բազարատ: — Արձանագրութեանց ղիւանատան տնօրէն՝ Խնդիր էֆ. Քիւրքճեան: — Մասնագիտական ղիւանին Ա. քարտուղար՝

Յարութիւն էֆ. — Եաֆա-Երուսաղէմի երկարուղւոյն գոմիսեր՝ Մինրան էֆ. Մամիկոնեան. — Իզմիր-Գասապայի երկարուղւոյն Ալաշէր-Աֆիօս Գարահիսարի ճիւղին գոմիսեր՝ Գալուստ էֆ. Մարկոսեան. — Պասրայի նահանգին երկրաչափ՝ Միսաք էֆ. , Էտիրնէի երկրաչափ՝ Ստեփան էֆ. , Երուսաղէմի երկրաչափ՝ Խնտաճ էֆ. Խնտաանան, Իզմիտի երկրաչափ՝ Երուանդ էֆ. Խօրասան — Ապահովութեան սնտուկի արկղակալ՝ Լեւոն էֆ. Ծործրեան, Իրաւագէտ խորհրդական՝ Յովհաննէս էֆ. Գարուշեան, Թղրապաճ՝ Պետրոս էֆ. Փափազեան. — Եիրքերի Խայրիէի վարչական խորհուրդին անգամ՝ Յարութիւն էֆ. Զէքի, Հաշուակալ ու արկղակալ՝ Յովսէփ էֆ. Սուսուֆեան, Ընդհանուր քննիչ՝ Յակոբ էֆ. Իսկէնտէրու Արկղակալի օգնական՝ Յարութիւն էֆ. Փիշմիշեան, Հաշուակալի օգնականներ՝ Էմմանուէլ էֆ. Նասիեան և Պետրոս էֆ. Վասիլեան — Կ Պոլսոյ Առևտրական սենեկի նախագահ՝ Պետրոս էֆ. Ազարեան, Առաջին խորհրդական՝ Սենեքերիմ էֆ. Մանուկեան, Անդամներ՝ Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան , Գրիգոր էֆ. Գարալէօզեան — Երկրագործական զբամատան հաշուակալութեան ղիւանին Ա. Գարտուղար՝ Մինրան էֆ. Գարազաշեան, Համարակալ՝ Սերովրէ էֆ. Պէրպէրեան :

ՎԵՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ. — Գրաքննիչ և տպարաններու քննիչ՝ Միրայէլ էֆ. Աշեան — Կայս. Համալսարանի ուսողութեան ուսուցիչ՝ Յովսէփ էֆ. Սուսուֆեան — Միլլիէի ուսուցիչներ, հայերէնի՝ Յովհաննէս էֆ. Հիսարլեան, Ֆրանսերէնի՝ Թովմաս էֆ. Թերզեան, Տարբարանութեան՝ Նշան էֆ. Ղուկասեան , Գծագրութեան՝ Գալիմ էֆ. Զրաճեան , Ընդհանուր հսկող՝ Մատթէոս էֆ. Ելէկէնեան , Գանձապետ՝ Բեթրի էֆ. : — Գեղարուեստից վարժարանին ներքին տնօրէն և ուսուցիչ քանդակագործութեան՝ Երուանդ էֆ. Ոսկան — Կայս. Լիսէի ուսուցիչներ, հայերէնի և ֆրանսերէնի՝ Թովմաս էֆ. Թերզեան, ֆրանսերէնի՝ Սեպուհ էֆ. Թապիլեան, Պատմութեան՝ Յարութիւն էֆ. Յովհաննէսեան, երկրորդ հսկող՝ Սարեան էֆ. :

ՀԱՇՈՒՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵԱՆ. — Անգամ՝ Գրիգոր էֆ. Խորքեան :
ԲՃՇԿԱԿԱՆ, ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՂԱԲԱՏԻՆ ՎԱՐՃԱԲԱՆՆԵՐ. — Ախտարուժութեան ուսուցիչ՝ Տոքթ. Միրայէլ էֆ. Խորասանճեան, Օգնական՝ Տոքթ. Վահան պէյ Մանուէլեան — Ակնարուժութեան ուսուցիչ՝ Տոքթ. Տիգրան պէյ Անճեան — Ականջի, քիբի և կոկորդի ճիւղերէն ուսուցիչ՝ Տոքթ. Ճիվան պէյ Անանեան — Տարբարանութեան ուսուցիչներ՝ Նշան էֆ. Ղուկասեան և Յովսէփ էֆ. Ճէլալեան — Ֆրանսերէնի ուսուցիչ՝ Խնդիր էֆ. Սիմոնեան :

ՄԱՐՏԱՏԵՆ ՎԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ. — Վարչական խորհուրդին անդամներ՝ Նշան էֆ. Գազազեան և Ասատուր էֆ. Գուշատլեան :

ԱՆՏԱՌԱՅ, ՀԱՆՔԱՅ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ. — Երկրագործութեան մասնագիտական խորհուրդին նախագահ և առաջին ճիւղին քննիչ և Երկրագործական դրամատան վարչական խորհուրդին անդամ՝ *Էրամ էֆ.*, Երկրորդ և չորրորդ ճիւղերուն քննիչ՝ *Վահան էֆ.* *Սուրէնեան* — Քարգման նախարարութեան՝ *Աթանազիէ էֆ.* *Արապեան* — Հալքալի երկրագործական վարժարանին անտառարանութեան ուսուցիչ՝ *Մկրտիչ էֆ.* *Հէրիմեան*, երկրագործութեան ուսուցիչ *Հայկազն էֆ.* *Պէկեան* — Քաղաքային անասնաբուժական վարժարանին ներքին ակտաբանութեան ուսուցիչ՝ *Գեր-գնդապետ Տորթոր Մինաս էֆ.* *Պէնչեան* — Անտառաց քննիչներ՝ *Հայկալի Լահանզին՝ Մազսուտ էֆ.*, *Այտրնի՝ Յակոբ էֆ.*, *Գարամունիի՝ Կարապետ էֆ.* . *Էտիրեկի Կիւմիւլճինեկ զաւառին՝ Յակոբ էֆ.* *Հանըմեան*, և *Գրք-Քիլիսե զաւառին՝ Երուանդ էֆ.*, *Գօսովայի՝ Յովսէփ էֆ.* *Էրշեան*, *Շքօտրայի՝ Միհրան էֆ.* *Գափամանեան*, *Իզմիրի՝ Յովսէփ էֆ.* — Երկրագործական քննիչներ, Սուրիոյ նահանգին՝ *Մելքոն էֆ.*, *Էնկիլիբի՝ Մանուկ էֆ.*, *Այտրնի՝ Յակոբ էֆ.* *Ջաբրան*, *Տրապիզոնի՝ Մանուկ էֆ.*, *Էտիրեկի, Ռուբէն էֆ.* *Քեամիպեան*։

ՀՆՌԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ. — Օտար բոլակցութեանց դիւանին տնօրէն՝ *Մելքոն էֆ.* *Երզրկաշեան* — Ճարտարագէտներու դիւանին տնօրէն՝ *Մկրտիչ էֆ.* *Աճէմեան* — Օտար հաշուակալութեանց դիւանին Տնօրէն՝ *Միքայէլ էֆ.* *Էնգարէլեան* — Տնօրէն իրտագիտական դիւանին՝ *Գարեգին էֆ.* *Չէրքէզեան* — Բերայի հեռագրատան արկղակալ՝ *Մկրտիչ էֆ.* *Գազանճեան* — Հեռագրական օտար բոլակցութեանց առաջին պաշտօնեաներ՝ *Մելքոն էֆ.* *Պէրխուտար, Սիմոն էֆ.* և *Կրօն էֆ.* *Մուսաֆեան* — Ղալաբիոյ նամակատան տնօրէն՝ *Անտոն էֆ.* *Քէօէեան*, Օտար երկիրներ դրկուած նամակներու սենեակին պետ՝ *Տիգրան էֆ.* *Առաքելեան*։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ. — Ոստիկանութեան երկրորդ գումիսեր և բարգմանիչ Քննիչ խորհուրդին՝ *Պետրոս Աէզայի էֆ.*, բժիշկ՝ *Կոմիտաս պէյ Մինասեան*, Առաջին ղեղազորք կեղրոնական բանտին՝ *Խաչիկ էֆ.* — Բերայի ոստիկանութեան բժիշկ՝ *Տիգրան էֆէնտի*։

ՔԱՂԱՔԱԳՆՏՈՒԹՅՈՒՆ. — Անդամ քաղաքապետական խորհուրդին՝ *Անտոն էֆ.* *Ազնաւուրեան*։

Հայ. Եկեղեցի

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱԹՈՌ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՆԱԹՆ ՀԱՅՈՑ

Ս. ԹԱԴԷՌՍ ԱՌԱՔԵԼԻ. — Քրիստոսի համբանալէն յետոյ եկաւ քարոզել Հայոց յամին 35. շրջեցաւ առաքելութեամբ. նահատակեցաւ 43 մարտ 28. գերեզմանն է Մակու. Ս. Թադէոս վանքը:

Ս. ԲԱՐԹՈՂԻՄԷՌՍ ԱՌԱՔԵԼԻ. — Ս. Թադէոսի վկայելէն ետքը եկաւ յամին 44. առաքելութիւնը շարունակեց եւ շրջեցաւ. նահատակեցաւ 60. գերեզմանն է Պաշքալէ, Ս. Բարթողիմէոս վանքը:

Ս. ԶԱՔԱՐԻԱ. — Ս. Թադէոսի աշակերտ եւ Ս. Առաքելոց գործակից, յաջորդեց 60. վարեց 6 տարի, նահատակեցաւ 76:

Ս. ԶԵՄԵՆՏՈՍ. — Աշակերտ Ս. Առաքելոց. վարեց Արտազեան աթոռ 4 տարի, 77-81:

Ս. ԱՏԲՆԵՐՍԷՀ. — Նստաւ 82, վարեց Արտազեան աթոռ 15 տարի, կատարեցաւ նահատակութեամբ 97:

ՄՈՒՇԷ. — Պարսից աշխարհէն, Արտազեան աթոռի վրայ պաշտօնավարեց 30 տարի. 98-128:

ՇԱՀԷՆ. — Արտազեան աթոռը կառավարեց 25 տարի. 129-154:

ՇԱԻԱՐՇ. — Աղուանից երկրէն. Արտազեան աթոռը վարեց 20 տարի. 155-175:

Ս. ՂԵՒՈՆԴԻՍՍ. — Նստաւ 176. Արտազեան աթոռը կառավարեց 17 տարի նահատակեցաւ 193: Յաջորդին անունը լիշատակաց մէջ չկայ, եւ որովհետեւ օրէն չէ զանազան աթոռոց հայրապետներով մէկ յաջորդութիւն

կազմել, լաւագոյն է համառօտ միջոցի մը համար յիշատակները կորած եւ անուճները մեզ չհասած բնել:

Ս. ՄԵՀՐՈՒԺԱՆ. — Կը յիշուի Հայոց եպիսկոպոս յամին 254, եւ միայն Արտագեան առաքելական ակթոսոյն կրնայ պատկանիլ այս անունը. հաւանաբար իբր 30 տարի պաշտօնավարած է, 230-260: Իւր յաջորդներն դարձեալ անձանօթ կը մնան համառօտ միջոց մը:

Ս. ԿՐԻԳՈՐ Ա. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻԶ. — Վերապէ՛ն ելաւ եւ ս'լսաւ քարոզել յամին 301. ձեռնադրուեցաւ եւ Հայոց ակթոսը վերանորոգեց 302. Էջմիածնի Մայր եկեղեցին հիմնեց 303. նուիրապետութիւնը եւ պաշտամունքը կարգադրեց. Արևատակէս որդին օգնական առաւ 306. ճգնողական կեանքը սիրեց. հանգեաւ Սեպուհ լերան ճգնարանին մէջ 325 վերջերը, 86 տարեկան: Նշխարները գանուեցան, եւ փոխադրուեցան Թորգանու վանքը Վրթանէսի ժամանակ:

Ս. ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ Ա. ՊԱՐԹԵՒ. — Յաջորդեց 19 տարի օգնականութենէ յետոյ 325, վարեց 7 տարի, նահատակեցաւ 333, 69 տարեկան. գերեզմանն է Թիլի վանքը:

Ս. ՎՐԺԱՆԷՍ Ա. ՊԱՐԹԵՒ. — Լուսաւորչի երէց որդին. յաջորդեց 333, վարեց 8 տարի. հանգեաւ 341, 80 տարեկան, գերեզմանն է Թորգանու վանքը, Ս. Լուսաւորչի գերեզմանին տեղը: Մեծ զաւակը Ս. Գրիգորիս Աղուանից կաթողիկոս, նահատակեցաւ 337. 41 տարեկան:

Ս. ՅՈՒՍԻԿ Ա. ՊԱՐԹԵՒ. — Վրթանէսի կրտսեր որդին, ընտրեցաւ եւ ձեռնադրեցաւ 337, վարեց 6 տարի, հանգեաւ ի Թորգան 347. 53 տարեկան, թաղեցաւ անդ: Ս. Դանիէլ Ասորի ձերուճնի պաշտօնի չանցած նահատակեցաւ 347. հայրապետաց շարքին չանցաւ:

ՓԱՌԷՆ Ա. ԱՇՏԻՇԱՏԵՑԻ մականուանեալ, որ եւ Փաններսէ՛ն աշակերտ Լուսաւորչի. ընտրեցաւ 348 Յու-

սիկի զաւակներուն անարժան դատուելուն համար, վարեց 4 տարի . հանգեաւ 352 ի խոր ձերութեանս Աթոռը թափուր մնաց 1 տարի . եւ տեղակալեց Շահակ Մանազկերտացի, ուրեք կաթողիկոս կոչուած :

Ս. ՆԵՐՍԷՍ Ա. ՊԱՐԹԵՒԻ ՄԵԾՆ. — Յուսիկի թոռ, ընտրեցաւ 353, 27 տարեկան, տակաւին աշխարհական, բարեկարգութեան աշխատեցաւ, գործէ քաշուեցաւ 4 տարի 359-363, եւ հայրապետանոցը վարեց Ջանակ որ է նոյն ինքն Շահակ Մանազկերտացի : Ներսէս վարեց 20 տարի, հանգեաւ 373 յուլիս 25, 47 տարեկան, թաղեցաւ ի Թիւ :

ՇԱՀԱԿ Ա. ՄԱՆԱԶԿԵՐՏԱՅԻ. — Յաջորդեց 373 Լուսաւորչի ցեղէն պատրաստ անձ չգտնուելուն, գրութեանց տարրերութեամբ կոչուած է եւս Սահակ եւ Յուսակ եւ Ջանակ, Ներսէսէ առաջ 1 տարի, եւ Ներսէսի ժամանակ 4 տարի տեղակալութիւն ըրած էր . վարեց 4 տարի, հանգեաւ 377 ի խոր ձերութեան :

ԶԱԽԷՆ Ա. ՄԱՆԱԶԿԵՐՏԱՅԻ. — Շահակի ազգական, ընտրեցաւ 377. վարեց 4 տարի, հանգեաւ 381: Շահակ Կորձեայ «գլուխ եպիսկոպոսաց» կոչուածը Յայնկոյտիգրիսեան բաժնին կրօնական պետը եղած է :

ԱՍՊՈՒՐԱԿԷՍ Ա. ՄԱՆԱԶԿԵՐՏԱՅԻ. — Զաւլնի եղբայր, յաջորդեց 381. վարեց 5 տարի, հանգեաւ 386: Աթոռը 1 տարի պարսպ մնաց անհամաձայնութեանց պատճառով :

Ս. ՍԱՀԱԿ Ա. ՊԱՐԹԵՒԻ ՄԵԾՆ. — Ներսէսի որդի, ընտրեցաւ 387, 39 տարեկան, գիրի գիւտը կատարեց Ս. Մեսրոպի հետ 404, Աստուածաշունչը եւ մատենագրութիւններ թարգմանեց աշակերտաց գործակցութեամբ : Սուրմակ Մանազկերտացի հակաթոռ դրուեցաւ 428 . մերժեցաւ 429 : Բրքիչոյ Ասորի հակաթոռ 429, մերժեցաւ 432 : Շմուէլ Ասորի հակաթոռ 432, մեռաւ

437. Սուրմակ Մանազկերտացի դարձեալ հակաթոռ 437 :
Ս. Սահակ վարեց 52 տարի . հանգեաւ 439 սեպտեմբեր 7 , 91 տարեկան , գերեզմանն է Տերիքի եկեղեցին : Հոգեւոր պաշտօնին տեղակալեց Ս. Մեսրոպ 439 , վարեց 6 ամիս , հանգեաւ 440 փետրվար 17 , 86 տարեկան , գերեզմանն է Օշականի եկեղեցին :

Ս. ՅՈՎՍԷՓ Ա. ՀՈՂՈՑԻՆԻ . — Հոգեւորական պաշտօնին յաջորդեց 440 , Սուրմակ հակաթոռ մեռաւ 444 , եւ Յովսէփ պաշտօնապէս ճանչուեցաւ՝ ժողով Շահապխւանու 445 . ժողով Արտաշատու 450 . բանտարկուեցաւ 451 . հրաժարեցաւ 452 , նահատակեցաւ ի Պարակաստան 454 յուլիս 25 , իրր 60 տարեկան :

ՄԵՆԼԻՏԷ Ա. ՄԱՆԱԶԿԵՐՏԱՅԻ . — Ընտրեցաւ 452 Յովսեփայ բանտարկութեան ատեն , վարեց 5 տարի , հանգեաւ 456 :

ՄՈՎՍԷՍ Ա. ՄԱՆԱԶԿԵՐՏԱՅԻ . — Ընտրեցաւ 456 , վարեց 5 տարի , հանգեաւ 461 :

Ս. ԿԻՒՏ Ա. ԱՐԱՀԵԶԱՅԻ . Ընտրեցաւ 461 . տարուեցաւ ի Տիգրան 471 . առանձնացաւ յՈթմուս 472 . վարեց 17 տարի , հանգեաւ 478 : Քրիստափոր Արծրունի անուն կաթողիկոսի մը գոյութիւնը չհաստատուիր :

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա. ՄԱՆԴԱԿՈՒՆԻ . — Ընտրեցաւ 478 . եկեղեցին խաղաղեց , աթոռը պաշտօնապէս փոխադրեց ի Դուին 484 . վարեց 12 տարի , հանգեաւ 490 . իրր 80 տարեկան :

ԲԱՔԳԷՆ Ա. ՈԹՄՍԵՅԻ . — Ընտրեցաւ 490 , ժողովական թուղթեր գրեց 506 եւ 513 , վարեց 25 տարի , հանգեաւ 515 :

ՍԱՄՈՒԷԼ Ա. ԱՐԾԿԵՅԻ . — Ընտրեցաւ 516 . վարեց 10 տարի , հանգեաւ 526 :

ՄՈՒՇԷ Ա. ԱՅԼԱՔԵՐԵՅԻ . — Ընտրեցաւ 526 . վարեց 8 տարի , հանգեաւ 534 :

ՍԱՀԱԿ Բ. ՈՒՂԿԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 534. վարեց
5 տարի, հանգեաւ 539 :

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ Ա. ՏԻՐԱՌԻՉՅԻ. — Ընտրեցաւ 539,
վարեց 6 տարի, հանգեաւ 545 :

ՂԵՒՈՆԴ Ա. ԵՌԱՍՏԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 545, վարեց
3 տարի, հանգեաւ 548 :

ՆԵՐՍԷՍ Բ. ԲԱԳՐԵՒԱՆԴԱՅԻ. — Ընտրեցաւ 548,
երկերբւրամեակը լրացաւ 551. Ժողովն Դընայ 555 մարտ
21, տամարով զբաղեցաւ եւ 552 տարւոյ նաւասարգէն
նոր թուական հաշուեց : Վարեց 9 տարի, հանգեաւ 557 :

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Բ. ԳԱԲԵՂԵԱՆ. — Ընտրեցաւ 557,
վարեց 17 տարի, հանգեաւ 574 :

ՄՈՎՍԷՍ Բ. ԵՂՎԱՐԴԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 574.
հինգհարիւրամեակը ընդունեց՝ զուրբ 552 տարիէ սկսե-
լով : Յովհաննէս Բագարանցի առանձինն կաթողիկոս Յու-
նաց բաժնին մէջ 590, որով հայրապետաց շարքին հանց-
նիր : Մովսէս վարեց 30 տարի, հանգեաւ 604 ի խոր ձե-
րութեան : Աթոռը պարապ մնաց 3 տարի եւ Վրթանէս
Քերթոզ տեղակալութիւն վարեց. Վրաց խնդիրը սկսաւ :

ԱԲՐԱՀԱՄ Ա. ԱՂԲԱԹԱՆԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 607
ապրիլ 30, Վրաց բաժանումը կատարեցաւ 608. Յով-
հաննէս Բագարանցի գերեցաւ 611, վարեց 26 տարի,
վախճանեցաւ 615 եւ հակաթոռութիւնը վերջացաւ :
Աբրահամ վարեց 8 տարի, հանգեաւ 615 :

ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ԱՂՅԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 615. Ս.
Հոփախմանց տաճարը նորոգեց 617, վարեց 13 տարի,
հանգեաւ 628 :

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ Բ. ԱՊԱՀՈՒՆԻ. — Ընտրեցաւ 628.
վարեց 2 տարի, հակառակութեանց պատճառաւ հրա-
ժարեցաւ 630. ճգնողական կեանք անցուց :

ԵԶՐ Ա. ՓԱՌԱԺՆԱԿԵՐՏԱՅԻ. — Ընտրեցաւ 630.
միաբանական ժողովը գումարեցաւ 631. վարեց 11
տարի, հանգեաւ 641 :

ՆԵՐՍԷՍ Գ. ԻՇԽԱՆՑԻ ՇԻՆՈՂ. — Ընտրեցաւ 641 .
ժողովներ գումարեց 645 եւ 648 . առանձնացաւ 652 ,
դարձաւ 658 . վարեց 20 տարի , հանդեաւ 661 :

ԱՆԱՍՏԱՍ Ա. ԱԿՈՌԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 661 . վա-
րեց 6 տարի , հանդեաւ 667 :

ԻՍԻԴՈՅԷԼ Ա. ՈԹՄՍԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 667 . վա-
րեց 10 տարի , հանդեաւ 677 :

ՍԱՀԱԿ Գ. ՉՈՐԱՓՈՐԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 677 .
Յոյներէ կալանաւորեցաւ 687 . Դամասկոս աքսորեցաւ
694 . դառնալուն հանդեաւ 703 . վարեց 26 տարի :

ԵՂԻԱ Ա. ԱՐՃԻՇԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 703 . Ազուանից
բաժանուժը արգելեց , վարեց 14 տարի , հանդեաւ 717 :

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Գ. ՕՁՆԵՑԻ ԻՄԱՍՏԱՍԷՐ . —
Ընտրեցաւ 717 . բարեկարգութեանց աշխատեցաւ , վա-
րեց 11 տարի , հանդեաւ 728 :

ԴԱԻԻԹ Ա. ԱՐԱՄՈՆԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 728 . վա-
րեց 13 տարի , հանդեաւ 741 :

ՏՐԴԱՏ Ա. ՈԹՄՍԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 741 . վարեց
23 տարի , հանդեաւ 764 :

ՏՐԴԱՏ Բ. ԴԱՄՆԱԻՈՐԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 764 .
վարեց 3 տարի , հանդեաւ 767 :

ՍԻՈՆ Ա. ԲԱԻՈՆԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 767 . Պար-
տաւայ ժողով 768 . վարեց 8 տարի , հանդեաւ 775 :

ԵՍԱՅԻ Ա. ԵՂԻՊԱՏՐՈՒՇԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 775 .
վարեց 13 տարի , հանդեաւ 788 :

ՍՏԵՓԱՆՈՍ Ա. ԴԸԻՆԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 788 .
վարեց 2 տարի , հանդեաւ 790 :

ՅՈՎԻԱ Բ. ԴԸԻՆԵՑԻ. — Որ եւ Յոր. ընտրեցաւ 790
ի խոր ձերութեան , վարեց 6 ամիս , հանդեաւ 791 :

ՍՈՂՈՄՈՆ Ա. ԿԱՌՆԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 791 ի խոր
ձերութեան , վարեց 1 տարի , հանդեաւ 792 :

ԳԷՈՐԳ Ա. ՕՇԱԿԱՆՑԻ ՀՈՅԼՈՐԲՈՒԿ . — Ընտրե-
ցաւ 792 . վարեց 3 տարի , հանդեաւ 795 :

ՅՈՎՍԷՓ Բ. ՓԱՐՊԵՑԻ ԿԱՐԻՃ. — Ընտրեցաւ 795.
վարեց 11 տարի, հանդեաւ 806 :

ԴԱԻԻԹ Բ. ԿԱԿԱՂԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 806 . վարեց
27 տարի, հանդեաւ 833 :

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Դ. ՈՎԱՅԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 833 .
վարեց 22 տարի, հանդեաւ 855 :

ԶԱՔՍՐԻԱ Ա. ԶԱԳԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 855 տակա-
ւին աշխարհական, վարեց 22 տարի, հանդեաւ 877 :

ԳԷՈՐԳ Բ. ԳԱՌՆԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 877 . վարեց
21 տարի, հանդեաւ 898 :

Ս ՄԱՇԹՈՅ Ա. ԵՂԻՎԱՐԴԵՑԻ — Ընտրեցաւ 898 .
վարեց 7 ամիս . հանդեաւ 899 հոկտեմբեր 13 :

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ե. ԴՐԱՍԽՈՆԱԿԵՐՏՑԻ ՊԱՏՄԱԲԱՆ .
— Մաշթոցի ազգական, ընտրեցաւ 899 . փոխադրեցաւ
Ի Վան, վարեց 32 տարի, հանդեաւ 931 :

ՍՏԵՓԱՆՈՍ Բ. ՌՇՏՈՒՆԻ. — Ընտրեցաւ 931 . նըս-
տաւ յԱղթամար, վարեց 1 տարի, հանդեաւ 932 :

ԹԷՈՐԴՈՐՈՍ Ա. ՌՇՏՈՒՆԻ. — Ընտրեցաւ 932 ,
նստաւ յԱղթամար, վարեց 6 տարի, հանդեաւ 938 :

ԵՂԻՇԷ Ա. ՌՇՏՈՒՆԻ. — Եզրայր Թէոզորոսի, ընտ-
րեցաւ 938 . նստաւ յԱղթամար, վարեց 5 տարի, հանդ-
եաւ 943 :

ԱՆԱՆԻԱ Ա. ՄՈԿԱՅԻ. — Ընտրեցաւ 943 յԱղթա-
մար, նստաւ յԱրգինա 959 , վարեց 23 տարի, հան-
դեաւ 967 :

ՎԱՀԱՆ Ա. ՍԻՒՆԻ. — Ընտրեցաւ 968 յԱրգինա ,
վարեց 1 տարի . ժողովով փոխուեցաւ 969 . քաջուե-
ցաւ Վան, վախճանեցաւ 971 :

ՍՏԵՓԱՆՈՍ Գ. ՍԵՒԱՆՑԻ. — Ընտրեցաւ 969 . նըս-
տաւ յԱրգինա, վարեց 2 տարի, հանդեաւ 971 :

ԽՍԶԻԿ Ա. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ. — Ընտրեցաւ 972 . նըս-
տաւ յԱրգինա, զազթականութեանց հայ եպիսկոպոսներ

յղեց , նոր հայրապետանոցը հիմնեց 990 . վարեց 20 տարի , հանգեաւ 992 :

ՍԱՐԳԻՍ Ա. ՍԵՒԱՆՑԻ . — Ընտրեցաւ 992 մարտ 29 . վարեց 27 տարի , հրաժարեցաւ եւ յաջորդը դրաւ 1019 . հանգեաւ 1022 :

ՊԵՏՐՈՍ Ա. ԳԵՏԱԴԱՐՁ . — Եղբորորդի Սաչիկի , ընտրեցաւ 1019 , քաշուեցաւ ի Վան , Գէոսկորոս Սահահեցի հակաթոռ 1036 , ընկեցաւ 1038 յունուար 6 : Պետրոս աթոռը թողուց 1045 . Սաչիկ Անեցի քեոորդին աթոռակից առաւ 1049 , վարեց 35 տարի , հանգեաւ ի Սրբազ 1054 :

ԽԱՉԻԿ Բ. ԱՆԵՑԻ . — Յաջորդեց 5 տարի աթոռակցութենէ յետոյ 1054 . վարեց 6 տարի , հանգեաւ 1060 : Ընտրութիւնը յապաղեցաւ 5 տարի :

ԳՐԻԳՈՐ Բ. ՎԿԱՅԱՍԷՐ . — Առջի անունը Վահրամ , որդի Գրիգորի Մագիսարոսի , ընտրեցաւ 1065 . Գէորգ Գ. Լոռեցին աթոռակից առաւ 1069 . ընկէց 1072 : Սարգիս քեոորդի Պետրոսի հակաթոռ ի Հոնի 1076 . վախճանեցաւ 1077 : Թէոդորոս Ալախօսիկ յաջորդ հակաթոռ ի Հոնի 1077 . ընկեցաւ 1090 : Բարսեղ Անեցի քեոորդի Վկայասէրին աթոռակից 1081 : Պօղոս Վարազցի հակաթոռ ի Մարաշ 1085 . հրաժարեցաւ 1087 , վախճանեցաւ 1091 : Վկայասէր շրջեցաւ շարունակ , վարեց 40 տարի , հանգեաւ ի Կարմիր Վանք 1105 յունիս 3 , իբր 75 տարեկան :

ԲԱՐՍԵՂ Ա. ԱՆԵՑԻ . — Քեոորդի Վկայասէրին , յաջորդեց 24 տարի աթոռակցութենէ յետոյ 1105 . վարեց 8 տարի հանգեաւ 1113 :

ԳՐԻԳՈՐ Գ. ՊԱՀԼԱՒՈՒՆԻ . — Քեոորդի Վկայասէրին , ընտրեցաւ 1113 , 20 տարեկան : Դաւիթ Թոռնիկեան հակաթոռ յԱղթամար 1114 . աթոռը փոխադրեց Հոռովկայ 1147 . վարեց 53 տարի , յաջորդը օծեց եւ 3 ամիս յետոյ հանգեաւ 1166 յուլիս :

Ս. ՆԵՐՍԷՍ Դ. ԿԼԱՅԵՑԻ ՇՆՈՐՀԱԼԻ . — Եղբայր Պահլաւունայ , ընտրեցաւ 1166 ապրիլ 17 , 64 տարեկան , բարեկարգութեանց եւ մատենագրութեանց աշխատեցաւ , վարեց 7 տարի , հանգեաւ 1173 օգոստոս 13 :

ԳՐԻԳՈՐ Դ. ՏՂԱՅ . — Եղբորորդի Շնորհալուայ , ընտրեցաւ 1173 իրր 40 տարեկան . ժողով Հոռոմկայի 1179 ապրիլ 1 . վարեց 20 տարի , հանգեաւ 1193 մայիս 16 :

ԳՐԻԳՈՐ Ե. ԲԱՐԱՎԷԺ . — Որ է Վահրամ քեռորդի Տղային , ընտրեցաւ 1193 իրր 20 տարեկան , վարեց 16 ամիս , հանգեաւ 1194 :

ԳՐԻԳՈՐ Զ. ԱՊԻՐԱՏ . — Եղբորորդի Շնորհալուայն , ընտրեցաւ 1194. 72 տարեկան , Բարսեղ Բ. Անեցի հակաթոռ 1195 : Վարեց 9 տարի , հանգեաւ ի Սիս 1203 :

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Զ. ՄԵՄԱԲԱՐՈՅ . — Ընտրեցաւ 1203, նստաւ ի Հոռոմկայ : Անանիա Սերաստացի հակաթոռ ի Սըվազ 1204 , Դաւիթ Բ. Արքակազնեցի ամուսնկեց ի Սիս 1204. Բարսեղ եւ Անանիա եւ Դաւիթ վախճանեցան 1206. եւ Յովհաննէս մնաց խաղաղ , վարեց 18 տարի , հանգեաւ 1221 :

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ Ա. ԲԱՐՁՐԲԵՐԴՅԻ . — Ընտրեցաւ 1221. վարեց 46 տարի , հանգեաւ 1267 ապրիլ 9 :

ՅԱԿՈԲ Ա. ԿԼԱՅԵՑԻ ԳԻՏՆԱԿԱՆ . — Ընտրեցաւ 1267. վարեց 19 տարի , հանգեաւ 1286 :

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ Բ. ԿԱՏՈՒԿԵՑԻ ՊՐՕՆԱԳՈՐԾ . — Առաջնորդ Խորին Վանուց , ընտրեցաւ 1286 ապրիլ 13. վարեց 3 տարի , հակառակութեանց պատճառաւ հրաժարեցաւ 1289. մնաց ի Լամբրոն 4 տարի , յետոյ առաջնորդ Սկեւոայ վանքին , հանգեաւ անդ :

ՍՏԵՓԱՆՈՍ Դ. ՀՌՈՄԿԼԱՅԵՑԻ . — Երզնկայի Ոսխ գիւղէն , ընտրեցաւ 1290. վարեց 3 տարի , հանգեաւ յԵգիպտոս 1293 :

ԳՐԻԳՈՐ Ե. ԱՆԱԻԱՐՁԵՑԻ ՏՈՒՐՔԵՐԻՑԱՆՑ. — Տեղակալ Սահփանոսի հեռանալուն տարին, ընտրեցաւ 1293. աթոռը փոխադրեց Սիս, վարեց 14 տարի, հանգեաւ 1307 սկիզբը:

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ Գ. ԿԵՍՍՐԱՑԻ. — Եպիսկոպոս Կեսարիոյ, Կատուկեցի Պրօնապորձէն տարբեր. ընտրեցաւ 1307 մարտ 19. վարեց 15 տարի, հանգեաւ 1322:

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ Դ. ԼԱՄԲԲՐՈՆԱՑԻ. — Ընտրեցաւ 1322. վարեց 4 տարի, հանգեաւ 1326:

ՅԱԿՈԲ Բ. ՏԱՐՍՈՆԱՑԻ. — Քեոտրդի Անաւարզեցւոյն, ընտրեցաւ 1327. հակառակութեանց պատճառով հրաժարեցաւ 1341, եւ աթոռը Մխիթարի անցաւ. դարձաւ յաթոռ 1355. վարեց նախ 14 յետոյ 4 տարի. հանգեաւ 1359:

ՄԽԻԹԱՐ Ա. ԳՈՆԵՐՑԻ. — Ընտրեցաւ 1341 Յակոբի հրաժարելէն յետոյ, վարեց 14 տարի, հանգեաւ 1355:

ՄԵՍՐՈՊ Ա. ԱՐՏԱՁԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 1359 Յակոբի մահուանէ յետոյ, վարեց 13 տարի, հանգեաւ 1372:

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ Ե. ՍՍԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 1372. վարեց 2 տարի, հանգեաւ 1374:

ՊՕՂՈՍ Ա. ՍՍԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 1374. գնաց Եգիպտոս 1375 ապրիլ 22, Եգիպտոսէ դարձաւ յուլիս 22, վարեց 3 տարի, հանգեաւ 1377:

ԹԷՈՂՈՐՈՍ Բ. ԿԻԼԻԿԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 1377. վարեց 15 տարի, մեռաւ 1392. ընտրութիւնը յապաղեց 1 տարի:

ԿԱՐԱՊԵՏ Բ. ԿԵՂԵՑԻ ԲՈՊԻԿ. — Ընտրեցաւ 1393. Յուցակներու մէջ գրուած Դաւիթին՝ Աղթամարայ Կաթողիկոս լինելը, եւ անկէ յետ եւ յառաջ յիշուած Կարապետներուն միեւնոյն անձ լինելը յիշատակարաններով ստուգուած է: Վարեց 15 տարի, մեռաւ 1408:

ՅԱԿՈՒԲ Գ. ՍՍԵՅԻ . — Գրաւեց 1408. Ս. Գրիգոր Տաթևացի Արճէշ գնաց 1409. Յակոբ վարեց 3 տարի, հանդեաւ 1411:

ԳՐԻԳՈՐ Ը. ԽԱՆՉՈՂԱՏ . — Գրաւեց 1411. վարեց 5 տարի, ընկեցաւ 1416. վախճանեցաւ 1420 :

ՊՕՂՈՍ Բ. ԳԱՌՆԵՅԻ . — Պատրիարք Երուսաղեմի, գնաց ի Սիս 1415. ընտրեցաւ 1416. վարեց 13 տարի, հանդեաւ 1429 :

ԿՈՍՏԱՆԻՆ Զ. ՎԵՀԿՍՅԻ . — Գրաւեց 1429. վարեց 10 տարի, վախճանեցաւ 1439. Յովսէփ երէց ջանաց աթոռը գրաւել այլ չյաջողեցաւ :

ԳՐԻԳՈՐ Թ. ՄՈՒՍԱԲԷԳԵԱՆ . — Գրաւեց 1439, վարեց 2 տարի, ընկեցաւ եւ հաւանեցաւ 1441. վախճանեցաւ 1442: Յովսէփ երէց նորէն ջանաց, բայց չյաջողեցաւ :

ԿԻՐԱԿՈՍ Ա. ՎԻՐԱՊԵՅԻ . — Ընտրեցաւ ի Ս. Էջմիածին 1441 մայիս 28 եւ աթոռը փոխադրեցաւ ի Ս. Էջմիածին, վարեց 2 տարի, հակառակութեանց պատճառով հրաժարեցաւ 1443. հանդեաւ 1448 :

ԳՐԻԳՈՐ Ժ. ՄԱԿՈՒԵՅԻ ԶՍԼԱԼԲԷԳԵԱՆ . — Ընտրեցաւ 1443. Կարապետ Եւզոկիացի հակաթոռ ի Սիս 1446: Արիստակէս աթոռակալ կամ աթոռակից օժուեցաւ Էջմիածին 1448. Զարարիա Կաթողիկոս Աղթամարայ գրաւեց Էջմիածին 1461. մերժեցաւ 1462: Սարգիս որ Ս. Աջր տարեր էր, աթոռակից եղաւ 1462: Գրիգոր վարեց 23 տարի, հանդեաւ 1466 :

ՍՐԻՍՏԱԿԷՍ Բ. ՍԹՈՌԱԿԱԼ . — Յաջորդեց 18 տարի աթոռակցութենէ յետոյ 1466. Սարգիս Աջատարը աթոռակից պահեց, մերժեց Աղթամարայ Ստեփանոս Կաթողիկոսը որ Էջմիածին գրաւելու գնաց 1467. վարեց 4 տարի, հանդեաւ 1470 :

ՍԱՐԳԻՍ Բ. ԱԶՍՏԱՐ . — Յաջորդեց 4 տարի Գրիգորի եւ 4 տարի Արիստակէսի հետ աթոռակցութենէ յետոյ :

տոյ 1470. Յովհաննէս որ Ս. Աջը բերել տուաւ, աթոռակից եղաւ 1470: Սարգիս վարեց 4 տարի, հանդեաւ 1474: ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Է. ԱԶԱԿԻՐ. — Յաջորդեց 4 տարի աթոռակցութենէ յետոյ 1474: Միւս այլ Սարգիս մը աթոռակից առաւ 1474: Ս. Աջը Աղթամարէ զարձուց 1477. վարեց 10 տարի, հրաժարեցաւ 1484 եւ զնաց ի Լեհաստան:

ՍՍՐԳԻՍ Գ. ՄԻՒՍՍՅԼ. — Յաջորդեց 10 տարի աթոռակցութենէ յետոյ 1484: Շատ աթոռակիցներ առաւ, Արիստակէս Գ. 1484. զազարեալ 1499. Յուսիկ 1488 այլ քննելի է. Թաղէոս Ա. 1499, զազարեալ 1504. Դաւիթ 1500 այլ քննելի է, եղիշէ Բ. 1504 զազարեալ 1506. Յովհաննէս 1505, մեռաւ ի Կոստանդնուպոլիս 1508. Ներսէս 1506, զազարեալ 1507. Զաքարիա 1506: Սարգիս վարեց 31 տարի, հանդեաւ 1515:

ԶԱՔԱՐԻԱ Բ. ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՅՑԻ. — Յաջորդեց 9 տարի աթոռակցութենէ յետոյ 1515. Սարգիս Վրաստանցին աթոռակից առաւ 1515. վարեց 5 տարի, հանդեաւ 1520:

ՍՍՐԳԻՍ Դ. ՎՐԱՍՏԱՆՑԻ. — Յաջորդեց 5 տարի աթոռակցութենէ յետոյ 1520. վարեց 17 տարի, հանդեաւ 1537:

ԳՐԻԳՈՐ ԺԱ. ԲԻԻԶԱՆԴԱՑԻ. — Ընտրուեցաւ 1537. հաւանարար սա է Գրիգոր եզրօրորդի Զաքարիայի որ 1526—1536 Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարք եղաւ, վարեց 5 տարի, հանդեաւ 1542:

ՍՏԵՓԱՆՈՍ Ե. ՍՈՂՄԱՍՏԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 1542. Միքայէլ Սերստատացին աթոռակից առաւ 1542. զնաց յԵւրոպա 1548. զարձաւ յԷջմիածին 1551: Ուրիշ աթոռակիցներ ալ առաւ, Բարսեղ Բ. 1549. Գրիգոր 1552. Արիստակէս 1555 զազարեալ 1563. վարեց 22 տարի, հանդեաւ 1564:

ՄԻՔԱՅԷԼ Ա. ՍԵՐԱՍՏԱՅԻ. — Յաջորդեց 22 տարի աթոռակցութենէ յետոյ 1564 . աթոռակից պահեց Բարսեղը, դադարեալ 1567. եւ Գրիգորը Աւելցուց Ստեփանոս Զ. Ասինջեցին 1567 . վարեց 6 տարի , հանդեաւ 1570 :

ԳՐԻԳՈՐ ԺԲ. ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏՅԻ. — Յաջորդեց Ստեփանոսի հետ 12 եւ Միքայէլի հետ 6 տարի աթոռակցութենէ յետոյ 1570 . աթոռակից պահեց Ստեփանոս Զ. Ասինջեցին՝ վախճանեալ 1575 : Եւ նորեր ալ առաւ , Թագէտս Բ. 1571 , որ գնաց ի Լեհաստան 1576 . դարձաւ 1577 . վախճանեցաւ 1579 : Առաքել Վաղարշապատցի 1575, վախճանեալ 1586 : Դաւիթ 1579 : Գրիգոր վարեց 17 տարի , հանդեաւ 1587 , 90 տարեկան :

ԴԱԻԻԹ Դ. ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏՅԻ. — Յաջորդեց 8 տարի աթոռակցութենէ յետոյ 1587 . աթոռակիցներ առաւ , Մելքիսեղեկ Գառնեցի 1593, որ Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարք եղաւ 1599 . դարձաւ ինքնաժամին 1600 . մեկնեցաւ 1624 , վախճանեցաւ ի Կամենից 1628 ապրիլ 5 : Գրիգոր ԺԳ. Սրապիոն 1603 օգոստոս 14 , որ հրաժարեցաւ 1605 , հանդեաւ ի Տիրապէքիր 1606 ապրիլ 23 : Սահակ Դ. Գառնեցի եղբորորդի Մելքիսեղեկի 1624 . որ մեկնեցաւ 1628 . վախճանեցաւ 1639 : Դաւիթ վարեց 41 տարի , հրաժարեցաւ 1628 . վախճանեցաւ 1633 :

ՄՈՎՍԷՍ Գ. ՏԱԹԵԻԱՅԻ. — Ընտրեցաւ 1629 յունուար 13 , Էջմիածինը վերանորոգեց , վարեց 3 տարի , հանդեաւ 1632 մայիս 14 :

ՓԻԼԻՊՊՈՍ Ա. ԱՂԲԱԿԵՅԻ. — Ընտրեցաւ 1633 յունուար 13 , գնաց յԵրուսաղէմ 1651 . ի Կոստանդնուպոլիս 1652 . դարձաւ 1653 . վարեց 22 տարի , հանդեաւ 1655 մարտ 25 , 63 տարեկան :

ՅԱԿՈՒԲ Դ. ԶՈՒՂԱՅԵՅԻ. — Ընտրեցաւ 1655 ապրիլ 8 . Եղիազար Այնթապցի հակաթոռ յԵրուսաղէմ 1663 :

Յակոբ գնաց յերուսաղէմ 1665. ի Կոստանդնուպոլիս 1666. դարձաւ 1667, դարձեալ ի Կոստանդնուպոլիս 1679. վարեց 25 տարի, հանգեաւ ի Կոստանդնուպոլիս 1680 օգոստոս 1, թաղեցաւ ի Բերաւ : Ընարութիւնը յապաղեցաւ 2 տարի :

ԵՂԻԱԶԱՐ Ա. ԱՅՆԹԱՊՅԻ. — Յաջորդեց 19 տարի հակաթոռութենէ յետոյ 1682. վարեց 9 տարի, հանգեաւ 1691 օգոստոս 8 :

ՆԱՀԱՊԵՏ Ա. ԵԴԵՍԱՅԻ. — Ընարեցաւ 1691 օգոստոս 10. վարեց 14 տարի, հանգեաւ 1705 յունիս 13, ընարութիւնը յապաղեցաւ 1 տարի :

ԱՂԵԲՍԱՆԴՐ Ա. ԶՈՒՂԱՅԵՅԻ. — Ընարեցաւ 1706. վարեց 8 տարի, հանգեաւ 1714 նոյեմբեր 22, ընարութիւն յապաղեցաւ 6 ամիս :

ԱՍՏՈՒԱԾՍԱՍԻՐ Ա. ՀԱՄԱՏԱՆՅԻ. — Ընարեցաւ 1715 մայիս 7, վարեց 10 տարի, հանգեաւ 1725 հոկտեմբեր 10 :

ԿԱՐԱՊԵՏ Բ. ՈՒԼՆԵՅԻ. — Ընարեցաւ 1726 եւ օծուեցաւ ի Կոստանդնուպոլիս փետրվար 27, հասաւ յէջմիածին 1728. վարեց 4 տարի, հանգեաւ 1729 հոկտեմբեր 2 :

ԱԲՐԱՀԱՄ Բ. ԽՈՇԱԲԵՅԻ. — Ընարեցաւ 1730. վարեց 4 տարի, հանգեաւ 1734 նոյեմբեր 11 :

ԱԲՐԱՀԱՄ Գ. ԿՐԵՏԱՅԻ. — Ընարեցաւ 1734 նոյեմբեր 25, վարեց 3 տարի, հանգեաւ 1737 ապրիլ 18 :

ՂԱԶԱՐ Ա. ԶԱՀԿԵՅԻ. — Ընարեցաւ 1737. օծուեցաւ 1738. Յովհաննէս Ազուլեցի հակաթոռ 1740. մերժեցաւ 5 ամիս յետոյ : Ղազար մերժեցաւ եւ Պետրոս Բ. Քիւթուր ընարեցաւ 1748. այլ Ղազար զօրացաւ 10 ամիս ետքը : Պետրոս հանգեաւ 1749 : Ղազար վարեց 13 տարի, վախճանեցաւ 1751 :

ՄԻՆԱՍ Ա. ԱԿՆԵՅԻ. — Ընարեցաւ 1751 սեպտեմբեր 15, վարեց 2 տարի, հանգեաւ 1753 մայիս 12 :

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ Բ. ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍԵՑԻ. — Մահանուանեալ Ղարաղաշ, ընտրեցաւ 1753. օծուեցաւ 1754 մարտ 6, վարեց 2 տարի, հանգեաւ 1755: Սահակ Ե. Կեղեցի, մականուանեալ Ահազին, ընտրեցաւ 1755, մնաց ի Կոստանդնուպոլիս 2 տարի, յէրզրում 3 տարի, դադարեցաւ 1759 օծում չառած, վախճանեցաւ 1760:

ՅԱԿՈՒԲ Ե. ՇԱՄԱԽԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 5 տարի տեղակալութենէ յետոյ 1759 նոյեմբեր 24, վարեց 4 տարի, հանգեաւ 1763 յուլիս:

ՍԻՄՈՆ Ա. ԵՐԵՒԱՆԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 1763. տնացոյցը վերանորոգեց 1777. վարեց 17 տարի, հանգեաւ 1780 յուլիս 26:

ՂՈՒԿԱՍ Ա. ԿԱՐՆԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 1780 օգոստոս 2, վարեց 19 տարի, հանգեաւ 1799 դեկտեմբեր 27: ընտրութիւնը երկարեցաւ. Յովսէփ Արղութեան ընտրեցաւ 1800 վերջ. օծում չառած հանգեաւ ի Թիֆլիս 1801 մարտ 19:

ԴԱԻԻԹ Ե. ԷՆԷԳԷԹՅԻ. — Ղօրդանեան, գրաւեց 1801 ապրիլ 28, վարեց 3 տարի, ընկեցաւ 1804 սեպտեմբեր, վախճանեցաւ 1810:

ԴԱՆԻԷԼ Ա. ՍՈՒՐՄԱՌԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 1801. օծուեցաւ Ալաշկերտի վանքը 1802 մայիս 28, նստաւ յաթոս 1804 սեպտեմբեր 21, վարեց 4 տարի, հանգեաւ յերեւան 1808 օգոստոս 21, ընտրութիւնը յապաղեցաւ 1 տարի:

ԵՓՐԵՄ Ա. ԶՈՐԱԳԵՂՅԻ. — Ընտրեցաւ եւ օծուեցաւ 1809 դեկտեմբեր 26, վարեց 22 տարի, հրաժարեցաւ 1831 մարտ 6, հանգեաւ 1835 յուլիս 16:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ը. ԿԱՐՅԵՑԻ. — Ընտրեցաւ 1831 մարտ 16, օծուեցաւ նոյեմբեր 8. Պոլսովնիան արուեցաւ 1836 մարտ 11. վարեց 11 տարի, հանգեաւ

1842 մարտ 26 : Ընտրութիւնը յապաղեցաւ 1 տարի :
ՆԵՐՍԷՍ Ե. ԱՇՏԱՐԱԿԵՑԻ . — Ընտրեցաւ 1843
մայիս 18 , օծուեցաւ 1846 յունիս 9 , վարեց 14 տարի ,
հանդեաւ 1857 փետրվար 13 , 86 տարեկան . ընտրու-
թիւնը յապաղեցաւ 1 տարի :

ՄԱՏԹԷՈՍ Ա. ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍԵՑԻ . — Չու-
խաճեան, ընտրեցաւ 1858 մայիս 18 , օծուեցաւ 1858
օգոստոս 15 , վարեց 6 տարի , հանդեաւ 1865 օգոստոս
22 , 63 տարեկան : Ընտրութիւնը յապաղեցաւ 1 տարի :

ԳԷՈՐԳ Դ. ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍԵՑԻ . — Քէրէստէ-
ճեան, ընտրեցաւ 1866 սեպտեմբեր 17 , օծուեցաւ 1867
մայիս 21 , ձեմարանը հիմնեց 1874 . վարեց 15 տարի ,
հանդեաւ 1882 դեկտեմբեր 6 , 69 տարեկան : Ընտրու-
թիւնը յապաղեցաւ 3 տարի : Ներսէս Վարժապետեան
ընտրեալ 1884 մայիս 9 , հրաժարեցաւ , եւ հանդեաւ
ի Կոստանդնուպոլիս 1884 հոկտեմբեր 26 :

ՄԱԿԱՐ Ա. ԹԵՂՈՒՏԵՑԻ . — Տէր Պետրոսեան, ընտ-
րեցաւ 1885 ապրիլ 21 , օծուեցաւ 1885 նոյեմբեր 10 ,
վարեց 6 տարի , հանդեաւ 1891 ապրիլ 16 , 78 տարե-
կան : Ընտրութիւնը յապաղեցաւ 1 տարի :

ՄԿՐՏԻՉ Ա. ՎԱՆԵՑԻ . — Խրիմեան, ընտրեցաւ 1892
մայիս 5 , 72 տարեկան , օծուեցաւ 1893 սեպտեմբեր 22 :

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

Տ. Տ. ՄԿՐՏԻՉ Ա.

ԾԱՅՐԱԿՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԲ

ԵՒ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ծնեալ ի վան, 4 Ապրիլ 1820. Զեռնադրեալ Եպիսկոպոս 18 Հոկտեմբեր 1868. Ընտրեալ Կարողիկոս 5 Մայիս 1892. Օծեալ 26 Սեպտեմբեր 1893 :

Տ. Յարութիւն Արեւայիսկոպոս, Պատրիարք Ս. Երուսաղէմի : Ծնեալ Եգիպտոս՝ 1819 : Զեռնադրեալ Եպիսկոպոս 1860 : Պատրիարք 1888 :

Տ. Մաղափիա Արեւայիսկոպոս, Պատրիարք Կ. Պոլսոյ : Ծնեալ Կ. Պոլիս՝ 1841 : Զեռնադրեալ Եպիսկոպոս 1886 : Պատրիարք 1896 :

Տ. Մասքեոս Արեւայիսկոպոս, Նախորդ Պատրիարք Կ. Պոլսոյ : Ծնեալ Կ. Պոլիս՝ 1845 : Զեռնադրեալ Եպիսկոպոս՝ 1876 : Պատրիարք 1894 : Հրժարեալ 1896 :

Տ. Արիսակէս Եպիսկոպոս Դերձակեան, Տեղապահ Պաղատոս : Ծնեալ Կ. Պոլիս 1828 : Զեռն. Եպիս. 1861 :

Տ. Մեսրոպ Արեւայիսկոպոս Սուփասեան, Նախորդ Առաջնորդ Էափրնէի : Ծն. Էափրնէ 1834 : Զեռն. 1864 :

Տ. Սեփանոս Եպիսկ. Սանսալնեան, Վանահայր Պէլէկէսի : Ծնեալ Պրուսա՝ 1837 : Զեռնադրեալ 1868 :

Տ. Բարբողիմեոս Արեւայիսկ. Զամչեան, Նախորդ Առաջ. Պրուսայի : Ծնեալ Կ. Պոլիս՝ 1838 : Զեռն. 1868 :

Տ. Մեսրոպ Արեւայիսկ. Սմբասեան, Վանահայր Երջնջակոյ : Ծնեալ Երեւան 1837 : Զեռնադրեալ 1872 :

Տ. Գրիգորիս Արեւայիսկ. Յովհաննիսեան, Աանապետ Կրօն. Ժողովոյ : Ծնեալ Ֆիլիպէ 1837 : Զեռն. 1872 :

- Տ. Սուլիսա Արեւայիսկ . Պարզեան , Փոխ . թեմա-
կալին Երեւանայ : Ծն. Աստապատ՝ 1837 : Չեան . 1875 :
- Տ. Վահրամ Եպիսկ . Մանկունի , Դեր-Ատենապետ
Կրօն . Ժողովոյ : Ծնեալ Պրուսա՝ 1846 : Չեան . 1875 :
- Տ. Ներսէս Եպիսկ . Գեորգեան , Պատր . Փոխանորդ
Երուսաղէմի : Ծնեալ Ռոստոթօ՝ 1829 : Չեան . 1876 :
- Տ. Խորէն Եպիսկ . Մխիթարեան , Նախորդ Առաջնորդ
Ուրֆայի : Ծնեալ Աւանց՝ 1823 : Չեանադրեալ 1876 :
- Տ. Տիմորէոս Եպիսկ . Սափրիչեան , Նախկին Առաջ-
նորդ Պալքէտէրի : Ծնեալ Կ . Պոլիս՝ 1821 : Չեան . 1878 :
- Տ. Պետրոս Արեւայիսկ . Թանմիզեան , Առաջնորդ
Սըվազի : Ծնեալ Սըվազ՝ 1816 : Չեանադրեալ 1879 :
- Տ. Մելիսեղեկ Արեւայիսկ . Մուրաշեան , Առաջնորդ
Իզմիրի : Ծնեալ Շամշատին՝ 1836 : Չեան . 1879 :
- Տ. Ներսէս Արեւայիսկ . Խաղալիքեան , Առաջնորդ
Պետարապոյ : Ծնեալ Վաղարշապատ՝ 1844 : Չեան . 1879 :
- Տ. Եզնիկ Եպիսկ . Ապահունի , Քարոզիչ Մաքրի-
քէոյի : Ծնեալ Կ . Պոլիս՝ 1843 : Չեանադրեալ 1879 :
- Տ. Հմայեակ Եպիսկ . Գիմախեան , Քարոզիչ Բե-
րայի : Ծնեալ Կ . Պոլիս՝ 1839 : Չեանադրեալ 1880 :
- Տ. Ղեւոնդ Եպիսկ . Շիւմանեան , Նախկին Առաջ-
նորդ Էրզրումի : Ծնեալ Կ . Պոլիս՝ 1846 : Չեան . 1880 :
- Տ. Արիսակէս Արեւայիսկ . Սեդրաբեան , Առաջնորդ
Աստրախանի : Ծնեալ Ղալֆալու 1843 : Չեան . 1882 :
- Տ. Գեորգ Արեւայիսկ . Սուրէնեան , Առաջնորդ Տփղի-
սու : Ծնեալ Տփղիս 1846 : Չեանադրեալ 1882 :
- Տ. Մամբրէ Եպիսկ . Մարկոսեան , Տնօրէն Ժողովա-
կան Երուսաղէմի : Ծնեալ Արարկիր՝ 1835 : Չեան . 1885 :
- Տ. Սանակ Եպիսկ . Խապայեան , Լուսարարապետ
Երուսաղէմի : Ծնեալ Պարբերգ՝ 1849 : Չեան . 1885 :
- Տ. Արիսակէս Արեւայիս . Դաւրեան , Նախանդամ Սի-
նոդի Էջմիածնի : Ծնեալ Լոսի՝ 1838 : Չեանադրեալ 1886 :
- Տ. Սեփանոս Եպիսկ . Յովակիմեան , Առաջնորդ
Իզմիրի : Ծնեալ Իզմիր՝ 1846 : Չեան . 1886 :

Տ. Գրիգոր Եպիսկ. Գառնակերեան, Առաջնորդ Ղա-
րապաղոս : Ծնեալ Վաղարշապատ՝ 1836 : Չեան. 1890 :

Տ. Եսայի Արքեպիս. Ասուածաւսուրեան, Առաջնորդ
Շամախու : Ծնեալ Տփղիս 1843 : Չեանադրեալ 1890 :

Տ. Մակար Եպիսկ. Բարխուդարեան, Մինողական
Էջմիածնի : Ծնեալ Շուշի՝ 1836 : Չեանադրեալ 1894 :

Տ. Անանիա Եպիսկ. Համազասպեան, Յաջորդ
Գանձակու : Ծնեալ Տաթև՝ 1838 : Չեանադրեալ 1894 :

Տ. Խորեն Եպիսկ. Ասեփանեկ, Վանահայր Խրիմու :
Ծնեալ Տփղիս՝ 1839 : Չեանադրեալ 1894 :

Տ. Գեորգ Եպիսկ. Երեցեան, Պատրիարքական Փոխ.
Երուսաղէմի Ի Կ. Պոլիս : Ծն. Իամայիլ՝ 1852 : Չեան. 1898 :

Տ. Մաղափա Եպիսկ. Տերունեան, Առաջնորդ Պարս-
կաստանի : Ծնեալ Տիարպէքիք՝ 1848 : Չեան. 1898 :

Տ. Յովսէփ Եպիսկ. Սարանեան, Առաջնորդ Ամերի-
կայի : Ծնեալ Կ. Պոլիս՝ 1849 : Չեանադրեալ 1898 :

Տ. Սահակ Եպիսկ. Այվասեան, Առաջնորդ Ատրպա-
տականի : Ծնեալ Կ. Պոլիս՝ 1853 : Չեանադրեալ 1898 :

Տ. Ներսէս Եպիսկ. Ասլանեան, Նախորդ Առաջնորդ
Իզմիրի : Ծնեալ Կ. Պոլիս 1854 : Չեանադրեալ 1898 :

Տ. Գաբրիէլ Եպիսկ. ձեվահիրենեան, Պատրիարքա-
կան Փոխ. Կ. Պոլսոյ : Ծնեալ Կ. Պոլիս՝ 1850 : Չեան. 1898 :

Տ. Յակոբ Եպիսկ. Առոս Փափազեան, Նախկին Տե-
ղապահ Եզրպատի : Ծնեալ Կ. Պոլիս 1847 : Չեան. 1898 :

Տ. Գեորգ Եպիսկ. Իւրիւնեան, Առաջնորդ Եւրո-
պայի : Ծնեալ Կ. Պոլիս 1852 : Չեանադրեալ 1898 :

Տ. Յովհաննէս Եպիսկ. Շիրակունի, Միաբան Էջ-
միածնի : Ծնեալ Ախլցիս՝ 1857 : Չեանադրեալ 1898 :

Տ. Նղիշէ Եպիսկ. Գուրեան, Փոխ-Վանահայր եւ
Վերաստեաւոյ Արմաշու : Ծն. Կ. Պոլիս՝ 1860 : Չեան. 1898 :

Տ. Յովսէփ Եպիսկ. Այվազեան, Առաջնորդ Եզրպ-
ատի : Ծնեալ Էզրբուս՝ 1833 : Չեանադրեալ 1899 :

Տ. Մովսէս Եպիսկ. Կեօմրիւհեան, Առաջնորդ Պի-
լէճիկի : Ծնեալ Կ. Պոլիս՝ 1840 : Չեանադրեալ 1899 :

Տ. Յովնաննէս Եպիսկ. Արեաբունի, Առաջնորդ Պրուսայի: Ծնեալ Կ. Պոլիս՝ 1854: Չեանադրեալ 1899:

Տ. Տրդատ Եպիսկ. Պալեան՝ Առաջնորդ Գայսերիի: Ծնեալ Թալաս՝ 1850: Չեանադրեալ 1899:

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԷ ԿԻՒԻԿԻՈՅ

Տ. Կիրակոս Եպիսկ. Բեմեզնեան, Կաթողիկոսական Տեղապահ Կիլիկիոյ: Ծնեալ Սիս՝ 1822: Չեան. 1880:

Տ. Նիկողայոս Եպիսկ. Գաւրեան, Անպաշտօն: Ծնեալ Ֆրնուզ՝ 1827: Չեանադրեալ 1866:

Տ. Յովնաննէս Եպիսկ. Գազաննեան, Անպաշտօն: Ծնեալ Կ. Պոլիս՝ 1826: Չեանադրեալ 1883:

Տ. Կարապետ Եպիսկ. Քեչեհեան, Վանահայր Ս. Աստուածածնի: Ծնեալ Չէյթուն՝ 1836: Չեան. 1883:

Տ. Մկրտիչ Արքեպիս. Վեհապետեան, Քարսղիչ Պէոյի. քաւրէի: Ծնեալ Էնկիւրի՝ 1842: Չեան. 1883:

Տ. Աբրահամ Եպիսկ. Մամիկոնեան, Անպաշտօն: Ծնեալ Մալկարա՝ 1835: Չեանադրեալ 1886:

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՂԹԱՄԱՐԱՅ

Տ. Յովսէփ Եպիսկ. Խոսեղեան, Վանահայր Կառուցանապատի: Ծն. Նարեկ՝ 1834: Չեան. 1864:

Ս Ի Ն Ո Ւ

Ս Ո Ւ Ր Բ Է Ջ Մ Ի Ա Մ Ն Ի

Ն. Ս. ՕՇՈՒԹԻՒՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ, Նախագահ.

Տ. Արիտաակէս Արքեպիսկ. Գաւթեան, Նախանդամ.

Տ. Մակար Եպիսկոպոս Բարխուղարեան, Անդամ.

Տ. Յուսիկ Վարդապետ Մովսիսեան, Անդամ.

Տ. Աշոտ Վարդապետ Շախեան, Անդամ:

(Կը պակսին չորս անդամներ)

ՄԱՏԱԿԱՐԱՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Յովհաննէս Եպիսկոպոս Շիրակունի .
Համազասպ Վարդապետ Համազասպեան .
Ղեւոնդ Վարդապետ Յովակիմեան :

ՏՊԱՐԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Աշոտ Վարդապետ Շախեան .
Բարզէն Վարդապետ Աղաւելեան .
Ղազար Սարկաւազ Սմբատեան :

Լուսարարացէս . — Ղեւոնդ Վրդդ. Յովակիմեան .
Տեւուչ ճեմարանի . — Կորապետ Վրդ. Տէր Մկրտչեան .
Մասեմադարանացէս . — Գարեգին Վրդ. Յովսէփեան .
Գրանձացէս . — Եղիշէ Վարդապետ Ահարոնեան .
Գիւանացէս . — Կորիւն Վարդապետ Սահակեան .
Լուսարար . — Հմայեակ Սարկաւազ Եազրճեան :

ԱՌՍԶՆՈՐԴԱՐԱՆՔ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ

ԵՐԵՒԱՆ. — Սուքիաս Արքեպ. Պարզեան , Փոյլ. Թեմ.
Աղեմաանդրապոլ . — Մասթէս Վ. Մասթէսոեան , Յաջորդ.
Կարս . — Եղիշէ Վարդ. Մուրասեան , Յաջորդ .
Հին Նախիչեան . — Սիոն Վ. Տէր Մանուէլեան , Յաջորդ.
Տաթև . — Խոսրով Վարդ. Փիլիթակեան , Յաջորդ :
ՏՓՂԻՍ. — Գէորգ Արքեպ. Սուրէնեան , Առաջնորդ .
Ախլցխա . — Կիւրեղ Վարդ. Կիւրեղեան , Յաջորդ .
Գանձակ . — Անանիա Եպս. Համազասպեան , Յաջորդ .
Գորի . — Սահակ Վարդ. Տէր Միքայէլեան , Յաջորդ :
ՂԱՐԱՊԱՂ. — Գրիգոր Եպս. Գառնակերեան , Առջնորդ .
Նուխի . — Գրիգորիս Վրդ. Տէր Յակոբեան , Յաջորդ :
ՊԵՏԱՐԱՊՈՒԱ. — Ներսէս Արք. Խուզավերդեան , Առջնորդ .
Նոր Նախիչեան . — Մուշէ Վարդ. Եղաշեան , Յաջորդ .
Բերքապուռկ . — Գէորգ Ա. Քհ. Խանթարճեան , Նախսնդամ .
Մոսկուա . — Յարութիւն Ա. Քհ. Ղուկասեան , Նխնդմ . :

ԱՍՏՐՍԽԱՆ. — Արիտասկէս Արք. Սեդրաքեան, Առջևնդ.
Ղզլար. — Թովմաս Քհ. Արբակեան, Նախանդալ :

ՇՍՄԱԽԻ. — Եսայի Արք. Աստուածասուրեան, Առջևնդ.
Բազու. — Արսէն Վարդ. Ղլբաճեան, Գործակալ :

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆՔ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ

ՍՊԱՀԱՆ. — Մաղաքիա Եպ. Տէրունեան, Առաջևնդ.
Թէհրան. — Բազարբաշ Վրդ. Վարդազարեան, Փոխանորդ.

Կալիպա. — Անդրէաս Քհ. Արզարեան, Հովիւ .

Մասրա. — Մաշթոց Քհ. Իսրայէլեան, Հովիւ .

Պոմպայ. — Գրիգոր Քհ. Ղեւնդեան, Հովիւ .

Պաղարիա. — Եղիշէ Քհ. Մկրտումեան, Հովիւ :

ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆ. — Սահակ Եպ. Այվասեան, Առաջևնդ.

Սալմաս. — Եղնիկ Վար. Երկարակեցեան, Փոխանորդ :

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ

ԵՒՐՈՊԱ. — Գէորդ Եպ. Իւթիւճեան, Առաջևնդ .

Բարիդ. — Վառձապուհ Քհ. Քիզարեան, Հովիւ .

Մարսիլիա. — Գէորդ Եպ. Իւթիւճեան, Առժ. Հովիւ .

Մանչէսթըր. — Թէոգորոս Քհ. Տէր Իսահակեան, Հովիւ .

Սուչովա. — Յովհաննէս Քհ. Մանդակունի, Հովիւ .

Արեւի. — Գարեգին Քհ. Արծրունի, Հովիւ :

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ

ՈՒՍԹՐ. — Յովսէփ Եպ. Սարաճեան, Առաջևնդ .

Նիւ.Յարկ. — Մաշթոց Վրդ. Փափազեան, Հովիւ .

Պոսթըն. — Ղեւնդ Վրդ. Մարգուկէսեան, Հովիւ .

Փրովիսթին. — Խաչ Վրդ. Մարգարեան, Հովիւ .

Լորէն. — Արսէն Վրդ. Վեհունի, Հովիւ .

Ձիմալո. — Վահրամ Քհ. Մարբլեան, Հովիւ .

Յրէզնո. — Ահարոն Վրդ. Սահրոյեան, Հովիւ :

**Տ Բաղաթիս Արևայիսկոյոս Օրճոնեան
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ**

ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Տ. ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՕՐՄԱՆԵԱՆ, Պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ, Մտեալ 1841 Վեարուար 11 Կոստանդնուպոլսոյ — Բերա, ձեռնադրեալ Եպիսկոպոս 1886 յունիս 8, Մակար Ա. Սրբազան Կաթողիկոսէ, եւ ընտրեալ Պատրիարք 1896 նոյեմբեր 6 :

Գաբրիէլ Եպիսկոպոս ձեւաճիւրճեան, Պատրիարքական Փոխանորդ :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԿՐԾՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1. Մաղաքիա Արքեպիսկոպոս Թումանեան, Նախագահ.
2. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Յովհաննիսեան, Ա. Ատենապետ.
3. Վաճրամ Եպիսկոպոս Մանկունի, Բ. Ատենապետ.
4. Եղիշէ Եպիսկոպոս Գուրեան, Ա. Ատենաղպիր.
5. Յովսէփ Եպիսկոպոս Ալվազեան, Բ. Ատենաղպիր.
6. Մելքիսեղեկ Արքեպիսկոպոս Մուրատեան.
7. Գաբրիէլ Եպիսկոպոս ձեւաճիւրճեան.
8. Գեորգ Եպիսկոպոս Իւրիճեան.
9. Կարապետ Աւագ-Քանանայ Աբեան.
10. Յովհաննէս Աւագ-Քանանայ Շահապեան.
11. Գաբրիէլ Աւագ-Քանանայ Խանճեան.
12. Կարապետ Աւագ-Քանանայ Սանտալճեան.
13. Գաբրիէլ Մ. վարդապետ Թարսրեան (վախճանեալ).
14. Խաչատուր Քանանայ Տէր Գաբրիէլեան (վախճանեալ):

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1. Յարութիւն Վաշա Տատեան, Ա. Ատենապետ.
2. Ստեփան » Ասլանեան, Բ. Ատենապետ.
3. Էլիաս Էֆենտի Զայնան, Ա. Ատենաղպիր.
4. Մլինրան » Սէրեան, Բ. Ատենաղպիր.

5.	Գարրիէլ	էֆենտի	Նորատունկեան.
6.	Գրիգոր	»	Խորրեան.
7.	Զարին	»	Տիլպէր.
8.	Տիգրան	»	Տէր Ներսէսեան.
9.	Տիգրան	»	Եռսուֆեան
10.	Սինեքերիմ	»	Մանուկեան
11.	Գրիգոր	»	Գարակէօզեան.
12.	Սեպուհ	»	Տեփրճիլաշեան
13.	Մկրտիչ	»	Ասասեան.
14.	Կարապետ	»	Գափամանեան:

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

1.	Գարրիէլ	Եպ. ճեվանիրճեան,	Նախագահ.
2.	Յովհաննէս	էՖ. Պօլաճեան.	Ատենագետ.
3.	Սահակ	Ա. Քհ. Տէր Սարգսեան.	Ատենագրիր.
4.	Խորէն	Ա. Քհ. Փենիլվանեան.	
5.	Արիստակէս	Քհ. Ճիգմէճեան.	
6.	Միքայէլ	Քհ. Աշճեան.	
7.	Բարսեղ	էՖ. Ղազարոսեան.	
8.	Յակոբ	էՖ. Պօշնաքեան.	
9.	Տօքք.	Տիգրան էՖ. Ալլահվերտեան.	

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

1.	Տօքք.	Վահրամ էՖ. Թորգոմեան,	Ատենագետ.
2.	Պօղոս	էՖ. Քերեստէճեան,	Ատենագրիր.
3.	Բարսեղ	» Աւետիսեան.	
4.	Յակոբ	» Գուրգէն.	
5.	Պետրոս	» Կարապետեան.	
6.	Ստեփան	» Կուրտիկեան.	
7.	Հրանտ	» Ասատուր:	

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

1.	Նշան	էՖ. Փափագեան,	Ատենագետ.
2.	Կարապետ	» Մալխասեան,	Ատենագրիր.
3.	Թագուոր	» Արիսեան.	
4.	Կարապետ	» Քիրքճիխանլեան.	
5.	Համբարձում	» Էօմիլբեան.	
6.	Յովհաննէս	» Ալալմճեան.	
7.	Քերովրէ	» Փափագեան (վախճանեալ):	

ԱԶԳՎԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐԻՔԱՐԱՆԻ ՊԱՇՏՏՈՆԵԱՆԵՐ

Անճնական Գիւան. — Ներքև Վարդապետ Դանիէլեան, Քարտուղար, Մատթէոս Վարդապետ Աճեմեան, Քարտուղար:

Գործակատար Բ. Դրան. — Տիգրան է.Ֆ. Տէր-Ներսէսեան, Ա. Գործակատար, Յարութիւն է.Ֆ. Գասպարեան, Բ. Գործակատար:

Կրօնական Գիւան. — Խորէն Ա. ՔՆ. Փենլիլանեան, Տեսուչ, Հմայեակ ՔՆ. Էքսերճեան, Ամուսնութեանց Դիւանադպիր: Եփրեմ է.Ֆ. Փափազեան, Փոխանորդարանի Դիւանադպիր:

Վարչական Գիւան. — Բարթող է.Ֆ. Թէլեան, Տեսուչ, Գառնիկ է.Ֆ. Հայկեան, Դիւանադպիր: Մինրան է.Ֆ. Զուխանեան, Դիւանադպիր: Լեւոն է.Ֆ. Քիրքճեան, Դիւանադպիր: Ալիքսան է.Ֆ. Արվիարեան, Դիւանադպիր: Հրանտ է.Ֆ. Մարգարեան, Դիւանադպիր:

Յարաբերական Գիւան. — Կարապետ է.Ֆ. Խաչատուրեան, Տեսուչ: Միռոն է.Ֆ. Զաքարեան, Դիւանադպիր: Գեորգ է.Ֆ. Երիւճեան, Դրագիր:

Արձանագրութեան Գիւան. — Մկրտիչ է.Ֆ. Մելիքեան, Տեսուչ, Նշան է.Ֆ. Կիրճեան, Դիւանադպիր: Արմենակ է.Ֆ. Թէլլալեան, Դրագիր:

Ազգատեմաբի Գիւան. — Սեպուհ է.Ֆ. Բլատեան, Տեսուչ, Տիգրան է.Ֆ. Նշատանեան, Դիւանադպիր: Շահէն է.Ֆ. Գասպարեան, Դրագիր:

Մշակութիւն Գիւան. — Մինրան է.Ֆ. Զօպանեան, Տեսուչ, Նշան է.Ֆ. Փափազեան, Դիւանադպիր: Խաչիկ է.Ֆ. Մարգարեան, Արկղակալ: Տարսայիճ է.Ֆ. Գարակեօզեան, Համարակալ: Յարեք է.Ֆ. Հայրապետեան, Դրագիր:

Բարապետ. — Մարտիրոս աղա Խաչատուրեան, Բարապետ: Կարապետ աղա Սրապեան, Յովակիմ աղա Գարամաճեան, Մելքոն աղա Օտապաշեան և Թադէոս աղա Էրզրու մլեան: Ատոմ աղա Ատոմեան, Դռնապան:

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿՆԵՐ

1. ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ. — Պատրիարք, Տ. Մաղաքիա Արքեպիսկոպոս Օրմանեան : Եկեղեցի 43, վանք 1 :
2. ԷՏԻՐՆԷ. — Առաջ. Տեղապահ, Տ. Արսէն Քչ. Դերձակեան : Եկ. 5 :
3. ԹԷՔԻՐՏԱՂ. — Առաջ. Փոխանորդ, Տ. Մամբրէ Քչ. Քիրազեան : Եկ. 8 :
4. ԻՉՄԻՏ. — Առաջնորդ, Տ. Ստեփանոս Եպ. Յովակիմեան : Եկ. 46 :
5. ՊՐՈՒՍԱ. — Առաջնորդ, Տ. Յովհաննէս Եպ. Արչարունի : Եկ. 11 :
6. ՊԱՂՔԷՍԷՐ-ՊԱՆՏՐՄԱ. — Առաջ. Տեղապահ, Տ. Թաթուլ Վրդ. Դուրեան : Եկ. 8 :
7. ՊԻԼԷՃԻԿ. — Առաջնորդ, Տ. Մովսէս Եպ. Կէօմբիւքճեան : Եկ. 6 :
8. ՔԷՕԹԱՀԵԱ. — Առաջ. Տեղապահ, Տ. Մկրտիչ Մ. Վրդ. Աղաւնուանի : Եկ 5 :
9. ԻՉՄԻՐ. Առաջնորդ, Տ. Մելքիսեդեկ Արքեպ. Մուրատեան : Եկ. 12 :
10. ԷՆԿԻՐԻ. — Առաջ. Տեղապահ, Տ. Վահան Մ. Վրդ. Յակոբեան : Եկ. 23, վանք 1 :
11. ԳԱՏԱԷՐԻ. — Առաջնորդ, Տ. Տրդատ Եպ. Պալեան : Եկ. 28, վանք 3 :
12. ՍԸՎԱՋ. — Առաջնորդ, Տ. Պեարոս Արքեպ. Թահմիզճեան : Եկ. 46, վանք 6 :
13. ԹՈՔԱՏ. — Առաջ. Փոխանորդ, Տ. Ներսէս Վրդ. Մկրտչեան : Եկ. 17, վանք 2 :
14. ԱՄԱՍԻԱ-ՄԱՐՁՈՒԱՆ. — Առաջնորդ, Տ. Արիստակէս Մ. Վրդ. Վանքեան : Եկ. 25, վանք 1 :
15. 16. ՇԱՊԻՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ ԵՒ ԱՅՊՏԵՐ. — Առաջ. Տեղապահ, Տ. Սմբատ Մ. Վրդ. Սաատէթեան : Եկ. 32, վանք 3 :
17. ՃԱՆԻԿ. — Առաջ. Տեղապահ, Տ. Գնէլ Վրդ. Պալէմքեարեան : Եկ. 22 :

Մորհուրդ կուտանք
մեր ընթերցուհիներուն եւ
ընթերցողներուն գնել

ՍԻՆԿԷՐ

ի կարի մեքենայ մը , ու
բովնեաւ կարի մեքենայ
մը տան մը մէջ ամենէն օգ-
տակար առարկան է , եւ

ՍԻՆԿԷՐ ի մեքենաները աշխարհիս մէջ լաւագոյններն են

Ապահով ըլլալու համար թէ առնուած մեքենան
ՍԻՆԿԷՐ է , այսինքն թէ՛ Սինկէրի համբաւաւոր ըն-
կերութեան գործարանաց մէջ շինուած է , պէտք է ու-
շադրութիւն ընել որ ,

1. Աստ նշանակուած գործատան
յատկանիշը ,

2. Ընկերութեան անունն եզոյ

The Singer Manufacturing Co.

արձանագրութիւնը՝ մեքենային
վրայ գտնուին :

Սինկէրի ընկերութեան միակ ներկայացուցիչն է
Պր. Ճ. Նայջլինկեր որ ունի ընդհանուր միջերանաց մը
ի Պոլիս , Ղալաթիա Սինկէր խան եւ

Մասնահիւղեր Արեւելի բոլոր քաղաքաց մէջ :

Ակոսայի վիրաբուժական եւ
արհեստական ամէն տեսակ
գործողութիւնք, առողջա-
պահական նոր զրութեան
համաձայն:

Թմրեցուցիչ դե-
ղերով առանց
ցաւի ատամ-
նահանու-
թիւն:

ՏՈՔԹ. Պ. ՍԱՄՆԱՐՈՅԺ
Բերա, ՍԵՃ փողոց, Թիւ 200. Կարգա Սեւայի դպրոցի դիմ

Ընդունե-
լութեան ժա-
մերն են բաց ի կի-
րակիէ, ամէն օր ժամ
9-6 (Ը.Ն.), իսկ կիրակի
օրերը կանխապէս եղած
ժամադրութեամբ միայն:
Աղքատները ձրիաբար կը դար-
ժանուին:

Մ Ե Մ Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ ՈՒ Ն

ԶՈՒՅԱ. ԳԱԶՄԻՐ, ՇԷՎԻՈՏ, ՖԱՍՈՆԷ ԵՒ ԱՅԼՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՅ
Ճառակ

**Տոկուցութիւն
Ներութիւն**

ԱՄԷՆԷՆ ԴԺՈՒԱՐԱՀԱՃ ՃԱՇՈՎՆԵՐՆ ԱՆԳԱՄ ՊԻՏԻ ԳՈՀԱՆԱՆ
ԴԻՄԵԼՈՎ

Պ. ՅԱԿՈՐԵԱՆ ԵՒ Յ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ
Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ ՈՒ Ն Ը

Ուր պիտի գտնեն

**Տեսակներու նոխարիւն
Ապրանքներու ազնուութիւն
Դիներու աժանութիւն**

Գաւառական յանձնարարութիւնները կը կատարուին կատարեալ ճշդա-
պահութեամբ եւ խզնի մտօք: Վաճառատուն ազուած ատեն յանձն
կ'անէ նմոյշներ ալ զրկել:

Դիմեցէք **Պ. ՅԱԿՈՐԵԱՆ** և **Յ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ** վաճառատունը
Պոլիս, Շուկային դուռը, Այնաճըլար, քիւ 12

Որ պատրաստ ունի ամեն եղանակի յատուկ բոլոր նորաձևութիւնները
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

18. ԹՐԱՊՈՒԶԱՆ . — Առաջ. Տեղապահ , *Տ. Խոսրով Մ. Վրդ. Պէնրիկեան* : Եկ. 36 , վանք 3 :

19. 20. 21. ԷՐԶՐՈՒՄ ԵՒ ԲԱՍԵՆ ԵՒ ԳԵՐԶԱՆ . — Առաջ. Տեղապահ , *Տ. Զաւէն Մ. Վրդ. Տէր-Եղիաեան* : Եկ. 133 , վանք 8 :

22. ԷՐԶԻՆԿԵԱՆ . — Առաջնորդ , *Տ. Դանիէլ Վրդ. Յակոբեան* : Եկեղեցի 33 , վանք 11 :

23. ՊԱՅՊՈՒՐՏ . — Առաջ. Տեղապահ , *Տ. Յովհաննէս Վրդ. Յակոբեան* : Եկ. 30 , վանք 1 :

24. ԲՂԻ . — Առաջ. Տեղապահ , *Տ. Փառէն Վրդ. Մելքոնեան* : Եկ. 47 , վանք 4 :

25. ԲԵՄԱԽ . — Առաջ Փոխանորդ , *Տ. Մարկոս Գ. Ուղուհեան* , Եկ. 11 , վանք 6 :

26. ՊԱՅԱԶԻՏ-ԱՂԱՇԿԵՐՏ . — Առաջ. Տեղապահ , *Տ. Մամբրէ Վրդ. Մարգարեան* : Եկ. 32 , վանք 1 :

27. ՎԱՆ . — Առաջ. Տեղապահ , *Տ. Սահակ Մ. Վրդ. Բագրեւանդեան* : Եկ. 114 , վանք 25 :

28. ԿՏՈՒՑ ԵՒ ԼԻՄ . — Վանահայր , *Տ. Յովսէփ Եպ. Խոսանդեան* : Եկ. 24 , վանք 8 :

29. ՊԻԹԼԻՍ . — Առաջնորդ , *Տ. Եղիշէ Վրդ. Զրլինկիրեան* : Եկ. 43 , վանք 11 :

30. ՄՈՒՇ . — Ընդհանուր Վանահայր-Առաջ. Տեղապահ , *Տ. Բարդէն Մ. Վրդ. Կիւլէսէրեան* : Եկ. 102 , վանք 9 :

31. ՄՂԵՐԳ . — Առաջն. Տեղապահ , *Տ. Վահրիճ Վրդ. Շահլամեան* : Եկ. 32 , վանք 1 :

32. ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ . — Առաջ. Տեղապահ , *Տ. Եղեկիէլ Վրդ. Պեարոսեան* : Եկ. 25 , վանք 5 :

33. 34. 35. ԲԱԼՈՒ ԵՒ ԱՐԴՆԻ ԵՒ ԶՆԲՈՒՇ . — Առաջ. Տեղապահ , *Տ. Նիկողայոս Վրդ. Ֆրանկիւլեան* : Եկ. 54 , վանք 4 :

36. ԽԱՐԲԵՐԳ . — Առաջնորդ , *Տ. Պեարոս Մ. Վրդ. Բագրատունի* : Եկ. 72 , վանք 5 :

37. ԷԿԻՆ . — Առաջ. Տեղապահ , *Տ. Մուշեղ Մ. Վրդ. Սերովբեան* : Եկ. 10 , վանք 5 :

38. ԱՐԱՐԿԻՐ. — Առաջնորդ, *Տ. Մուշեղ Մ. Վրդ. Սերովբեան* : *Եկ. 19, վանք 1* :

39. ԶՄՇԿԱՅԱԳ. — Առաջ. Տեղապահ, *Տ. Կորիւն Վրդ. Էլիիրամեան* : *Եկ. 19, վանք 3* :

40. ԶԱՐՍԱՆՃԱԳ. — Առաջ. Տեղապահ, *Տ. Մակար Վրդ. Տ. Յովհաննիսեան* : *Եկ. 70, վանք 2* :

41. ՈՒՐՅԱ. — Առաջ. Տեղապահ, *Տ. Անանիա Վ. Հազարապետեան* : *Եկ. 7, վանք 2* :

42. ՊԱՂՏԱՏ. — Պատրիարքական Փոխանորդ, *Տ. Արիստակէս Եպիսկ. Դերձակեան* : *Եկ. 6* :

43. ԵԿԻՊՏՈՍ. — Առաջնորդ, *Տ. Յովսէփ Եպիսկ. Այվազեան* : *Եկ. 5* :

44. ՊՈՒՂԿԱՐԻԱ. — Այցելու Փոխանորդ, *Տ. Բարթողիմէոս Մ. Վ. Պաղճեան* : *Եկ. 15* :

45. ՌՈՒՄՍՆԻԱ. — Աւագերեցնէր զլիաւոր քաղաքաց մէջ : *Եկ. 14* :

Մ Ա Ս Ն Ա Ի Ո Ր Թ Ե Մ Ե Ր

ԱՐՄԱՇ. — Փոխ-Վանահայր, *Տ. Եղիշէ Եպ. Դուրեան* : *Եկ. 2, վանք 1* :

ԲԱՍԹԷՄՈՒՆԻ. — Առաջ. Փոխանորդ, *Տ. Աստուածատուր Ա. Քհ. Դանիէլեան* : *Եկ. 5* :

ՊԷԼԷԿԷՍ. — Վանահայր, *Տ. Ստեփան Եպ. Սանտալճեան* : *Եկ. 3, վանք 1* :

ԿԻՆՃ. — Առաջ. Տեղապահ, *Տ. Վարդան Վրդ. Յակոբեան* : *Եկ. 19* :

ԱՂԲԱԿ. — Առաջ. Փոխանորդ, *Տ. Ներսէս Վրդ. Խաչիկեան* : *Եկ. 26, վանք 7* :

ՍԷԼԱՆԻԿ. — Հոգեւոր հովիւ, *Տ. Արսէն Քհ. Խաչոյեան* : *Մատուռ 1* :

ԿՐԷՏԷ. — Հոգեւոր հովիւ, *Տ. Մանուէլ Ա. Քհ. Անդրէասեան* : *Եկ. 1* :

ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ

Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՎԵՀԱՊԵՏԵԱՆ ,
Ծնեալ Եղիպտոս 1819 , ձեռնադրեալ Եպիսկոպոս , 1860
յունիս 2 , Մատթէոս Ա. Սրբազան Կաթողիկոսէ , ընտրեալ
Պատրիարք 1885 նոյ. 15 , մտանէ ի պաշտօն 1888 յուլիս :

Ներսէս Եպ. Գեորգեան , Պատր. Փոխանորդ .

Գեորգ Եպ. Նրեցեան , Պատր. Փոխանորդ ի Կ. Պոլիս .

Վահան Վրդ. Քեօիւեան , Աւագ Թարգման .

Կարապետ Վրդ. Տէր Կարապետեան , Տեսուչ դպրոցաց .

Սարգիս Վրդ. Տեմիրճեան , Հիւրընկալ :

ՏՆՕՐԷՆ ԺՈՂՈՎ

Սահակ Եպիսկոպոս Խաչապետ , Լուսարարպետ .

Ներսէս » Գեորգեան .

Մամբրէ » Մարկոսեան .

Եղիա Վարդապետ Յովնանիսեան .

Ղևոնդ » Մաքսուտեան .

Խորէն » Փոքրուգապետ .

Վահրամ » Ազարեան

Վ Ի Ճ Ա Կ Ն Ե Ր

1. ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ. — Պատրիարք , Տ. Յարութիւն Արքեպ. Վեհապետեան : Եկ. 9 , վանք 8 :
2. ՇԱՄ. — Տեսուչ , Գարրիէլ Ծ. Վրդ. Անուշեան : Եկ. 1 :
3. ԵԱՅԱ. — Տես. , Գրդ. Վ. Սաքայեան : Եկ. 1 , վանք 1 :
4. ՊԷՅՐՈՒԹ. — Տեսուչ , Մատթ. Վրդ. Գայրքճեան : Եկ. 1 :
5. ԿԻՊՐՈՍ. — Տես. , Պետրոս Վ. Սարահեան : Եկ. 2 , վանք 1 :

Տ Ե Ս Զ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ն Ե Ր

Ս. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ. — Պօղոս Վրդ. Շահնազարեան :

Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ. — Մովսէս Վրդ. Ոսկերիչեան :

Ս. ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏ. — Սամուէլ Վրդ. Կիրակոսեան :

ԲԵԹՂԵՀԷՄ. — Մկրտիչ Վրդ. Կիրակոսեան :

ՌԱՄԼԷ. — Բարթողիմէոս Վրդ. Գրիգորեան :

ԼԱՍԱՔԻԱ. — Թադէոս Վրդ. Եկաւեան :

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Տ. Կիրակոս Եպիսկոպոս Բեմէզցեան, Կարողիկոսական Տեղապահ:

Վ Ի Ճ Ա Կ Ն Ե Ր

1. ՍԻՍ. — Կարողիկոսական Տեղապահ, *Տ. Կիրակոս Եպ. Բեմէզցեան* : Եկ. 6, վանք 1 :
2. ԱՏԱՆԱ ԵՒ ՊԵՂԵՔԵԹ. — Առաջ. Տեղապահ, *Տ. Սահակ Վրդ. Զօլաքեան* : Եկ. 23 :
3. ՀԱՃԸՆ. — Առաջ. Փոխանորդ, *Տ. Վահան Քհ. Մանուկեան* : Եկ. 6, վանք 1 :
4. ՀԱԼԷՊ ԵՒ ԻՍԲԷՆՏԵՐՈՒՆ. — Առաջ. Տեղապահ, *Տ. Մեսրոպ Ա. Քհ. Աճէմեան* : Եկ. 4 :
5. ԱՅՆԹԱՊ ԵՒ ՔԻԼԻՍ. — Առաջ. Փոխանորդ, *Տ. Կարապետ Քհ. Կիլիւզեան* : Եկ. 8 :
6. ԱՆԹԱՔԻԱ. — Առաջ. Տեղապահ, *Թաղէոս Վրդ. Եկառեան* : Եկ. 13 :
7. ՄԱՐՍՇ. — Առաջ. Փոխանորդ, *Տ. Յովհաննէս Ա. Քհ. Վարժապետեան* : Եկ. 24 :
8. ՉԷՅՅՈՒՆ ԵՒ ՅՈՆՈՒԶ. — Առաջ. Փոխանորդ, *Տ. Կարապետ Ա. Քհ. Երկանեան* : Եկ. 30, վանք 4 :
9. ՄԱԼԱԹԻԱ. — Առաջ. Տեղապահ, *Տ. Սաչատուր Վրդ. Տէր-Ղազարեան* : Եկ. 20, վանք 2 :
10. ԵՕԶՂԱՏ. — Առաջ. Փոխանորդ, *Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Թուրարդեան* : Եկ. 43 :
11. ԿԻԻՔԻՆ ԵՒ ՄԱՆՃԸԼԸԳ. — Առաջ. Փոխանորդ, *Տ. Յեսու Քհ. Վարդապետեան* : Եկ. 25, վանք 1 :
12. ՏԻՎՐԻԿ. — Առաջ. Փոխանորդ, *Տ. Գրիգոր Քհ. Զարդարեան* : Եկ. 14, վանք 2 :
13. ՏԱՐԷՆՏԷ. — Առաջ. Փոխանորդ, *Տ. Ղեւոնդ Քհ. Մուրատեան* : Եկ. 6, վանք 1 :

ԿԱՅՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ԱՂԹԱՄԱՐԱՅ

Տ. ԱՐԱՆԸ Վարդապետ Մարգարեան, Կարողիկոսական Տեղապան:

ՏՆՕՐԷՆ ՃՈՂՈՎ

Եզնիկ	Վարդապետ	Ներկարարեան.	Առննապետ.
Գանիէլ	»	Զատոյեան.	Առննապիր.
Յովհաննէս	»	Յակոբեան.	
Ներսէս	»	Կաքաւեան.	
Պօղոս	»	Կարապետեան.	

Վ Ի Ճ Ա Կ Ն Ե Ր

1. ԱՂԹԱՄԱՐ. — Կարղ. Տեղապան, Տ. Արան Վրդ. Մարգարեան : Եկ. 193, վանք 40 :
2. ԽԻԶԱՆ. — Առաջ. Փոխաւորդ, Տ. Պետրոս Վրդ. Գրիգորեան : Եկ. 109, վանք 16 :

ՎԱՆՔԵՐ ԵՒ ՎԱՆԱՀԱՅՐԵՐ

1. ՈՍՏԱՆ. — Երեմիա Վրդ. Խաչատուրեան :
2. ԿԱՐՃԿԱՆ. — Կարապետ Վրդ. Արրահամեան :
3. ՇԱՏԱԽ. — Մատթէոս Վրդ. Կառանեան :
4. ՄՈԿՍ. — Յովսէփ Վրդ. Թովմասեան :
5. ԽԵՔ. — Մխիթար Վրդ. Պապանեան :
6. ԶԱՐԱՀԱՆ. — Եզնիկ Վրդ. Ներկարարեան :
7. ՆԱՐԵԿ. — Յովհաննէս Վրդ. Յակոբեան :
8. ԿԱՐՄՐԱԿ. — Յովսէփ Վրդ. Թովմասեան :

ՆՊԱՍՏԻՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Նպաստից Յանձնաժողովը, որուն պաշտօնն է օգնել հայ կարօտեալներու, որբանոցներու եւ գաւառական վարժարաններու, կազմուած է 1897ին: Անդամներն են.

Ամեն. Պատրիարք Մրբազան, Նախագահ.

Վահրամ Եպիսկոպոս Մանկունի.

Բարբոյ էֆ. Թեյեան.

Գրիգոր » Խսրեան.

Մինրան » Աբիկեան.

Մինրան » Սերեան.

Ռերբեոս » Պերպերեան:

ՆՊԱՍՏԱՆՈՐԵՍԱՆ ԱՐԲԱՆՈՅՆԵՐ. — Էրզրումի կարմիր վանք, Բեթրապուրկի Որբախնամի ծախքով: — Ալաւիկեանի Թօփրաֆալէ աւան, Հանգ. Պ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — Վանայ Աւարազայ վանք: — Վանայ Կարմուռի վանք: — Վանայ Սալնապաշի վանքի անուամբ քաղաքի մէջ աղջկանց համար, Նիւ-Նորքի Որբախնամի և Տիկին Նատիրեանի ծախքով: — Հէֆ. Բնարիի Պաւլալէ կաղաք, հանգ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — Աղբաճարայ Նարեկի վանք, հանգ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — Խիզանու Ս. Խաչ վանք, Մոսկուայի Որբախնամի ծախքով: — Պիրլիսի Խնդրակասար վանք: — Մուշի Ս. Առաքելոց վանք, Բեթրապուրկի Հոգարարձութեան ծախքով: — Մուշի կաղաք, աղջկանց համար, հանգ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — Մուշի Ս. Կարապետի վանք, մասամբ նպաստաւորեալ: — Տիարալէիի կաղաք, հանգ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — Բալուի Բաղցրահայեաց վանք, հանգ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — Խարբերդի Խուլիվանք, Լինտոնի Որբախնամի ծախքով: — Աւարկիի կաղաք, Ռոտոմայի և Գանիրէի Որբախնամներու ծախքով և մասնաւոր օգնութեամբ: — Ակնայ կաղաք, Արմաւիրի Թորոսեան եղբայրց ծախքով: — Չարսանեալի Բերրի աւան, հանգ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — Սեբաստիա կաղաք, Մոսկուայի Որբախնամի օգնութեամբ: — Եղեւսի Ս. Սարգիս վանք, Նոր Նախիչեանի Որբախնամի ծախքով: — Սոյ վանք, հանգ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — Հաննոյ Ս. Յակոբ վանք, Արմաւիրի Որբախնամի ծախքով: — Ասանայի վիճակին Հասանգլէյի գիւղ, հանգ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — Մարագու Իսահակ Ժամհարեան որբանոց, Մոսկուայի Ժամհարեան եղբայրց ծախքով: — Զէյրունի Ս. Ասուածածնի վանք,

Բագուի Առաքել Մատուրեանի ծախքով: — **Յանուզի Ս. Կարապետ վանք**, հանգ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — **Այնթապու Բաղաթ**, Մանչէսթըրի Որբախնամի ծախքով: — **Մարտիրոյ Ս. Փրկիչ վանք**: Մոսկուայի Որբախնամի ծախքով: — **Տիվրիկի Ս. Լուսաւորիչ վանք**: — **Կիւրիկի Բաղաթ**, հանգ. Ջանշեանի հանգանակութեամբ: — **Ման. նըլլի Ս. Թորոս վանք**, Մոսկուայի Որբախնամի ծախքով: — **Արմա. ռու Պարեւմանի մէջ յատուկ որբերու դասարան**: — **Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանք**, տեղական միջոցներով: — **Իզմիրի Նեոսիսեան որբանոց**, տեղական Որբախնամի ծախքով: — **Իզմիրի աղջկանց որբանոց**, տեղոյն Տիկնանց Խնամատար Հոգաբարձութեան ծախքով: — **Կիպրոսի Ս. Մակար վանք**, Մանչէսթըրի հոգաբարձութեան օշու. մեամբ: — **Ազգային Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի մէջ որոշ Սուով նոր որբեր աւելցուած են**:

ՆՊԵՍՏՍԻՈՐԵՍԷԼ ՎԱՐՃԱՐԱՆՆԵՐ. — Այն զաւա. աային վարժարանները, որոնց կ'օգնէ Կայստոյ Յանձնաժողովը, հետեւ. եալնե՛րն են. — Բարերգի վիճակին մէջ, **Քաղաթ**, և **Քասնքա ու Լաօնի** զիւղեր: — Բասնի վիճակին մէջ **Եւլսու** և **Պամաճոր** զիւղեր: — Դերջանի վիճակին մէջ **Քաղաթի** և **Փիրիզ** զիւղեր: — Խնուսայ մեմին մէջ **Հարամիկ** և **Քարախօքի** զիւղեր: — Քղիի վիճակին մէջ, **Քաղաթ**, և ուրիշ երկու զիւղեր: — Ալաշկերտի մեմին մէջ **Թօփ. րաֆայէ** աւան: — Էրզրնիեանի վիճակին մէջ **Մէլիբէրիճ** զիւղ: — Ազմամարայ վիճակին մէջ **երեմ** զիւղեր: — Բաղէշի վիճակին մէջ **Ղուլ. քիկ**, **Թեղուս**, **Պասվան** և **Փարխանդ** զիւղեր: — Մշոյ վիճակին մէջ **Հազոյ** և ուրիշ երկու զիւղեր: — Կինճի վիճակին մէջ **Արււճ** զիւղ: — Սղերդի վիճակին մէջ **Քաղաթ**, և **Ռընսվան** և **Տէն** և **Պու. զին** զիւղեր: — Տիարդէքիի վիճակին մէջ **Հազոյ** և **Մուճարդին** զիւղեր: — Բալուայ վիճակին մէջ **Քաղաթ** և **Խօճմար** և **Չնուս** զիւ. ղեր: — Չարսանճարի վիճակին մէջ **Քերրի**, **Մազկերս**, **Խազար**, **Քեր. ղեկ** և **Հաւա** զիւղեր: — Չոլլաճաղի վիճակին մէջ **Յաղբուկ**, **Միդէ**, **Քաղարոյն**, **Միասուն** և **Կապան** զիւղեր: — Ուրֆայի վիճակին մէջ **Էննէ** և **Պիրէնիկ** զիւղեր: — Սոյ վիճակին մէջ **Ճէքէ** զիւղ: — Ատանայի վիճակին մէջ **Էֆայէ** և **Ճասըլ** զիւղեր: — Չէլթունի վիճակին մէջ թաղա. քին չորս թաղեր, և **Ալապաս**, **Ալապտան**, **Սարբուզ** և **Յանուզ** զիւղեր: — Կոկխանի մեմին մէջ **Կէօֆու**, **Թաօլուտ**, **Քիրէքու. ցար**, **Տէրէքոյ**, **Տէօնիէլ**, **Տէկիքմէստէրէ**, **Կէօլլուցար** և **Քի. շիւլի** զիւղեր: — Մալաթիոյ վիճակին մէջ **Հիւսնիսնուր**, **Պէ. հէսնի** և **Իւլպի** զիւղեր: — Տիվրիկի վիճակին մէջ երկու զիւղեր: — Կիւրիկի վիճակին մէջ **Քարախնար** զիւղ: — **Տարէնսէ** աւան:

ԱՐՄԱՇՈՒ ԴՊՐԵՎԱՆՔ

1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին մէջ մանրամասնօրէն խօսուած է Արմաշու Դպրեւանքին վրայ (տե՛ս էջ 175—186) :

Դպրեւանքին Խնամակալութեան անդամներն են .

Ամեն Պատրիարք Սրբազան , Նախագահ .
Նղիշէ Նպիսկ . Գուրեան , Վերսեստուչ .
Տիգրան ԷՖ . Նուսուֆեան , Ա.սենապէտ .
Գաբրիէլ ԷՖ . Գաբրիէլեան , Ա.սենադպիր .
Գեորգ Նպիսկ . Նրեցեան .
Աբիկ ԷՖ . Ուննեան .
Տիգրան ԷՖ . Բարաղամեան :

Դպրեւանքին նպատակն է եկեղեցականութեան փափաք ունեցող երիտասարդները նոյն կոչման համար կրթել եւ պատրաստել : Ընդունուելու համար գոնէ 18 տարեկան ըլլալու է : Ուսմանց ընթացքը վեց տարի է :

1900 հոկտեմբերին՝ աշակերտներուն թիւն էր 48 , այսինքն Վեցերորդ դասարանի աշակերտ 10 սարկաւազներ , որոնց տեսուչն է Ալան Մ . վարդապետ Համամեան , Նրկրորդ դասարանի աշակերտ 22 զպլիներ , որոնց փոխ-տեսուչն է Թորգոմ վարդապետ Պիլիճեան , Որրորդ դասարանի աշակերտ 16 սաներ , որոնք երկրորդ տարւոյ ընթացք կը կատարեն ըստ ծրագրին , եւ որոնց փոխ-տեսուչն է Տիրայր վարդապետ Մարգարեան :

Դպրեւանքին ուսուցիչներն են Վերատեսուչը՝ Նզիշէ Նպիսկոպոս Գուրեան , վերոյիշեալ երեք վարդապետները , թուրքերէնի ուսուցիչ Ստեփան էֆ . Թապաքեան , ուսողութեան եւ ընական զիտութեանց ուսուցիչ Միհրան էֆ . Ճէղայրլեան եւ Քրանսերէնի ուսուցիչ Պ . Էսուար Բէրբուշ :

Վ Ա Ր Ժ Ա Ր Ա Ն Ն Ե Ր

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ. — Ղալաթիոյ Կեդրոնական Վարժարանը բացուած է 1886 փետրուար 1ին . 1896ին կազմուած է արդի Խնամակալութիւնը որուն անդամներն են .

Յակոբ	ԷՖ.	Էսաեան ,	Ա.Տեկնապետ .
Յովնաննէս	»	Մուրատեան ,	Ա.Տեկնադպիր .
Մախուս	»	Հարենց ,	Գանձապետ .
Մկրտիչ	»	Ասատեան .	
Յակոբ	»	Յակոբեան .	
Յովսէփ	»	Եուսուֆեան .	
Հրանտ	»	Ասատուր :	

1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին մէջ խօսուած է արդէն Կեդրոնական Վարժարանի մէջ աւանդուած ուսմանց եւ վարժարանին ցարգ հասոցուցած շրջանաւարաններուն վրայ (տե՛ս էջ 209—211) :

Կեդրոնական վարժարանը ունի այս տարի (1900—1901ի շրջան) չորս դասարան : Աշակերտներուն թիւն է՝ հոկտեմբեր 15ին՝ 52, հետեւեալ կերպով բաժնուած չորս կարգերու մէջ . Ա. Դասարան 20 , Բ. Դասարան 16 , Գ. Դասարան 11 եւ Դ. Դասարան 5 :

Վարժարանը ունի այս տարի 22 ուսուցիչ , որոնց անունները եւ աւանդած առարկաները կը նշանակինք հոս . — Կրօնադիտութիւն եւ եկեղեցական պատմութիւն՝ Տէր Սահակ ֆահանայ Տէր Սարգսեան : — Հայերէն գրարար եւ հայ մատենագրութեան պատմութիւն՝ Յակոբ ԿՓ. Գուրգեն : — Հայերէն աշխարհարար , գրադիտութիւն եւ օտար մատենագրութեանց պատմութիւն

Հրակն կֆ. Ասասուր : — Օսմաներէն , պարսկերէն , արաբերէն՝ Սեւիան կֆ. Կուրսիկեան : — Օսմաներէնէ ֆրանսերէն եւ ֆրանսերէնէ օսմաներէն թարգմանութիւն՝ Պօղոս կֆ. Քրքուսկան : — Օսմաներէն գեղարութիւն, ընթերցանութիւն եւ ուղղագրութիւն՝ Գառնիկ կֆ. Բարունակեան : — Ֆրանսերէն լեզու՝ Պ. Շիւզեշ, եւ Պ. Պրնուա : — Ֆրանսերէնէ թարգմանութիւն՝ Թովմաս կֆ. Թերզեան : — Ֆրանսերէն լեզու եւ թարգմանութիւն՝ Յովհաննէս կֆ. Հիւդեան : — Անգլիերէն՝ Նշան կֆ. Գօնսեան : — Գերմաներէն , նաեւ քաղաքակրթութեան պատմութիւն եւ պատմութիւն իմաստասիրութեան՝ Միխայէլ կֆ. Շաւսանձեան : — Իմաստասիրութիւն՝ Աքրահաւ կֆ. Տեր Յակոբեան : — Իրաւագիտութիւն՝ Յակոբ կֆ. Յակոբեան : — Պատմութիւն եւ աշխարհագրութիւն՝ Գրիգոր կֆ. Մարգարեան : — Պատմութիւն՝ Մարկոս կֆ. Նաբանեան : — Ուսողութիւն եւ ընտանի գիտութիւններ՝ Պ. Մաքս Մակնիս , Յովհաննէս կֆ. Մուրատեան , Յովսէփ կֆ. Գուշուձեան , Իգնատիոս կֆ. Մուրատեան : — Տոմարակալութիւն՝ Սերոյշկ կֆ. Պերպերեան : — Գծագրութիւն եւ գեղարութիւն՝ Խաչիկ կֆ. Թահրանձեան :

Վարժարանին ընդհանուր հսկողն է Գառնիկ էֆէնտի Բարունակեան :

Կեդրոնական վարժարանի առաջին դասարանը ընդունուելու համար աշակերաները պէտք է գրաւոր քննութիւն անցընեն հետեւեալ առարկաներուն վրայ .

Խօճի. Բրիտոնէական գիտելիք — **Հայերէն.** Աւետարանէ Սարգմանութիւն. — Իրարար բերականական հարցումներ. — Աշխարհարար պարզ նիւթի մը շարադրութիւն — **Օսմաներէն.** Հատարակ ընթերցանութիւն. — Ուղղագրութիւն. — Օսմաներէնէ հայերէն պարզ Սարգմանութիւն — **Ֆրանսերէն.** Ֆրանսերէնէ հայերէն Սարգմանութիւն. — Հայերէնէ ֆրանսերէն պարզ Սարգմանութիւն. — Քերականական հարցումներ —

Ընդհանուր պատմութիւն. Յունաց և Հռոմայեցոց պատմութիւն —
Առխարհագրութիւն. Քաղաքական և բնական աշխարհագրութիւն
հինգ մասերու — **Թուաբանութիւն:** — **Մեկրաչափութիւն.** Գի-
ծերու, անկիւններու և շրջանակի վրայ զործնական գիտելիք: — **Իրագի-
տութիւն.** Բնական գիտութեանց վրայ նախնական ծանօթութիւններ —
Գծագրութիւն: — **Գեղագրութիւն:**

Մուտքի քննութիւնները կը կատարուին զրաւոր
կերպով ամէն տարւոյ օգոստոսին :

Աշակերտի մը տարեկան թոշակն է 12 օսմ. ոսկի ,
եւամսեան կանխիկ վճարելի : Այն ծնողքները , որոնք
չատ համեստ գիրք ունենալով կարող չեն վճարել ամ-
բողջ թոշակ , վստահելի վկայութիւններէ յետոյ՝ կխա-
թոշակ կրնան տալ իրենց զաւակները , եւամսեան
միշտ կանխիկ :

Իսկ այն աշակերտները որոնց բոլորովին ազքատ
ու անկարող ըլլալը Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ կը
վկայուի , ձրի կ'ընդունուին . սակայն ինամակալութիւնը
իրեն վերապահած է ազքատ ուսանողներու մէջ ընտ-
բութիւն ընել եւ մուտքի քննութեան մէջ բազդատա-
բար յաջողագոյն հանգիսացողները ձրի ընդունիլ վար-
ժարան :

ՍՍՆԱՍՍՐԵՍՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ. — Սանասարեան
վարժարանը հաստատուած է Էրզրում 1881ին , չնորհիւ-
բարեյիշատակ Մկրտիչ Սանասարեանի , որ անոր գոյու-
թիւնն ու յարատեւութիւնը ապահոված է իր նուիրած
եւ կտակած գրամագլխով : Սանասարեանի 1886 յու-
լիս 10ի կտակագրին համաձայն՝ կտակակատարներն են
Վսեմ. Պ. Կարապետ Եզեանց , Պ. Գէորգ Եւանգուլեանց
եւ Պ. Լեւոն Տիգրանեանց (վերջը հրաժարած) :

Սանասարեան Վարժարանի Կ. Պոլսոյ ինամակա-
լութիւնը հետեւեալ կերպով կազմուած է .

Ամեն Պատրիարք Սրբազան , Նախագահ .

Աբիկ ԷՖ. Ուննեան .

Գաբրիել » Նորասունկեան .

Գեորգ » Ասլանեան .

Գրիգոր » Կիւմիււսեան .

Պատրիկ » Կիւլպէնկեան .

Վահան » Էսաեան :

Վարժարանը ունի էրգրութի մէջ տեղական Հոգաբարձութիւն մը , իսկ վարժարանին տեսչութիւնը կը վարեն Մկրտիչ Սանասարեանի երեք սաները Գէորգ ԷՖ. Արուշեան , Յովսէփ ԷՖ. Մատթիեան , Սարգիս ԷՖ. Սողիկեան :

1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին մէջ մանրամասնօրէն խօսուած է արդէն Սանասարեան վարժարանի վրայ (տե՛ս էջ 211-217) :

Վարժարանը կը բաժնուի երկու մասի , Ուսումնական եւ Արհեստական , առաջինը հօթը տարուան ընթացքով , երկրորդը երեք տարուան :

Ուսումնական բաժնի նախապատրաստական դասարանին մէջ ընդունուելիք աշակերտը պէտք է ըլլայ 11-13 տարեկան , ուշիմ ու առողջ , եւ ունենայ սա ծանօթութիւնները . Հայերէն վարժ կարգով , ընթեանի կերպով գրել , Գերականութեան Մասունք բանին գիտնալ , թեղադրութիւն մը գրի առնել՝ առանց ուղղադրական խօշոր սխալներու , եւ թուարանական չորս դրոժողութիւնները վարժ կերպով կատարել :

Արհեստագիտական բաժնին մէջ ընդունուելիք աշակերտը պէտք է ըլլայ 13-15 տարեկան , ուշիմ ու առողջ եւ ունենայ այն ծանօթութիւնները՝ որոնք Ազգ. վարժարաններու յատուկ Կազմական Կանոնադրով սահմանուած են Տարրական Նախակրթարաններու համար :

Վարժարանը ընդունուելիք ամէն աշակերտ պէտք է ներկայացնէ իր ծննդեան ու մկրտութեան, պատուատի ու առողջութեան վկայականները, ինչպէս եւ Օսմանիյե քեզֆերեսին :

Թէ՛ Ուսումնական եւ թէ՛ Արհեստագիտական բաժնի իւրաքանչիւր գիշերօթիկ աշակերտի համար, պէտք է իրր տարեթուակ վճարուի 20 օսմ. ոսկի, որ կը պարունակէ աշակերտին մնունդի, հագուստի, լուացքի ու մաքրութեան, բժիշկի ու դեղի, ուսման ու դասագիրքերու եւ այլ ուսումնական պիտոյքներու ծախքերը : Կարելի է նաեւ տարեկան 12 օսմանեան ոսկի միայն վճարել աշակերտի մը համար պայմանաւ սակայն որ անոր զգեստի, կօշիկի, դասագիրքերու եւ դպրոցական ուրիշ պիտոյքներու, մահճակալի եւ անկողինի, ինչպէս նաեւ դեղերու ծախքը աշակերտին վրայ ըլլալով, վարժարանը անոր տայ անունդ, ուսում եւ հոգայ միայն լուացքի, բժիշկի եւ այլ ծախքերը :

Թէ՛ Ուսումնական եւ թէ՛ Արհեստագիտական բաժնի իւրաքանչիւր ցորեկօթիկ աշակերտի համար, պէտք է տարեթուակ վճարուի 6 օսմ. ոսկի, որ կը պարունակէ միմիայն ուսման եւ ցորեկուան ճաշի ծախքերը :

Իւրաքանչիւր նորեկ գիշերօթիկ աշակերտի համար, պէտք է վարժարանի արկղին յանձնուի միանուագ 3 օսմ. ոսկեոյ պահեստի գումար մը, իրր աշակերտին ճանապարհածախք՝ երբ ընթացաւարտ ըլլայ եւ կամ եթէ որ եւ է պատճառաւ հարկ դատուի վարժարանէն արձակել զինքը : Պահեստի գումարին ամբողջը կամ մնացորդը ետ կը արուի՝ երբ աշակերտը մեկնի վարժարանէն : Ըստ Կանոնագրին՝ վարժարանը պէտք է ունենայ առ նուազն 30 ձրիավարժ գիշերօթիկ աշակերտ :

Հիմայ վարժարանին Ուսումնական բաժնին ուսուցչական մարմինը (երեք տեսուչներէն զատ, որոնք կ'ա-

ւանգին կրօնագիտութիւն , պատմութիւն , բնական գիտութիւններ , գերմաներէն , գծագրութիւն եւ երաժշտութիւն) կը բազկանայ հետեւեալներէն . Ուսուցիչ հայերէնի՝ Ա. Խաչատրեան , ուսուցիչ ուսողութեան՝ Գ. Ուլիկեան եւ Ս. Աղասյաչեան , ուսուցիչ տաճկերէնի՝ Ն. Թորքաչեան , ուսուցիչ ֆրանսերէնի՝ Ժ. Գրեպիե , ուսուցիչ բնական գիտութեան՝ Գ. Ծիլերճեան , օգնական ուսուցիչ՝ Տ. Իրուսեան , օգնական ուսուցիչ եւ հսկող՝ Գ. Ղոյիկեան եւ Ա. Սողումեան :

Արհեստանոցի ուսուցչութիւնը կը վարեն Սանասարեան երկու սաներ՝ Գէորգ էֆ. Ծիլերճեան եւ Սիմոն էֆ. Ազազալեան , որոնք իրենց մասնագիտական ուսմանց ընթացքը հիմնադիր բարերարին ծախքով կատարած են գերմանական արհեստագիտական բարձրագոյն վարժարաններու մէջ , եւ առաջինը ընդունած է բնական գիտութեանց մասնագէտ-ուսուցչի վկայագիր եւ երկրորդը կահագործութեան ու երկաթագործութեան արհեստակցի վկայագիր : Արհեստանոցին մէջ ուսուցչութիւն կ'ընեն նաեւ երկու ուրիշ արհեստակներ ալ , Ա. էֆ. Վահանեան եւ Գ. էֆ. Գառնակերեան , որոնք արտասահմանի մէջ կատարելագործած են իրենց արհեստագիտական կրթութիւնը եւ վկայագիր ստացած են :

Վարժարանը 1900 նոյեմբերին ունէր 190 աշակերտ հետեւեալ բաշխմամբ .

Սանասարեան գիշերօթիկ սաներ	11
Սանասարեան ցորեկօթիկ սաներ	23
Ձանազաններէ պաշտպանեալ սաներ	72
Թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտներ	32
Թոշակաւոր ցորեկօթիկ աշակերտներ	52

Սանասարեան վարժարանը 1899—1900 շրջանին ունեցած է 12 շրջանաւարտ , 9 Ուսումնական բաժնէն եւ 3ը Արհեստագիտական բաժնէն :

Վարժարանի տարեկան ծախքն է , ըստ ելմտացոյցի , գրեթէ 4000 օսմ. սակիի գումար մը , որ կը հայթայթուի կասկեալ արժէթուղթերու եւ Պոլսոյ ու էրզրումի մէջ գանուած կալուածներու հասոյթներով , եւ աշակերաններու թոշակներով (*) :

ՊԷՐՊԷՐԵՍՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆ. — 1876ի Հոկտեմբեր 1ին բացուած է այս ցերեկեայ եւ գիշերօթիկ վարժարանը , հիմնադիր-անօրէնութեամբ Ռ. Յ. Պէրպէրեանի : Գատրգիւղի մէջ հաստատուած , երկու տարի հոն մնալէ յետոյ՝ փոխադրուած է Սկիւտար , նախ Իճատիէ , եւ ետքը Աէլամարզ . էքմէքճի պաշի փողոց , ուր կը մնայ 21 տարիներէ ի վեր : Արդի վարժարանը , որ ընդարձակ տուն մըն է ընդարձակ պարտէզով շրջապատուած , սեփականութիւնն է Հիմնադիր-Տնօրէնին :

Առաջին օրէն հիմնուած է նախնական եւ երկրորդական ուսմանց ծրագրով : Վարժարանին նպատակն է , ըստ ծրագրին , «պատրաստել Ազգին լուսամիտ եւ ազնուասիրտ անդամներ» :

Ուսմանց շրջանը ութամեայ տեւողութիւն ունի : Ութը կարգերուն առաջին երեքը՝ այսինքն «Երախայից երեք կարգերը» նախակրթական կամ նախապատրաստական շրջանը կը կազմեն . ու վերջին հինգ տարիները՝ Ուսումնարանական շրջանը , որուն հինգ դասարանները Կրսւերագունից , Կրսւերաց , Երիցանց , Երիցագունից եւ Աւագաց դասարան անունը կը կրեն :

(*) Վարժարանին վերաբերեալ ուրիշ տեղեկութիւններ ուզող ծընողները կրնան դիմել առ Տեսչութիւն Սանասարեան Վարժարանի, էրզրում:

Ուսումնական ծրագիրը կը պարունակէ . 1. Լեզուներ (Արդի եւ հին Հայերէն, Օսմաներէն՝ Արաբերէնի եւ Պարսկերէնի տարերքով, Ֆրանսերէն՝ Լատիներէնի տարերքով, Անգղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն) : 2. Բնական գիտութիւններ (Բնական պատմութիւն, Բնագիտութիւն, Բնաշուքութիւն հանքային եւ գործարանական, Բնախօսութիւն եւ Առողջարանութիւն) : 3. Ուսողական գիտութիւններ (Թուարանութիւն գործնական եւ տեսական, Գրահաշիւ, Երկրաչափութիւն, Եռանկիւնաչափութիւն, Գծագրական Երկրաչափութիւն, Տարերք Աճքենագիտութեան եւ Տիեզերագրութեան) 4. Աշխարհագրութիւն եւ Պատմութիւն ընդհանուր : 5. Առեւտրական ուսմունք (Տոմարակալութիւն եւ Վաճառականական թղթակցութիւն) : 6. Գրագիտական ուսմունք (Գրագիտութիւն, Պատմ. հայ եւ հին ու նոր դասական գաղութեանց) : 7. Բարոյական եւ ընկերական գիտութիւնք (Կրօնագիտութիւն, Հոգեբանութիւն, Տրամարանութիւն, Պատմ. Իմաստասիրութեան, Բարոյագիտութիւն, Քաղ. Տնտեսութիւն եւ Տարերք Օսմ. Օրէնդրագիտութեան) : 8. Գեղարուեստական ուսմունք (Գծագրութիւն եւ Երաժշտութիւն) : Ուսմանց զանազան ճիւղեր վերին կարգերուն մէջ կ'աւանդուին օսմաներէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով :

Վարժարանը կը մասակարարուի ցերեկեայ եւ գիշերօթիկ աշակերտներու վճարած թոշակներով, եւ չունի բնաւ ուրիշ ս'ր եւ է հասոյթի աղբիւր : Կանոնական թուշակը գիշերօթիկներու համար տարեկան 32 Օսմ. սակի է, ցերեկեաներէն Նախապատրաստական կարգերու աշակերտներուն համար տարեկան 8, իսկ Ուսումնարանական շրջանի ուսանողներուն համար տարեկան 10 Օսմ. սակի . այսու հանդերձ վարժարանը ունեցած է միշտ բաւական թուով թերաթոշակ ու նաեւ ձրիավարժ աշակերտներ :

Ի Ի Ն Ի Օ Ն

ՀՐԴԵՅԻ ԵՒ ԿԵՆԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻՋ 1828-1829

Հ Ր Դ Ե Ն Ի Օ Ն Ի Յ

Մինչև 1899ի վերջը հատուցեալ վնասք	240	միլիոն ֆրանք
1899 զանձուած ապահովագիւն	20	» »
Գրամագլուխ և պահեստ	105	» »

Կ Ե Ն Ա Յ Ի Յ Ի Յ

Մինչև 1899ի վերջը հատուցեալ վնասք	102	միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւնք	253	» »
Գրամագլուխ և պահեստք	150	» »

որ ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին հետ կը համեմատի 60 0/0 —

ինչ որ տեւիտեւի ապահովագրելոց կ'ընծայէ հսկայ երաշխաւորութիւն մը **ՈՐՈՒՆ ԿՄԱՆԸ ԿԱՐՆԻԻ ԶԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐՆԻՆԵԼԻՔԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ ՈՒ ԵՒ Է ԸՆԿԵՐՈՒ ԹԵԱՆ ԲՈՎ:**

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ զինքով: Նպատաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի զերազանց քան ուրիշ ո՛ր է է ընկերութեան պայմանները: Շահարածիներու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով **Ի Ի Ն Ի Օ Ն** յի ապահովագրուողք **ԶՅՐԾ** են այն վնասներէն և յուսախարութիւններէն, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անմիջք, որ Շահարածիներու յարգման (accumulation des bénéfiques) **ՅՈՒԻ ԵՒ ՎՆԱՍԱԿԱՐ** դրուքիամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին:

Ընկերութեան դրամասունն է.

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Կենաց ճիւղին Տեսուչ **Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէն**
ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ **ՍԻՄՕՆ ԲԱՅՍԵՐԼԵԱՆ**

Կ. Պոլիս, Կալարա, Թահրա-Պրուն Խան, Օսմ. Պանկային զիմացք
Փորձակալութիւնն Թուրքիոյ զիսաւոր Բաղաւաց մէջ:

ՄԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

Ա.Գ.Գ. ՀԻՒԱՆՊԱՆՈՅԻ

Սոյն սրկառի թուղթը առայժմ երեք տեսակ պատ-
րաստուած է ի նպատակ եէՏԻ ԳՈՒԼԷԻ Ս. ՓԲԿԶԵԱՆ
Ա.Գ.Գ. ՀԻՒԱՆՊԱՆՈՅԻ, ուր կը պատասպարուին եւ կը
դարմանուին ՀԱԶԱՐԷ աւելի հիւանդներ, որբեր, ձե-
րեր եւ յիմարներ :

Տարակոյս չկայ որ բարեսէր հասարակութիւնը, միշտ
հոգածու՝ բողոքէն հարուածեալ թշուառներու միակ ա-
պաստարանը եղող սոյն հաստատութեան, պիտի շարու-
նակէ ըստ՝ առաջնոյն գործածել այս սրկառի թուղթը,
եւ՝ այսպէս՝ օգնութեան ձեռք կարկառած պիտի ըլլայ
Հիւանդանոցին :

Հոգարարձութիւնը վերջերս որոշեց այդ թուղթին
պատրաստութիւնը կատարել Հիւանդանոցին մէջ իսկ,
Որբանոցի տղոց միջոցաւ որով կը վստահացնէ ծխող հա-
սարակութիւնը թէ, իր անմիջական հսկողութեան շնոր-
հիւ, գործածած Փրանսական բնաթիւր եւ առողջապահիկ
թուղթին տեսակը միշտ անփոփոխ պիտի մնայ :

Յանձնարարութիւնք՝ պէտք է ուղղուին Կ. Պոլիս,
Մեծ Նոր Խան, Միջին յարկ, Թիւ 48, 49, 50 եւ 8
Հիւանդանոցի Հոգարարձութեան, որ պատրաստ է ըստ
ամենայնի գոհացնել դիմողները :

ԼԱՆԻԻ ԵՕՐՔ

ԿԵՆԱՅ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵՆԱՅ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԿԻՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ՅՆԻՐՈՊԱ

*Բարից 1 եւ 3 Լը Բէքթիկ փողոց (Պուրլար սեզ' Իքս-
[շիհնի անկիւնը) Ընկերութեան նոր ապարանքին մէջ*

1899 յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած ե-
րաւիսաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ
225 միլիոն Ֆրանկ : Ապահովագրութիւն որ կը բանի
5,503,151,562 Ֆրանկ : Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝
1845, ապահովագրեալներու վնարուած մէկ միլիար
547 միլիոն :

1900ին հնչուն դրամով վնարեալ շահերն են՝

15,017,254 Ֆրանկ, 1899էն 617,254 Ֆրանկ աւելի :

ԼԱՆԻԻ ԵՕՐՔ ունի 437,776է աւելի անդամ, որոնք
Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի ընկերու-
թիւնը եւ որոց կը վերաբերին ընկերութեան բոլոր շա-
հերը : Երէ մասնակից էք, եւ կամ սակաւին չէք, խիստ
շահեկան է ձեզի համար հանչեալ Ընկերութեան մաս-
նաւոր կարգադրութիւնները : Օրինակի համար մանրա-
մասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հաստութեւր գործ
ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաւիսա-
ւորեալ տկոս ունի . նոյնպէս տարեվնարներու ետ տուե-
լու ձեռով ապահովագրութեան վրայ, ի դեպ մահու
որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ :

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ
ՔԵՆԻՅ . Պատուիրակ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ի ԹՕՐԻՖԻԱ

Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վոյվոսա փողոց, Վիքարիս խան, Ղազարիս :

Պ. ՆԷՎՐՈՒԶ

Վ. Ա. ՃԱՌՈՒՍՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ

Պոօքրիի, Տանրէլի, Թիւլի, Վարագոյրի, Սրոռի, Թառլարանի, Մուսլիմի, կազի (*բանկայի եւ մեխսոֆո*), Ժապաւէնի, Բօնժէի, Պարիսի (*հասոս գոյնէրոյ*), Զէֆիռի, Մասամբոյներու, Սպինարի, Կորնասիմի եւ զանազան մեխսոֆոյններու ու բամպակեղէններու .

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԱՐԱՆՑ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆԻ ԱՄԷՆ ՆԻԹ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ
Ա.Ժ.Ա.Ն. ԳԻՆԵՐՈՎ

*Վաճառատունս պատրաստ է գաւառներէ յանձնարարու-
թիւններ ընդունելով զայնս փութով ու ճշգու-
թեամբ կատարել :*

Մեծախանակ զնողներու համար մասնաւոր զեղջ
Սուլթան Համալ Գասսէի, Թիւ 15

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ ԸՆՏԻՐ ԳԱՐԵԶՈՒՐ (Bière Amstel, Holland)

*Միակ գարեջուրը որ գինի աժանութեան հետ ունի նաեւ
անխարդախ կերպով պատրաստուած ըլլալու եւ
օգտակարութեան առաւելութիւնները :*

**ԱՄԷՆ ՃԱՇԱԿ ԳՈՂ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ
ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՎ ԱՄՍԹԷԼԻ ԳԱՐԵԶՈՒՐԸ**

Ճաշէն առաջ, սեղանի վրայ եւ ճաշէն վերջ
*Հարցուցէք ԱՄՍԹԷԼԻ գարեջուր, մեծ նպարավաճառ-
ներու խանութները, գեղի մթերանոցները, մեծ
ճաշարանները .*

Կեդրոնասեղիմ, Պոլիս, Ֆրանսիոյ իսան, Թիւ 5

Պ. ՆԷՎՐՈՒԶԻ ՄՔԵՐԱՆՈՅՐ

Վարժարանին ուսուցչական մարմինը բաղկացած է այսօր 17 հայ եւ օտար ուսուցիչներէ , բայ ի Տնօրէնէն , որ կ'աւանդէ անձամբ ոչ սակաւ դասեր , մասնաւորապէս լեզուագիտական , գրական եւ իմաստասիրական ուսումներ եւ բարոյագիտութիւն :

Վարժարանը իր առաջին շրջանաւարտները ընծայած է 1878 օգոստոսին եւ ցարգ ունեցած է 135 շրջանաւարտներ . իսկ աւելի կամ նուազ շրջանաւարտութեան մօտեցած մեկնելով գործի մտնողներու թիւը շատ աւելի մեծ է : Ընթացաւարտները գրկած են այլ եւ այլ ասպարէզներ , առեւտրական , պետական , գրական , ուսուցչական , բժշկական , ճարտարագետական , գեղարուեստական , փաստաբանական :

Պէրպէրեան վարժարանը 1900-1901 դպրոցական տարւոյն հետ թեւակոխած է իր 25րդ տարեշրջանը :

ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ ԱՂԶԱՆՅ ՎԱՐՎԱՐԱՆ.— Այս վարժարանը , որ 36 տարի առաջ հիմնուած է եւ քանի մը տարիէ ի վեր փակուած էր , 1900 հոկտեմբերի մէջ բացուեցաւ նորէն՝ Գաթրգիւղ : Յովնան էֆ. Փալազաշեան եւ իր երկու քոյրերը , աշխատակցութեամբ Հիմնադիր Մէղպուրեան էֆէնտիի , կը վարեն վարժարանը , ուր կ'ընդունուին գիշերօթիկներ ալ , որոնք կը վճարեն 30 օսմ. ոսկի , դաշնակի դրամով՝ 36 ոսկի , վեցամսեան կանխիկ : Վարժարանը կ'ուսուցանէ , հայերէնէ եւ ֆրանսերէնէ զատ , փափաքողներու թուրքերէն լեզուն , կար , ձեւ ու ձեռագործ , դաշնակ , գործիական ու ձայնական երաժշտութիւն , եւ առանին տնտեսութիւն տեսական ու գործնական :

Վ.Ի.ՃԱԿԱՑՈՑԵ ԹԱՂԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԻ 1900 ՅՈՒՆԻՈՒՐ 1

ՎԱՐԺԱՐԱՆ	Թ Ա Ղ	Ասուցիչ	Ազգերահ.	Ուսուցիչ	Ասուցչի.	Ամսական ծախս
Պէզնեան-Լուսաւորչեան	Գում-Գարու	349	241	15	5	5360
Ս. Մեսրոպեան	Կէտիք Փաշա	128	105	8	4	3330
Պօզոսեան-Վառվառեան	Գում-Գարուի դուրս	141	81	7	2	1137
Առաքելոց-Հայկնչեան.	Եկնի-Գարու	123	47	6	5	2200
Սանակ.-Նուն.-Վարդհ.	Սամաթիա	222	157	11	8	5010
Ներսէսեան	Ալթը-Մէրմէր	23	6	1	—	220
Խորէնեան և Վառվառ.	Նարլը-Գարու	42	19	3	1	1020
Ազգ. Ս. Փրկչի Որբանոց	Գաղլը-Չէշմէ	231	63	13	4	5650
Տասնեան	Մարբրիգիւղ	126	94	6	5	3950
Գարամանեան	Այ-Սթէ ֆանօ	10	9	1	—	250
Լեւոնեան Վարդանեան	Թօփ-Գարու	47	27	3	3	1300
Ս. Ոսկեանց	Գարակէօմրիւկ	38	9	1	—	1020
Պէզնեան	Էյուսպ-Տէ ֆէրատար	23	11	1	—	380
Խորէնեան	Պալամ	89	71	6	3	2800
Ս. Ներսէսեան	Խաղիւղ	107	94	6	7	1800
Ս. Մեսրոպեան	Գարամ-Փաշա	15	21	1	—	400
Էստեան	Բերա Թաղսիմ	206	176	18	8	9686
Նարեհեան	» Կլթ. Սէրայ	76	62	—	3	1150
Լուսաւորչեան	» Բանկայթի	21	20	—	1	340
Արշակունեան	» Տօլապ-Տէրէ	84	56	1	3	1440
Ս. Մեսրոպեան	Ֆէրիգիւղ	31	32	—	3	740
Ս. Լուսաւորչեան	Ղալամիա	122	38	7	2	3300
Մարբուհեան	Պէշիքմաշ	111	79	8	3	3800
Ս. Թարգմ. Հոխիմենց.	Օրմաղիւղ	70	88	6	6	3200
Ս. Թարգմանչաց	Գուրու Չէշմէ	27	14	2	1	800
Ս. Թաղէտեան	Բումէլի-Հիսար	13	6	1	—	430
Երից Մանկանց	Պօյանըղիւղ	15	6	1	—	300
Մամիկոնեան	Եկնիգիւղ	13	7	1	—	360
Ս. Հոխիմիտեանց	Պէօյիւր-Տէրէ	14	—	1	—	600
Ս. Մեսրոպեան	Եկնի-Մանալլէ	17	16	1	—	575
Ս. Նիկողոսեան	Պէյթօզ	20	—	1	—	100
Ս. Լուսաւորչեան	Գուգիւրնճուր	13	1	1	—	450
Ներսէսեան-Երանեան	Սկիւտար-Իճատիյէ	130	102	6	6	3850
Ս. Թաշ	» Սէլամիյէ	164	193	14	9	6200
Ճեմարան-վարժարան	» Պաղար-Պաշի	67	55	5	4	1900
Արամեան	Գատըղիւղ	116	79	8	4	5300
Պէզնեան	Գարմալ	39	59	2	2	1125
Ս. Ներսէսեան	Գընայը	26	24	2	1	1000
Թաղային նախակրթին.	Էթ-Մէյրան	17	12	1	—	350
Ս. Նշան	Ալէմ-Տաղի	20	25	1	—	300
	Գումար	3146	2205	179	103	83556

Կ. ՊՈՒՍՈՑ ԹԱՂԱՅԻՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆՆԵՐԸ . —

Կ. Պոլսոյ 46 թաղային վարժարաններէն 5ը միայն , է-
յուպի Ս. Աստուածածին , Սթէնիայի Ս. Կարապետ ,
Գանտուլլիի Ս. Առաքելոց , Ազապլի Տառեան , Սալմա-
թոմբուքի Ս. Թաղէոս-Բարթոլոմէոս վարժարան-
ները , փակ էին , 1900ի սկիզբը : Այս թաղային վարժա-
րանները յաճախող հայ աշակերտներէն զատ կան 2280
հայ ուսանողներ եւ ուսանողուհիներ , որոնք կը յաճա-
խեն պետական եւ զանազան հայ ու օտար վարժա-
րաններու Կ. Պոլսոյ թաղային վարժարաններու 1900 յուն-
ուար 1ի վիճակացոյցը զրած ենք զիմացի 424 էջին մէջ :
Հոս կը զնենք Կ. Պոլսոյ թաղային վարժարաններու
քառամեայ բազդատական վիճակացոյցը .

ԲԱՌԱՄԵԱՅ ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ				
	ՎԻՃԱԿ 1897 ՅԳՎ . 1ի	ՎԻՃԱԿ 1898 ՅԳՎ . 1ի	ՎԻՃԱԿ 1899 ՅԳՎ . 1ի	ՎԻՃԱԿ 1900 ՅԳՎ . 1ի
Աշակերտ	} 3825	} 4483	2877	3146
Աշակերտուհի			2046	2205
Ուսուցիչ	141	175	181	179
Ուսուցչուհի	58	74	93	103
Ամսական ծախս	58383 զրշ .	63953 զրշ .	77300 զրշ .	83556 զրշ .

ԳԱՌԱՌԱՅԻՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆՆԵՐ . — Հետեւեալ էջի
վիճակացոյցը ցոյց կու տայ առաջնորդական վիճակներու
զպրոցական վիճակագրութիւնը , ի բաց առեալ Պալը-
քէտէր-Պանարմայի , Սըվազի , Թոքթաթի , Էրզրնկեանի ,
Պայպուրաի , Բեմախի , Պայպուրա-Ալաշկերաի , Վանայ ,
Լիւմ-Կաուցի , Պիթլիսի , Մուշի , Բալու-Արղնի-Չնքուշի ,
Եզրպատսի , Պուլկարիոյ , Ռուժանիոյ , Ատանայի , Մա-
րաշի , Մալաթիոյ , Խիզանի առաջնորդական վիճակ-
ները , եւ Սիսի ու Աղթամարայ վիճակները , որոնց մասին
ամբողջական տեղեկութիւններ հաղորդուած չեն տակա-
ւին Պատրիարքարան : Վարժարաններու ծախքերը նշա-
նակուած են տարեկան կամ ամսական հաշուով զըր-
կուած տեղեկագիրներուն համաձայն :

ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ ԳՈՒԱՌԱՅԻՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿՆԵՐ	Վարժարան	Աշակերտներ	Աշակերտուհիներ	Ուսուցիչ	Ուսուցչուհիներ	Հասարակ կամ ծախս	
						Տարեկան	Ամսական
Էտերնէ	6	314	250	12	10	—	6130
Թէրիբուսաղ	9	1017	856	27	21	—	11968
Իզմիր	38	3095	5412	134	78	—	32776
Պրուսա	16	1532	620	28	12	—	9605
Պիլէնիկ	10	1120	143	18	3	37520	—
Քէմաճիա	8	825	349	16	7	73700	—
Իզմիր	27	1640	1295	55	54	—	35766
Էնկիւրի	7	895	395	20	9	—	5508
Գայսէրի	42	3795	1140	107	18	—	20450
Ամասիա-Մարզուան	9	1524	814	38	15	—	10395
Շապին-Գարաճիսար	27	2040	105	38	4	—	4699
Ճանիկ	27	1453	252	44	14	99300	—
Տրապիզոն	47	2184	718	72	13	—	17464
Էրզրում	27	1956	1178	44	42	113991	—
Քղի	27	1336	367	35	8	24490	—
Սղերդ	3	163	84	9	2	—	833
Տիարպէրի	4	690	324	18	9	41600	—
Խարբերդ	27	2048	496	49	9	—	8539
Էկին	4	541	215	17	5	—	1967
Արարկի	20	757	223	23	—	—	2725
Արաբկոն	12	456	268	14	2	18496	—
Արշակունի	12	617	189	16	2	—	1576
Արտաշատ	8	1091	571	19	7	35945	—
Ուրֆա	2	68	46	9	2	—	3900
Պարտու	10	998	708	35	27	—	9250
Այնթապ	10	440	47	10	—	18235	—
Անթարիա	2	438	249	12	6	—	3842
Հալէպ-Քիլիս	12	1179	557	30	13	—	10075
Եօզղատ	4	508	69	10	2	—	1319
Հանքն	10	736	78	18	2	—	3670
Կիւրի	10	605	85	14	1	—	1348
Ջէմոն	2	260	70	4	1	6000	—
Տարէնտէ	14	752	90	18	2	—	3440
Տրիպլիկ							
Գումար	493	37073	18263	1013	400	469277	207245

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին մէջ (էջ 202—204) բացատրուած է թէ ուսուցչական թեկնածուները ի՞նչ պայմաններու մէջ կրնան ուսուցչական վկայական ստանալ եւ թէ մինչեւ 1899 ասորիւ 1 քանի՛ ուսուցիչ եւ ուսուցչուհի վկայական ստացած են : Հոս կը դնենք 1899ի եւ 1900ի տարեշրջաններուն՝ Կ. Պոլսոյ մէջ ուսուցչական վկայական ստացողներուն վիճակագրութիւնը . ասոնցմէ ոմանք Քննիչ Յանձնաժողովին միջոցաւ ներկայացուած են Ուսումնական Խորհուրդին եւ ոմանք ալ ուղղակի Խորհուրդէն վկայուած են .

	1899ին	1900ին
Օգնական ուսուցիչ	14	4
» վարժուհի	9	11
Գաստիարակ ուսուցիչ	1	1
» վարժուհի	1	—
Օգնական Մասնագէտ ուսուցիչ	5	6
» » վարժուհի	—	1
Մասնագէտ ուսուցիչ	1	—
» վարժուհի	1	—
	<u>32</u>	<u>23</u>

ՇՐՋԱՆԱԻԱՐՏՆԵՐ

1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին մէջ (էջ 205) գրուած է մանրամասնօրէն թէ տարրական եւ բարձրագոյն նախակրթարաններու շրջանաւարանները ի՞նչ կերպով կրնան ստանալ Ուսումնական Խորհուրդէն վաւերացուած վկայական , եւ թէ մինչեւ 1898ի վերջը ի՞նչ եղած է շրջանաւարտի քննութեանց արդիւնքը : Գալով վերջին երկու տարեշրջաններուն, 1899ին ունե-

ցանք 15 շրջանաւարտ (13ը աղջիկ եւ 2ը մանչ) եւ
1900ին՝ 37 շրջանաւարտ (19ը աղջիկ եւ 18ը մանչ) :

ԱՐԶԵՍՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

1880ի Սովելոյ Յանձնաժողովին իբր շարունակութիւն՝ մնացորդ գումարը մատակարարելու եւ աճեցնելու, եւ յետոյ Արհեստական վարժարանի մը ծախքին յատկացնելու նպատակով կազմուած է Յանձնաժողով մը, որուն անդամներն են .

Ամեն. Պատրիարք	Սրբազան,	Նախագահ
Սահակ	եք. Ղազարոսեան,	Ա.սեկնապետ
Մկրտիչ	» Մանուկեան,	Ա.սեկնադպիր
Աբիկ	» Ունեեան	
Աբէլ	» Կիւլպէնկեան	
Գառնիկ	» Յովակիմեան	
Պատրիկ	» Կիւլպէնկեան	

Այս յանձնաժողովը գաւառներէն եկած որբերուն արհեստական կրթութեան համար յատկացուցած է Ազգ. Հիւանդանոցին ամսական 50 ոսկւոյ գումար մը, մինչեւ որ նոր Որբանոցի շինութեամբ արհեստական վարժարանը հաստատուի :

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ ՈՐԲԱՆՈՑ

Հաստատուած է 1866 յունուարին Կ. Պոլսոյ Խասգիւղի մէջ : Որբանոցին հիմնադիր եւ Մայր հանգուցեալ Սրբուհի Մայրապետ Գալֆայեանի յաջորդած է՝ 1889 յուլիսին՝ Երանուհի Մայրապետ Յովհաննիսեան :

Որբանոցին նպատակն է ազգին անոք, անօգնական որբ աղջիկ զաւակները պատասպարել . խնամել եւ դաս-

ախարակել : Մինչեւ հիմայ, 34 տարուան մէջ . Որբանոցը կրցած է 478 անհայր, անմայր, փոզոցները թափառող որբուհիներ պատասպարել, որոնցմէ 50ը տակաւին պատասպարեալ կը մնան, 3ը՝ մեռած են, 1ը՝ կուսակրօնութիւն ուխտած է . 17ը՝ անգաւակ ազգայիններու սրգեղորութեան արուած եւ 407ն ալ ամուսնացած ու ընտանիք կազմած են : Այս 478 որբուհիներուն 3ը՝ Եգիպտոսէն, 1ը՝ Ռուսմանիայէն, 170ը՝ Կ. Պոլսոյ զանազան թագերէն, իսկ 304ը՝ գաւառացի են : Ասոնցմէ շատերը թէ՛ Կ. Պոլսոյ եւ թէ՛ գաւառներուն մէջ գասախարակուհւոյ եւ ուսուցչուհւոյ պաշտօններ վարած են :

Որբանոցին պատասպարեալները՝ կ'ունին Հայերէն եւ Ֆրանսերէն, Կրօնք, Թուարանութիւն, Աշխարհագրութիւն, Աստին տնտեսութիւն, ասոնցմէ զատ կը սորվին նաեւ կար, ձեւ, ձեռագործ : Նոյնպէս վարժուելու համար, շարժական շրջանով, կը կատարեն Որբանոցին անական ծառայութիւնները՝ ինչպէս կերակուր եփել, լուացք ընել . տախտակ սրել, աւել ամել, եւայլն :

Որբանոցին մէջ հիմայ կը պաշտօնավարեն 8 պաշտօնեայ : Տարեկան ծախքն է 750—800 օսմ : ոսկի : Ասոր փոխարէն իբր հաստատուն եկամուտ ունի միմիայն Վեճ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ—ԻԻԼ—ՀԱՄԻՏ Բ. Գլխաւոր Կայսեր շնորհած հացի եւ մսի պարէնը, որ կը արբուի Կայսերական Անձնական Գանձէն եւ որուն տարեկանը կ'արժէ դրեթէ 20,000 դր. : Ասկէ զատ ունին նաեւ ասորին 6000—7000 դր. ի կալուածական հասոյթ : Իսկ մնացեալ ծախքը կը հայթայթուի մասամբ բանուած ձեռագործներու արդիւնքով, եւ զլիւսւորարար թուրքիոյ եւ արտասահմանի բարեսէր Հայերու կամաւոր նուէրներով, որոնք վերջին տարիները պակսած ըլլալով՝ Որբանոցը այսօր 60,000 դրուչի չափ պարտքի տակ ինկած է :

ՅՈՎՍԷՓ ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ ԳՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Բարեկիշատակ Յովսէփ Իզմիրեանց, բնիկ Ղզլարցի, իր 1884 Ապրիլ 3 թուակիր կտակագրով 10,000 ռուսլի նուիրած է ազգին եւ սահմանած է որ սովորը, տարեկան 600 ռուսլի, Կ. Պոլսոյ Ազգ. Պատրիարքարանի միջոցաւ իրր մրցանակ սրարդեւ արուի ամէն տարի ազգային գրականութեան, եւ պատմութեան վերաբերեալ լաւագոյն երկասիրութեանց հեղինակներուն :

Այս կտակին գործադրութեան համար 1887ին Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Խառն Ժողովը Մնայուն Յանձնաժողով մը կազմած է «Յովսէփ Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողով» անունով, որուն անդամներն են .

Ամեն. Պատրիարք Սրբազան,	Նախագահ .
Դաբրիէլ ԷՅ.	Նորասուցկեան, Ա.սենապետ .
Յովնանենկ Աւգ. Քն. Մկրեան,	Ա.սենադպիր .
Վահան ԷՅ.	Էսսեան, Գանձապետ .
Դեորգ Եպիսկոպոս Երեցեան .	
Նիիտ Եպիսկոպոս Գուրեան .	
Տոբ. Վահրամ ԷՅ. Թորգոմեան :	

1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին մէջ մանրամասն տեղեկութիւններ արուած են մրցանակի պայմաններուն վրայ (էջ 217-219) :

1900ին մրցանակի բաշխում տեղի չունեցաւ եւ Յանձնաժողովը որոշած է 1900ի մրցանակին գումարը միացնել 1901ի մրցանակին :

Յովսէփ Իզմիրեանց, Գրական Մրցանակի մը հաստատութեան համար կտակած 10,000 ռուսլիէն զատ, կտակած է նաեւ 10,000 ռուսլիի ուրիշ գումար մըն ալ, որուն սովորը, 600 ռուսլի, յատկացած է էրզրումի կամ Մշոյ աղջկանց վարժարանին : Յանձնաժողովը 1897

սեպտ . 1 Էն սկսեալ այդ նպաստը յատկացուց Մշոյ ազ-
ջկանց վարժարանին , որ հիմայ «Յ. Իզմիրեանց ազ-
ջկանց վարժարան» անունը կը կրէ :

Գրական Յանձնաժողովը ստանձնած է նաեւ Վա-
նայ Սանդխտեան ազջկանց վարժարանին մատակարա-
բութիւնը՝ հանդուցեալ Սանասարեանի կողմէ թողուած
նպաստով, — Շահնազարեան վարժարանի գոյքերուն մա-
տակարարութիւնը՝ յատկացնելու համար զանոնք հան-
դուցեալ Կարապետ վարդապետի կտակի գործադրութեան,
— Աստուածատուր Զունդի կտակին գործադրութեան
հսկողութիւնը, — եւ վերջապէս Ղալաթիոյ Ազգ. Մատե-
նադարանին հոգը, զոր 1900 սեպտեմբերին Ազգ. Վար-
չութիւնը յանձնեց անոր :

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ . — Ազգ. Հիւանդանոցին արդի
Հոգարարձութիւնը , որ ընտրուած է 1898 օգոստոս 4ին,
հետեւեալ կերպով կազմուած է .

Պատրիկ	էֆենտի	Կիւլպէնկեան.	Ատենապետ.
Գրիգոր	»	Ալեանաքեան.	Ատենադպիր.
Տօքք. Արրահամ	»	Նազարեան.	
Գրիգոր	»	Էվրէնեան.	
Գրիգոր	»	Կիւմիշլէրտան.	
Տօքք. Միքայիլ	»	Խորասանճեան.	
Յակոբ	»	Սրամպուլեան.	
Պօղոս	»	Էքսերճեան.	
Տիգրան	»	Մանուկեան.	

Հոգարարձութեան պաշտօնաւարութեան առաջին
տարւոյն վրայ տեղեկութիւններ տրուած են 1900ի Ըն-
դարձակ Օրացոյցին մէջ (*) : Հոս պիտի խօսինք երկրորդ
տարւոյն վրայ :

(*) Այդ հատորը կը պարունակէ նաև Հիւանդանոցի պատմութիւնը

ՆՈՐ ԲԱՐԻՌՔՈՒՄՆԵՐ. — Հոգարարձութիւնը այս միջոցին ի գլուխ հանեց նախ Ապուշարանի յաւելումական շէնքին շինութիւնը, 59,638³/₄ դրուշ ծախքով: Այս շէնքը յատկացած է այն յիմարներուն որոնք կրնան աշխատել: Ասկէ զատ հիմայ ոչ միայն նորահաստատ խողովակներուն շնորհիւ պատասպարեալները կը վայելին ա՛նուշ ջուրի առաւելութիւնները, այլ և Հիւանդանոցը ունեցաւ ջրարուժական ընդարձակ սրահ մը արանց կողմը և սրահ մըն ալ կանանց կողմը, թուշի և պանիրոյի մէկ քանի տեսակ կազմածներով ամբողջ: Տաք և սառ ջուրի մշտահոս ծորակները թէ՛ Հիւանդարանին, թէ՛ Ծերանոցին, թէ՛ արանց ու կանանց Յիմարանոցին և թէ՛ ազջկանց Որբանոցին մէջ հաստատուած են: Ճեմիչները նորոգուած են և բողակաւ գրութեամբ, գարշահոտութենէ բոլորովին զերծ: Նոր մեթոտով Բասթէօրեան ջրի գտիչներ հաստատուած են: Հիւանդանոցը ունեցաւ նաև տարրալուծման յատուկ աշխատանոց մը մէջերու համար Բարիզարանակ ազգային մը՝ Ռափիկ էֆ. Մարկոսեան, զօրաւոր մանրացոյց մը նուիրեց Հիւանդանոցին, ի յիշատակ Տիկին Երանուհի Կիւմիւշկէրտանի, որ Հիւանդանոցին Խնամակալուհի Տիկնանց գործունեայ անգամներէն մէկը եղած էր, և որ վախճանեցաւ 1900 յուլիսին: Նոյնպէս Ահարոն էֆ. Մանուկեան նուիրեց Հիւանդանոցին մանրացոյց մը ի յիշատակ իր վաղամեռիկ կողակցին՝ Տիկին Տօրայի: Ասկէ զատ բերուեցաւ երկաթէ սայլակներ, որոնց միջոցաւ կերակուրները, կրակի վրայ, սրահները կը տարուին զիւրաւ, անկողնէ անկողին, երկաթէ վերելակներով վերին յարկերը փոխադրուելէ յետոյ,

իւ հաստատուենէն ի վեր, բազդատական հաշուեցուցակներով, ինչպէս նաև կենսագրութիւնն ու պատկերը Հիւանդանոցի չորս զխաւոր բարերարներուն:

շինուեցաւ նաեւ մահճածեւ կառք մը , որ հիւանդները սանդուղներէն վեր հանելու , իջեցնելու եւ առանց ցնցման վիրարու ժական գործողութեանց սրահը ու անկէ իրենց անկողինը փոխադրելու կը ծառայէ :

ԱՐՀԵՍՏԱՐԱՆՆԵՐ . — Հիւանդանոցի Հոգարարձութիւնը մասնաւոր ինամք տարաւ նաեւ արհեստարաններու կազմակերպութեան :

Կօսկի արհեստարանը . — Կօշկի արհեստարանը նորէն կազմակերպուեցաւ 1899 փետրուարին , հսկողութեամբ Դամիրանու էֆ. Փափազեանի , որ շարաթը անգամ մը անձնուիրարար կ'այցելէ : Այս արհեստարանը 1899 տարւոյ մէջ արտադրած է 1620 զոյգ կօշիկ , որոնց 1605ը յատկացած է Հիւանդանոցի պատասպարեալներուն գործածութեան , իսկ մնացեալ 15ը ծախուած է հաար 30 դրուշի :

Ջուլիակի արհեստարանները . — Թէ՛ Հիւանդանոցին մէջ եւ թէ՛ Որբանոցին մէջ երկու արհեստարան կը զբաղին ջուլհակութեամբ : 1899ին արտադրած են 1590 մէթր 10 սանդիմ Տօֆուճա եւ Փասօնէ կերպաս , որ մեծ մասամբ գործածուած է Հիւանդանոցի պատասպարեալներու պէտքերուն :

Միւս արհեստարանները . — Կօշիկի եւ ջուլհակի արհեստարաններէն զատ , Որբանոցին մէջ կը գանուին նաեւ կահագործի եւ զերձակի արհեստարաններ , որոնց պատրաստած աթոռներն ու հագուստները հատցթի ազբի բներ սկսած են ըլլալ Հիւանդանոցին համար : Գալտլ թիթեղագործի եւ ատաղձագործի արհեստարաններուն , որոնք կը գանուին Հիւանդանոցին մէջ , 1899ին ստանց առաջինէն գոյացած շահն է $915\frac{1}{4}$ դրուշ եւ երկրորդէն $787\frac{1}{2}$ դրուշ :

ՋԱՆԱԶԱՆ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐ . — 1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին մէջ բազդատական ցուցակներ դրուած են Հիւ-

ւանդանոցի զանազան հասոյթներուն : Հոս կը գնենք վերջին տարւոյ հասոյթները :

Մոմարան . — 1899ի Մոմարանի զուտ շահն է 22,665 դրուշ , որ 1897ի եւ 1898ի հասոյթներուն բազմամամբ առաւելութիւն ցոյց կու տայ :

Օրացոյց . — 1899 տարւոյ մէջ 30,373 $\frac{1}{4}$ դրուշ գոյացած է Օրացոյցի վաճառումէ , որուն 3248 դրուշը 1899 տարւոյ Օրացոյցի հասոյթ է , եւ մնացած 27,128 $\frac{1}{2}$ դրուշին 20,337 $\frac{3}{4}$ դրուշը 1900ի Պարզ Օրացոյցէն , իսկ 6787 $\frac{1}{2}$ դրուշն ալ Ընդարձակ Օրացոյցէն գոյացած է իբր զուտ շահ , ինչ որ հասոյթի այս աղբիւրէն ցարդ գոյացած մեծագոյն շահը կը ներկայացնէ :

Սիկառի բուղբի հասոյթ . — Հասոյթի այս աղբիւրը 1899ին եղած է 23,553 $\frac{1}{4}$ դրուշ , այսինքն նախորդ տարիներու հասոյթէն կէս առ կէս պակաս : Հոգարարձութիւնը վերջերս որոշեց այդ թուղթին պատրաստութիւնը կատարել տալ Հիւանդանոցին մէջ , Որբանոցի աղոց միջոցաւ , որով կը վստահացնէ ծխող հասարակութիւնը թէ իր անմիջական հսկողութեան շնորհիւ գործածած ֆրանսական ընտիր եւ ասոյթապահիկ թուղթին տեսակը միշտ անփոփոխ պիտի մնայ : Հոգարարձութիւնը կը յուսայ որ այդ պայմաններուն մէջ բարեսէր հասարակութիւնը դարձեալ պիտի փութայ աճեցնել Հիւանդանոցի հասոյթներուն այս կարեւոր աղբիւրը :

Փոխան ծաղկեպսակի . — Յուզարկաւորութեանց առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հասոյթը , որ 1894էն մինչեւ 1898, հինգ տարուան մէջ, 87,227 դրուշի հասած է , 1899ին եղած է 25,846 դրուշ : Հոգարարձութիւնը վերջին տարւոյն մէջ պատրաստել տուած է սեւ չրջանակով վիմազրուած քարտեր , որոնք կը զրկուին՝ փոխան ծաղկեպսակի՝ հանգուցեալին ազգականներուն , եւ որոնց

վրայ կը նշանակուին նուիրատուին անունը եւ նուէրին ի յիշատակ որ'ւ արուած ըլլալը :

Փոխան ծաղկեփունցի. — 1899 տարւոյ վերջերը հարս-
նիքներու առթիւ բարեւէր ազգայիններ Փոխան ծաղ-
կեփունցի նուէրներ զրկեցին Ազգ. Հիւանդանոցին , եւ
այդ տարւոյ մէջ գոյացաւ 703 դրուշի գումար մը . սա-
կայն հասոյթի այս ազրիւրը անակնկալ կերպով աճեցաւ
1900ի տարեշրջանին մէջ , անանկ որ առաջին վեցամ-
սեային , այսինքն յունուարէն յունիս վերջ գոյացած է
9598 դրուշի գումար մը : Հոգաբարձութիւնը փոխան
ծաղկեփունցի նուիրատուներուն համար ալ պատրաս-
տել առւած է ոսկեզօծ զեղեցիկ քարտեր , որոնք կը
զրկուին նորապսակ ամուսնեւուն , եւ որոնց վրայ նշա-
նակուած է նուիրատուին անունը եւ նուէրին ինչ առ-
թիւ տեղի ունեցած ըլլալը :

Հանգանակութիւն . — Հասոյթի այս ազրիւրը բոլոր-
ովին նուազած է . 1899ի մէջ հանգանակութեամբ գո-
յացած է 25,824 դրուշ միայն , մինչդեռ ասկէ առաջ հա-
սոյթի այս ազրիւրը արտադրած է մինչեւ 1000 օսման-
եան ոսկի եւ աստիճանաբար նուազած է :

Բաժանորդագրութիւն . — Հասոյթի այս ազրիւրը,
որուն ձեւնարկուեցաւ 1898 Մայիսին , 1899ին արտա-
դրած է 4670 դրուշ :

Առսնին զանձանակներ . — Առանին զանձանակնե-
րու հասոյթն ալ , 1899ին , գոհացուցիչ արդիւնք մը ու-
նեցած չէ : «Առանին զանձանակներու» կանոնագիրը
գործադրութեան դրուած է 1898 յուլիս 1ին եւ մինչեւ
զեկտեմբեր վերջ , վեց ամսուան մէջ , արտադրած է
23,809 $\frac{1}{2}$ դրուշ , մինչդեռ 1899 տարւոյ 12 ամիսներուն
մէջ 25,101 $\frac{1}{4}$ դրուշ միայն , իսկ 1900 տարւոյ մէջ ա-
ւելի պակասած կ'երեւայ : Փափաքելի է որ Թաղական
Պորտուրդները այս մասին աւելի հոգածու գանուին :

ՈՐԻԱՆՈՅԸ. — Հոգարարձութիւնը յատուկ Խնամակալութեան մը միջոցաւ կը վարէ Որբանոցի ուսումնական եւ արհեստական վարչութիւնը : Այս Խնամակալութիւնը կազմուած է հետեւեալ կերպով .

- Գրիգոր ԷՖ. Ալեանստեան , Ասենայէտ .
- Լեւոն » Բանիկեան .
- Պետրոս » Կարապետեան .
- Պօղոս » Քերէստեան :

ՊԱՇՏՈՆԵԱՆՆԵՐԸ. — **Գրասենակի պաշտօնեաներ.** — Մագսուտ ԿՓ. Խիւսալիէրսի, գործակատար եւ քարտուղար : Հայրապէտ ԿՓ. Շնորհիւան , Համարակալ :

Հիւանդանոցի պաշտօնեաներ. — Վարդան վրդ. Բրոխօրօնեան, հոգեւոր պաշտօնեայ : Տոքթ. Օհան ԿՓ. Շիրինեան, անօրէն : Յովհաննէս ԿՓ. Քիւրճեան, անօրէնի օգնական : Տոքթ. Միհրան ԿՓ. Չարդարեան , վիրաբոյժ-բժիշկ : Տոքթ. Նազարէք ԿՓ. Տաղաւարեան , բժիշկ ներքին հիւանդութեանց : Տոքթ. Մօնճերի, յիմարբոյժ բժիշկ : Տոքթ. Մկրտիչ ԿՓ. Բարադանեան , Տոքթ. Կարապէտ ԿՓ. Իրլիճեան , Տոքթ. Արշակ ԿՓ. Գագազեան , ներքին բժիշկներ : Յարութիւն ԿՓ. Ֆերհասեան , զեղազոր :

Որբանոցի պաշտօնեաներ. — Տոքթ. Գաբրիէլ ԿՓ. Նախապետեան , այցելու բժիշկ : Յակոբ ԿՓ. Նիկողոսեան , տեսուչ : Օր. Բուրադ Չայեան , ընդհանուր դաստիարակուհի Աղջկանց Որբանոցին :

ՊԱՏՍՊԱՐԵԱԼՆԵՐԸ. — 1899 յունուար 1ին Հիւանդանոցին մէջ կային 920 պատասպարեալներ . մինչեւ զեկտեմբեր՝ 1603 նոր պատասպարեալներ ընդունուած են : Ասոնցմէ 1235ը արձակուած եւ 285ը մեռած են , այնպէս որ 1899 զեկտեմբեր 31ին Հիւանդանոցի պատասպարեալներուն թիւն էր 1003 , որոնցմէ 166ը հիւանդ (129 այր , 37 կին) , 278ը յիմար (187 այր , 91 կին) , 158 ծեր եւ

անդամալոյձ (107 այր, 51 կին), 290 որր (185 մանչ, 105 աղջիկ), 111 պաշտօնեայ (88 այր, 23 կին) : Հետեւեալ բաղդասական ցուցակը ցոյց կու տայ թէ 14 տարուան մէջ Հիւանդանոցի պատուարեալները ի՞նչ համեմատութեամբ աճած են .

ՏԱՍԵՉՈՐՄԱՍԵԱՅ ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՅՈՒՅԱԿ ՊԱՏՄԱՐԵԱԼՆԵՐՈՒ						
Ի Յունուար	Հիւանդ	Յմուր	Ներ	Աւերս.	Պատճի.	Համագումր.
1887	104	127	115	206	33	585
1888	124	143	105	174	42	588
1889	115	156	111	175	43	600
1890	128	184	108	184	47	651
1891	145	186	104	192	52	679
1892	153	207	117	220	70	767
1893	155	218	124	214	65	776
1894	187	239	144	144	74	788
1895	152	239	112	217	73	793
1896	188	249	153	243	70	903
1897	141	267	176	250	66	900
1898	138	271	176	318	81	984
1899	159	255	169	239	98	920
1900	166	278	158	290	111	1003

ՀԱՅ ԿԱՅՈՒԼԻԿ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Տ. ՊՅՂՈՍ ՊԵՏՐՈՍ ԺԱ. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ, Պատրիարք-Կարողիկոս, ծննալ Թէլէրալէն (Մէրաին), 4 յունուար 1829, ընտրեալ 14 յուլիս 1899 :

Պատրիարքական Փոխանորդ՝ Աւետիս Արքեպ. Արփիարեան :

Պատրիարքական Գիււանապետ՝ Սահակ Վրդ. Ճիզմէնեան :

Վ Ի Ճ Ա Կ Ն Ե Ր

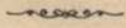
Սրվագ.	— Սահակ	Արքեպիսկ.	Հաճեան.	
Ատանա.	— Պօղոս	Եպիսկոպոս	Թէրզեան.	
Էրզրում.	— Կարապետ	Եպիսկոպոս	Քչուրեան.	
Խարբերդ.	— Ստեփան	Եպիսկոպոս	Իսրայէլեան.	
Մալաթիա.	— Միրայէլ	Եպիսկոպոս	Խաչատուրեան.	
Մուշ.	— Ներսէս	Եպիսկոպոս	Ճնտոյեան.	
Պրուսա.	— Յարութիւն	Եպիսկոպոս	Ճամնեան.	
Տիարպէթիք.	— Անդրէաս	Եպիսկոպոս	Զէլէպեան.	
Հալեպ.	— Յովնաննէս Ծ. Վրդ.	Պալիճեան,	Տեղապահ.	
Մերսին.	— Յուսիկ	Վարդապետ	Կիւլեան,	Տեղապահ.
Գայսերի.	— Մատթէոս	Վարդապետ	Սիպեան,	Տեղապահ.
Եզիպտոս.	— Պօղոս	Վարդապետ	Սապպաղեան,	Տեղապահ.
Էնկիւրիւ.	— Յովնաննէս	Վարդապետ	Յովնանեան,	Տեղապահ.
Մարաշ.	— Մանուէլ	Վարդապետ	Պօյաճեան,	Տեղապահ.
Տրապիզոն.	— Յովնաննէս	Վարդապետ	Ղազարոսեան,	Տեղապահ.
Զմմար.	— Անդրէաս	Վարդապետ	Աղբթանդրեան,	Վանահայր.
Պէյրուք.	— Պետրոս	Վարդապետ	Արէլեան,	Առաջնորդ.
Իգմիս.	— Սերորէ	Վարդապետ	Ապտուլլահեան,	Առաջնորդ.
Իգմիր.	— Նիկողոս	Վարդապետ	Ազեբեան,	Առաջնորդ.
Պաղտատ.	— Փիլիպպոս	Վարդապետ	Մազարեան,	Առաջնորդ.

Մ Ի Ա Բ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ք

ՎԵՆԵՏԻԿԻ Միսիթարեանց Աբբահայր՝ Հ. Իգնատիոս Արքեպիսկոպոս Կիւրեղեան :

ՎԻԵՆՆԱՅԻ Միսիթարեանց Աբբահայր՝ Հ. Արաէն Արքեպիսկոպոս Այսրնեան :

ԱՆՏՈՆԵԱՆԿ Աբբահայր՝ Հ. Ռափայէլ Ծ. Վրդ. Միսաէրեան :

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԱՐՅԵՍՏԱՐԱՆՆԵՐԸ

ԿԱՀԱԳՈՐԾԻ ԱՐՅԵՍՏԱՐԱՆ

1900 ԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

Այս արհեստարանին մէջ պատրաստուած ամուսնեքը լաւ ընդունելութիւն գտած են, և շատ մը յանձնարարութիւններ կ'ըլլան Հոգաբարձութեան ամէն կողմէ :

Զափաւոր գիներ

Կ Օ Շ Ի Կ Ի Ա Ր Յ Ե Ս Տ Ա Ր Ա Ն

1899 ԻՆ ՆՈՐԷՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ԸՆդ հսկողութեամբ

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ԷՏ. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

Այս արհեստարանին շինած կօշիկները կը բաւեն ոչ միայն Ազգ. Հիւանդանոցի պատասպարելոց , այլ և դուրսէն յանձնարարութիւնը ալ կ'ընդունուին և փութով կը կատարուին :

Զափաւոր գիներ

ԴԵՐՁԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՐՅԵՍՏԱՐԱՆ

1900 ԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

Այս արհեստարանը սկսած է արդէն դուրսէն շատ մը յանձնարարութիւններ ընդունիլ և ամենայն յաջողութեամբ գործադրել :

Արհեստարանը կը գտնուի վարպետ դերձակի մը տեսական հսկողութեան տակ :

Զափաւոր գիներ

ՋՈՒԼՀԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՐՅԵՍՏԱՐԱՆ

1899 ԻՆ ՆՈՐԷՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Կ'արտադրէ տօզումա և ֆասօնե կերպաս , բեշկիք ու խաւյու :

Այս արհեստարանը Հիւանդանոցի պատասպարելոց պէտքերը լիով կը գոհացնէ . ասկէ զատ դուրսէն եղած յանձնարարութիւններն ալ կը գործադրէ :

Այս արհեստարանին արտադրութիւնները արժանացած են շատ բազմաթիւ գնահատութեան :

Զափաւոր գիներ

Sof. Ն. Տաղաւարեանի

Գիտական Շարժում Ա. Տարի (1885) (Սպառեալ)	
» » Բ. » (1886)	20
» » Գ. » (1887)	20
Բնական Պատմ. Ա. Հասոբ (Կենդ. Հիւսուածաբանութիւն եւ Մարդկային Կազմ. ու Բնախօսութիւն.)	
Դասագիրք երկրորդական վարժարանաց	40
Նախորդին համառօտք, Դասագիրք Նախակրթ.	8
Ուսումնասիրութիւն միզային փափու պատճառաբանութեան եւ կազմութեան վրայ (Յրանս.)	10
Ծագումն հայ տառից (Պատկեալ Իզմիրեանց մրցանակաւ)	10
Մանրեաբանութիւն	10
Տիեզերք եւ իւր կազմութիւնն (Յրանսերէն)	10
Գրիգոր Աղաբօն (Ծագում եւ կենսագր.) Բ. Տպ.	2 1/2
Առողջապահութիւն	25
Ծննդական Գործարանք (Կազմախօսութիւն, Բնախօսութիւն եւ Առողջապահութիւն)	6
Մարդկային սաղմնախօսութիւն	5
Բառացուցակ ախտանուանց, Բ. տպ.	3

Կ Ե Գ Ր Ո Ն Ա Տ Ե Ղ Ի Ք

- Ա. Պոլիս — Մարգարեան Գրականատանց
- Զմիւռնիա — Մամուրեան »
- Տփղիս — Կեդրոնական »

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՅԱԿՈՒԲ ԷՖԷՆՏԻ ՊՕՅԱՃԵԱՆ, Ազգապետ Բողոքական հասարակութեան :

Արեակ էՖ. Շմաւոնեան, *Իրաւագէտ խորհրդական* :

Կարապետ էՖ. Սենեֆերիմեան, *Քարտուղար* :

Առաքել էՖ. Կեօզիւպէոյիւմեան, *Ա. Գործակատար* :

Գաբրիէլ էՖ. Մինասեան, *Բ. Գործակատար* :

Վ Ա Ր Զ Ա Կ Ա Ն Ժ Ո Ղ Ո Վ

Պատ. Աւետիս Ասատուրեան .

ԲրոՅ. Յակոբոս ձեկիզեան .

Սեփան էՖ. Զորիկեան .

Յովհաննէս էՖ. Մինասեան .

Արեակ էՖ. Շմաւոնեան .

Կարապետ էՖ. Սենեֆերիմեան .

Պետրոս էՖ. Տօնեան :

Ե Կ Ե Ղ Ե Յ Ա Կ Ա Ն Մ Ի Ո Ւ Թ Ի Ն Բ

Բիւքանիոյ, Պատ. Աւետիս Ասատուրեան, *Նախագահ* .

Կեդրոնական, Պատ. Քերովքե Նաղուպեան, *Նախագահ* .

Խարթերոյի, Պատ. Ասուածասուր Անդրեասեան, *Նախագահ* .

Կիլիկիոյ, Պատ. Սիմոն Թեգիեան, *Նախագահ* :

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ո Յ Ա Ր Ե Ի Ե Լ Ե Ա Ն Ք Բ Ի Ս Տ Ո Ն Ե Ա Յ Հ Ա Ս Ա Ր Ա Կ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Յ Հ Ո Գ Ե Ի Ո Ր Գ Լ Ո Ւ Խ Ն Ե Ր

Տ. ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՍ, Արքեպիսկոպոս և տիեզերական Պատրիարք Յունաց Կոստանդնուպոլսոյ. *ամռան* ի Կոստանդնուպոլիս. ունի 12 Մետրապոլիտաներու Սիւննոդոս, և 72 մետրապոլիտական վիճակներ Եւրոպական և Ասիական Թուրքիոյ մէջ :

Տ. ՓՈՏՒՆՈՍ, Պատրիարք և Պապ Յունաց Ազգեսանդրիոյ. *ամռան* յԱզգեսանդրիա. ունի 3 մետրապոլիտական վիճակներ Եգիպտոսի մէջ :

Տ. ՄԵԼԵՏԻՍՍ, Պատրիարք Յունաց Անտիոքայ. ամռուն ի Գամասկոս. ունի 14 մետրապոլտական վիճակներ Սուրիոյ և մերձաւոր նահանգաց մէջ:

Տ. ԴԱՄԻԱՆՍՍ, Պատրիարք Յունաց Երուսաղեմի, ամռուն յԵրուսաղէմ. ունի 10 մետրապոլտական վիճակներ Պաղեստինի մէջ:

Տ. ՅՈՎՍԷՓ, Երասրք Պուլկարաց. ամռուն ի Կոստանդնուպոլիս. ունի 22 մետրապոլտական վիճակներ Եւրոպական Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ մէջ:

Տ. ԻԿՆԱՏԻՍՍ ԱԲԴՂՄՍԵՂ Պատրիարք Ասորոց Անտիոքայ. ամռուն ի Տէյրէլզաֆրան, Մէրսինի մօտ. ունի 12 առաջնորդական վիճակներ Ասիական Թուրքիոյ հարաւային նահանգաց մէջ:

Տ. ՇՄԱԻՈՆ (ՄԱՐ ՇԻՄՈՒՆ), Պատրիարք Նաստուրի Քաղզէացոց. ամռուն ի Շէմոնիան՝ Հեքրեարիի մէջ, ուր է իր ժողովրդեան մեծագոյն մասը, և ունի առաջնորդական վիճակներ նաև Պաղատի և Մուսուլի նահանգներուն մէջ:

Տ. ԱՐՊԱ ԿԻՒՐՂՍՍ, Պատրիարք Ղփտեաց Աղեքսանդրիոյ. ամռուն ի Գահրէ. ունի մետրապոլտական վիճակներ Եգիպտոսի և Եթովպիոյ մէջ:

Տ. ԵՂԻԱ ՊԵՏՐՈՍ ՂՅԷ-Ք, Պատրիարք Հռովմէական Մարոնեաց Անտիոքայ. ամռուն ի Քէսրովան՝ Լիբանանու մէջ. ունի 7 եպիսկոպոսական վիճակներ Լիբանանու և Սուրիոյ մէջ:

Տ. ՊԵՏՐՈՍ ՃԻՐԱՃԻՐԻ, Պատրիարք Հռովմէական Մելիթիաց Անտիոքայ և Աղեքսանդրիոյ. ամռուն ի Գամասկոս, ունի 11 եպիսկոպոսական վիճակներ Հալէպի և Սուրիոյ նահանգներուն մէջ:

Տ. ԵՓՐԵՄ ԲԱՂՄԱՆԻ, Պատրիարք Հռովմէական Ասորոց Անտիոքայ. ամռուն ի Մէրսին. ունի 7 եպիսկոպոսական վիճակներ Ասիական Թուրքիոյ հարաւային նահանգներուն մէջ:

Տ. ՅՈՎՍԷՓ ԼԻՄՄԱՆՈՒԷՂ ԹՈՒՄԱՍ, Պատրիարք Հռովմէական Քաղզէացոց Բարելոնի. ամռուն ի Մուսուլ. ունի 10 եպիսկոպոսական վիճակներ Ասիական Թուրքիոյ հարաւային նահանգներուն մէջ:

Տ. ԿԻՒՐՂՍՍ ՄԱԿԱՐ, Պատրիարք Հռովմէական Ղփտեաց Աղեքսանդրիոյ. ամռուն ի Գահրէ. ունի 2 եպիսկոպոսական վիճակներ Եգիպտոսի մէջ:

Ա Ձ Գ Ա Պ Ե Տ Շ Ի Է Ի Յ

ՄՕՇԷ ԱՅՎԻ ԷՖէնտի, ընդհանուր Խախամապետի տեղակալ ի Կոստանդնուպոլիս. ունի 5 Խախամներէ բաղկացեալ ժողով կրօնական գործոց համար, և 24 Մեծ-Խախամներ Եւրոպական և Ասիական Թուրքիոյ մէջ:

ՅՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՅ ԹԵՐԹԵՐԸ

Թուրքիոյ մէջ կը հրատարակուին 14 հայ Թերթեր, որոնց մէկը միայն, Արեւելեան Մատուչ, Իզմիրի մէջ, և մնացած 13ը Կ. Պոլսոյ մէջ:

1. ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՍՈՒԼ, Հանդէս կիտմանայ, ազգային, գրական և քաղաքական խմբագիր-տնօրէն՝ Մատթէոս էֆ. Մամուրեան Սկըսած է հրատարակուիլ 1871ին: Բաժանորդագրութիւն՝ տարեկան 60 դր., վեցամսեայ 30 դր.: Իզմիրի համար՝ Տարեկան 70 դր., վեցամսեայ 35 դրուշ՝ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու համար՝ Տարեկան 15 ֆրանք, վեցամսեայ 8 ֆրանք՝ արտասահմանի համար՝ Իւրաքանչիւր թիւը 3 դրուշ: Հասցէ՝ Մամուրեան, Իզմիր:

2. ԱՐԵՒԵԼԷՔ, Օրամերթ ազգային, գրական և քաղաքական Արտոնատէր՝ Չարեհ էֆ. Եռսուֆեան Սկսած է հրատարակուիլ 1883ին: Կը հրատարակուի ամէն օր կէս օրին: Բաժանորդագրութիւն՝ տարեկան 140, վեցամսեայ 70, եռամսեայ 40 դրուշ: Պոլսոյ և գաւառներու համար. տարեկան 40 ֆրանք և վեցամսեայ 20 ֆրանք՝ օտար երկիրներու համար: Իւրաքանչիւր թիւը 20 փարա: Հասցէ՝ Արեւելք օրամերթի խմբագրութիւն՝ Կ. Պոլիս, Հալաթիա, Նորատունկեան խան:

3. ԱԻԵՏԱԲԵՐ, Եարամաթերթ կրօնական, ուսումնական, ընտանեկան և քաղաքական: Արտոնատէր՝ Տորթ. ձ. Բ. Կրին: Տնօրէն-խմբագիր՝ Տորթ. Ս. Գարնըմ: Սկսած է 1855ին: Կը հրատարակուի հայերէն և հայատառ Թուրքերէն զատ զատ: Բաժանորդագրութիւն՝ Կ. Պոլիս և գաւառները՝ տարեկան 30 դրուշ. արձամ, վեցամսեայ 15 դրուշ. արձամ: Արտասահմանի համար՝ տարեկան 36 դրուշ. արձամ: Իւրաքանչիւր հատը 30 փարա: — Աւեւաքիտ ամսամերթ տղոց համար պատկերազարդ: Բաժանորդագրութիւն՝ 6 դրուշ արձամ ամէն տեղի համար:

4. ԲԻԻԶԱՆԴԻՈՆ, Հայամերթ ամենօրեայ, ազգային և քաղաքական, գրական և գիտական: Արտոնատէր՝ Բիւզանդ էֆ. Քէչեան: Սկսած է հրատարակուիլ 1896ին: Բաժանորդագրութիւն՝ տարեկան 7 մէծիտիէ, վեցամսեայ 3½ մէծիտիէ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու համար. եռամսեայ 2 մէծիտիէ զաւառներու համար, 36 դրուշ Կ. Պոլսոյ համար: Արտասահման տարեկան 40 ֆր., վեցամսեայ 20 ֆր., եռամսեայ 10 ֆր.: Իւրաքանչիւր Թերթը 20 փարա: Կը հրատարակուի ամէն օր կէս օրին: Հասցէ՝ Տէր և Տնօրէն, Բիւզանդ էֆ. Քէչեան, Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճատտէսի, Թիւ 23-25:

5. ԲԻՒՐԱԿԱՆ, Լրագիր ազգագրական, բանասիրական, լեզուաբանական և գրական: Կը հրատարակուի ամէն երեքշաբթի: Արտոնատէր՝ Հ. Ս. Խ. էֆ. Իւթիւճեան: Սկսած է հրատարակուիլ 1882ին: Բաժանորդագրութիւն՝ Կ. Պոլիս և գաւառները՝ տարեկան 50 դրուշ, վեցամսեայ 30

դրուչ, օտար երկիրներ՝ 6 բուսլի կամ 15 ֆրանք, Իւրաքանչիւր Թիւր 40 փարա: Հասցէ՝ Տնօրէնութիւն Բիւրակների, Կ. Պոլիս, Էսկի Չապժիէ, Թիւ 61, Ն. Կ. Պէրպէրեան տպարան:

6. ԼՈՅՍ, Եարածամերթ, Կը հրատարակուի շաբաթ օրերը. սկսած է 1894ին: Արտոնատէր՝ Վահան Վ. Տէր Մինասեան, Տնօրէն՝ Մարտիրոս էֆ. Տէօբմէճեան, Խմբագրապետ՝ Յ. Ս. էֆ. Հազարապետեան, Բաժանորդագրութիւն՝ Պոլիս և զաւառները՝ տարեկան 50, վեցամսեայ 25, եռամսեայ 15 դրուչ. օտար երկիրներ՝ տարեկան 12, վեցամսեայ 6 և եռամսեայ 3 ֆրանք: Իւրաքանչիւր Թիւր 40 փարա: Հասցէ՝ Կ. Պոլիս, Ղալամիա, Նորատունկեան խան:

7. ԾԱՂԻԿ, Արտոնատէր՝ Անտոն Սարայեան, Սկսած է հրատարակուիլ 1886ին:

8. ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ, Արտոնատէր Արմէն Լուսինեան, Սկսած է հրատարակուիլ 1896ին:

9. ՃԷՐԻՏԷԻ ԵԱՐԳԻՅԷ, Օրամերթ հայատառ և Թրքարարառ, քաղաքական, ազգային, առևտրական, տնտեսական և գիտական: Արտոնատէր և տնօրէն՝ Տիգրան էֆ. Ճիվէլէկեան: Սկսած է հրատարակուիլ 1885 յունիս 1ին, և շարունակութիւնն է Թեոճեմսեր Էֆֆիատի, զոր կը հրատարակէր Տիգրան էֆ. Ճիվէլէկեան 1877 յուլիս 7էն ի վեր: Հրատարակ կ'ելլէ ամէն օր կէս օրին: Բաժանորդագրութիւն՝ Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 140 դրուչ, վեցամսեայ 70 դրուչ, եռամսեայ 40 դրուչ. զաւառներու համար տարեկան 150 դրուչ, վեցամսեայ 80 դրուչ, եռամսեայ 45 դրուչ, մէծիտիէն 20 դրուչէն: Իւրաքանչիւր Թերթը 20 փարա: Հասցէ՝ Տիգրան էֆ. Ճիվէլէկեան՝ Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճատտէսի, Թիւ 20:

10. ՄԱՆՋՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ, Արտոնատէր Կարապետ էֆ. Փանոսեան, Սկսած է հրատարակուիլ 1866ին:

11. ՄԱՍԻՍ, Արտոնատէր՝ Կարապետ էֆ. Իւթիւճեան: Սկսած է 1852ին: 1900 յունուար 1էն կը հրատարակուի իբր շաբաթամերթ՝ ազգային, գրական, քաղաքական և գիտական: Տարեկան բաժանորդագին կէս օսմ. ոսկի: Հասցէ՝ Ղալամիա, Նորատունկեան խան, Թիւ 13:

12. ՄԷՃՄՈՒԱՅԻ ԱՆՊԱՐ, Լրագիր հայատառ և Թրքարարառ: Արտոնատէր և խմբագրապետ՝ Յովհաննէս էֆ. Թօլայեան: Սկսած է հրատարակուիլ 1884ին: Երկար ատեն օրամերթ ըլլալէ ետքը հիմայ կիսաշաբաթամերթ է և կը հրատարակուի չորեքշաբթի և շաբաթ: Բաժանորդագրութիւն՝ Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 60 դրուչ, վեցամսեայ 35 դրուչ, զաւառներու և արտասահմանի համար տարեկան 85 դրուչ, վեցամսեայ 45 դրուչ: Իւրաքանչիւր Թերթը 30 փարա: Հասցէ՝ Յովհաննէս էֆ. Թօլայեան, Կ. Պոլիս, Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 65:

13. ՍՈՒՐՉԱՆԴԱԿ, Օրամերթ ազգային, քաղաքական, տնտեսական և գիտական Արտոնատեր և տնօրէն՝ Տիգրան էֆ. ձիվէլէկեան: Սկսած է հրատարակուիլ 1899ին: Բաժանորդագրութիւն՝ 4. Պոլսոյ համար 12 ամիսը 75 դրուշ, 6 ամիսը 40 դրուշ. զաւառներու համար 12 ամիսը 100 դրուշ, 6 ամիսը 50 դրուշ. արտասահմանի համար 12 ամիսը 22 ֆրանք, 6 ամիսը 11 ֆրանք. իւրաքանչիւր Թիւ ձեռքէ կը ծախուի 10 փարայի: Կը հրատարակուի առտունները Լարշալոյսին: Հասցէ՝ Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճատտէտի, Թիւ 20:

14. ՓՈՒՆՁ, Շարամածերթ, կը հրատարակուի շարամ օրերը: Արտոնատեր՝ Հ. Ս. էֆ. Ալաճանեան: Սկսած է 1866ին: Տարեկան բաժանորդագրին է երկու քուկէս արծաթ մէծիտ, Թէ Կ. Պոլսոյ և Թէ զաւառներու համար: Վեց և երեք ամիսներու համար բաժանորդ կ'ընդունուի: Հատը 40 փարայ: Հասցէ՝ Կ. Պոլիս, Պալըզ բազար, Նաֆիյէ խան, վերի յարկ, Թիւ 16:

ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ ԵՒ ՍՐԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Երես Տող

43	27	1856. կարդալ 1858:
44	17	1887. կարդալ 1886:
45	16	ազգայնաւ. կարդալ Նախագահ:
47	38	Յովսէփ արք. Արղումեանց վախճանած է ո՛չ Թէ մարտ 19ին այլ մարտ 10ին:
49	8	1838. կարդալ 1833:
51	32	Դաւիթ Ղորղանեան ինքզինքը Կաթողիկոս օծել տուած է ո՛չ Թէ ապրիլ 26ին, այլ 28ին:
53	20	1860. կարդալ 1800:
60	19	Դրիգոր Օտեան վախճանած է օգոստոս 15ին և ո՛չ 14ին:
62	11	1855. կարդալ 1835:
63	24	Կիրակոս եպիսկոպոս Պիւլպիւլի. կարդալ Պետրոս Պիւլպիւլի:
68	34	1866. կարդալ 1876:
71	23	1881. կարդալ 1882:
71	33	հոկտեմբեր 25ին. կարդալ հոկտեմբեր 26ին:
72—76		— Թուականներ գլխուն այրուբնական ցանկին մէջ հետեւեալ սխալները սպրդած են. 72 էջին մէջ, տող 7՝ Մայիս 19 փոխանակ Ապրիլ 22ի. տող 19՝ Մայիս 6 փոխ. Ապրիլ 6ի. տող 20՝ Մայիս 8 փոխ. Ապրիլ 8ի. տող 21՝ Մայիս 20 փոխ. Ապրիլ 20ի. տող 26՝ Սեպտ. 26 փոխ. Հոկտ. 26ի. 73 էջին մէջ, տող 4՝ Յունվ. 13 փոխ. Յունիս 13ի. տող 7՝ Սեպտ. 29 փոխ. Դեկտ. 29ի. տող 30՝ Յունվ.

Երև Տղ

		7 փոխ. Յունիս 7ի 74 էջին մէջ, տող 9՝ Մայիս 18 փոխ.
		Ապրիլ 18ի 75 էջին մէջ, տող 2՝ Դեկտ. 13 փոխ. 23ի,
		տող 10՝ Յուլ. 1 փոխ. Յունիս 1ի, տող 27՝ Նոյ. 26 փոխ.
		Յուլ. 26ի 76 էջին մէջ, տող 5՝ Դեկտ. 29 փոխ. Դեկտ. 22ի:
83	19	(1537-1555). կարդալ (1537-1550):
84	10	ժողովանդ. կարդալ ժողովանդ:
93	21	(1631-11636). կարդալ (1631-1636):
109	5	տարին ալ. կարդալ տպարանն ալ:
122	19	(1706-1707). կարդալ (1706):
134	22	ապրիլ 17. կարդալ ապրիլ 18:
144	13	Պատմաճեան Գէորգ. կարդալ Պատմաճեան Գրիգոր:
148	19	ժամանակագրութիւն. կարդալ ժամակարգութիւն:
153	8	Զարարիս Վանեցիին. կարդալ Պօղոս Վանեցիին:
155	8	59. կարդալ 56:
166	14	ղեկտեմբեր 28. կարդալ զեկտեմբեր 27:
175	11	Ո՛վ շահաշի Մանկունի շարականին. կարդալ Ո՛վ հրաշալի մանկունք շարականին:
182	7	1818. կարդալ 1817:
182	16	Վահան հաւատոյ. կարդալ որ Վահան հաւատոյ:
184	3 և 9	Մարտիրոս. կարդալ Գրիգոր:
195	2	կրթութիւն Քաղաքապետութեանը. կարդալ Գրքութիւն Քաղաքապետութեանը:
195	15	1876. կարդալ 1826:
213	10	հոկտեմբեր 1. կարդալ նոյեմբեր 1:
224	2	50,000. կարդալ 75,000:
224	6	Գարակէտմբիւնի. կարդալ Պայամու:
224	13	ապրիլ 1. կարդալ հոկտեմբեր 1:
225	16	Իզմիտի. կարդալ Իզմիտի:
233	12	տանը մէջ. կարդալ տանը մօտ:
234	16	1857 մայիս 17. կարդալ 1858 մայիս 18:
240	5	հոկտեմբեր 29. կարդալ հոկտեմբեր 22:
243	31	1858 յունիս 18. կարդալ 1858 մայիս 18:
244	22	Նորոգում է և. կարդալ Նորոգում է, և:
255	5	(1834-1886). կարդալ (1834-1887):
270	26	ճամբայ բիլովէզր. կարդալ բիլովէզր ճամբայ:
283	3	Խուլ-Յամբերու. կարդալ Խուլ-Յամբերու:
288	2	քոխին. կարդալ քոխին:
293	17	Սրէկիս. կարդալ Սրէցիս:
335	10	1 խորանարդ մէջր. կարդալ 1 խորանարդ սանդիվէզր:
381	13	վարեց 6 տարի. կարդալ վարեց 16 տարի:
390	1	Գրիգոր Ե. կարդալ Իրիգոր Է.:

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۱۹ ربیع الاول ۳۱۸ و ۳ تموز
 ۳۱۶ تاریخى و ۱۶۲ نومردى و خصتامه سيله طبع اولمشدر

ՅԱՆԿ ՆԻՒՅԵՐՈՒ

ՏՈՄԱՐ

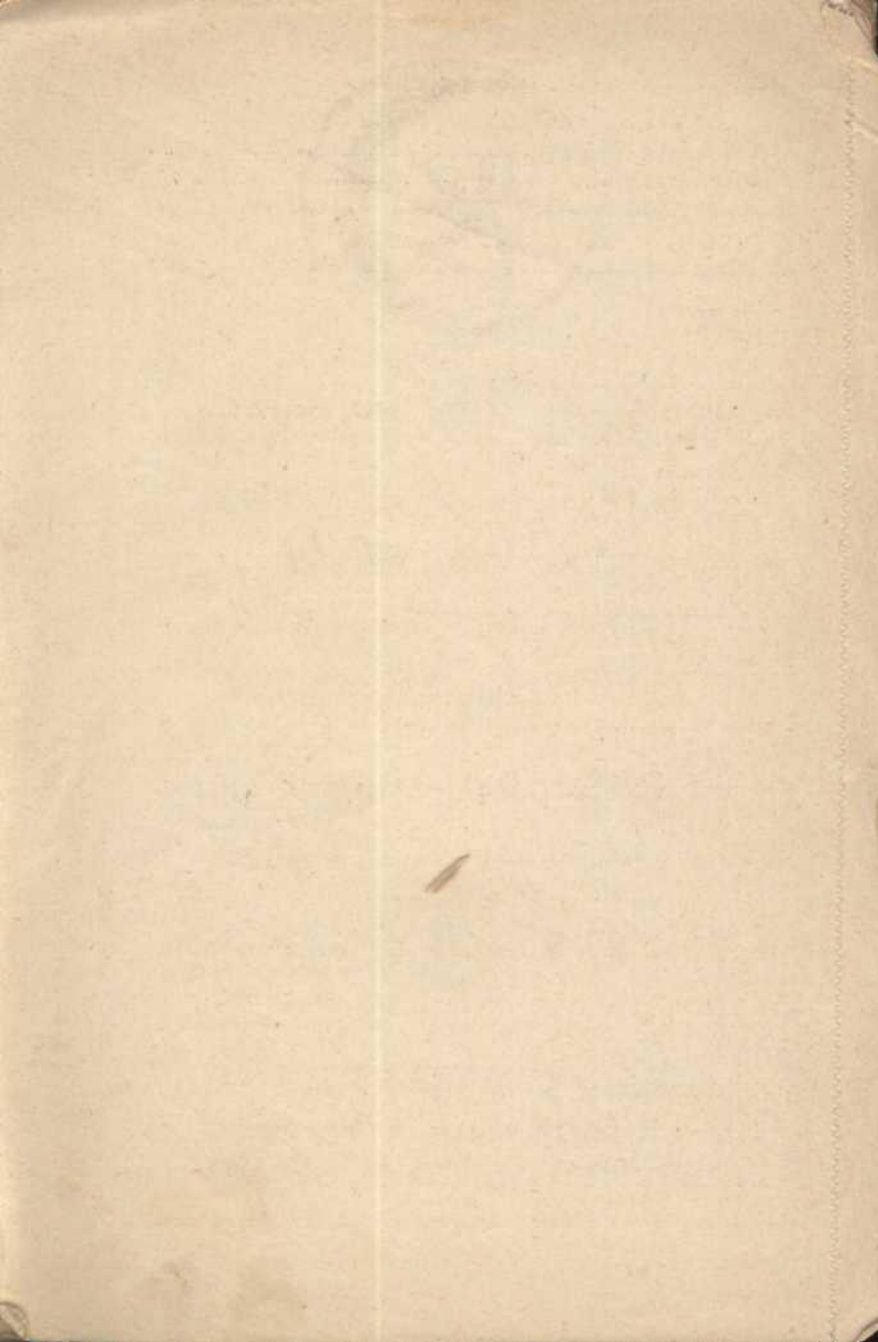
	Եջ
Շարժական տօնք և միջոցք նոցին	3
Անամուտք և նշանաւոր աւուրք Տանկաց	4
Չորս եղանակք, տարեմուտք և խաւարմունք	5
Տոմար (յունուարէն դեկտեմբեր վերջ)	5-29
Աղիւտակ շարժական մասանց աւուրք	30
Սրբոց տօնախմբումիւնք (այբուբենական կարգով)	31
Աւուրք տօնախմբումեանց եկեղեցեաց մայրաքաղաքիս և շրջա- կայ գիւղօրէից	34

ՋԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Ընծերցողներուն	39
Թուականներ	41
Այբուբենական ջանկ	72
և. Պոյսոյ Հայեր և Խեհնց Պատրիարքները	77
Ժամանակին բաժանումք և չափք	259
Մեծգահնային դուռիւնք	262
Նոր գիւտք	282
Գործի մարդոց համար	297
Տասանորդի տուրքը	297
Կալուածական տուրքը	300
Գրոշմատուրքը	301
Նոր գրոշմատուրք զաղձականներու	307
Հարիւրին վեցի յաւելուածական նոր տուրք	309
Թղթատար շոգենաւեր	310
Թղթատարումիւն	314
Հեռագիրք	324
Զանազան տէրումեանց դրամներ	330
Զանազան տէրումեանց չափեր ու կշիւներ	334
Ընտանիքին համար	338
Մեր պիւտճէն	338
Անուանումիւնք	339
Շնչահեղձումեան դէմ դարման	342
Դեղձափներ	344
Անուշներ	345
Օշարակներ	348
Ըմպելիներ	349
Քիչ մը գանկարանութիւն	351
Քիչ մը դիմագիտութիւն	353

Օսմանեան Կայսրութիւն	361
Օսլլրանի Օսմանեան Հարսութեան	361
Կայսերական արքունիք	364
Նախարարներ	364
Մեծ պաշտօնատարներ	365
Նահանգներ և կուսակախներ	365
Գուառներ և կառավարիչներ	367
Առանձնաշնորհեալ նահանգներ	367
Օտար տէրութեանց թոյլ զանուոյլ օսմ. ղեկպաններ	368
Թուրքիա զանուոյլ օտար ղեկպաններ	368
Օսմանեան տէրութեան հայ աստիճանաւորներ	370
Օսմանեան տէրութեան հայ պաշտօնատարներ	375
Հայ. Եկեղեցի	381
Առաքելական ամուս.	381
Հայրապետութիւն Հայոց	397
Եպիսկոպոսք Կիլիկիոյ	400
Եպիսկոպոս Աղձամարայ	400
Սուրբ Էջմիածնի Սինոդի անդամք	400
Առաջնորդարանք Ռուսաստանի	401
Առաջնորդարանք Պարսկաստանի	402
Առաջնորդարան Եւրոպայի	402
Առաջնորդարան Ամերիկայի	402
Պատրիարքութիւն Հայոց Թուրքիոյ	403
Ազգային Կեդրոնական Վարչութիւն	403
Ազգային Պատրիարքարանի պաշտօնեաներ	405
Առաջնորդական վիճակներ	406
Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղէմի	409
Կաթողիկոսութիւն Կիլիկիոյ	410
Կաթողիկոսութիւն Աղձամարայ	411
Նպաստից Յանձնաժողով	412
Արմաշու Դպրեվանք	414
Վարժարաններ	415
Ուսուցչական մարմին	427
Նրբանաւարաններ	427
Արհեստական վարժարանի Յանձնաժողով	428
Գալիպոլեան աղջկանց Որբանոց	428
Յովսէփ Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողով	430
Ազգային Հիւանդանոց	431
Հայ Կաթողիկ հասարակութիւն	438
Հայ Բողոքական հասարակութիւն	439
Թուրքիոյ արեւելեան քրիստ. հարակութեանց, հոգեւոր զլուխներ	439
Ազգապետ Հրէից	440
Թուրքիոյ Հայ Սերմերը	441
Վրիպակներ և սրբազրութիւնք	443

Կը խնդրուի աչն ընթերցողներէն՝ սրանք ու է գիտողութիւն ունին
այս Ընդարձակ Օրացոյցին սարունակած տեղեկութեանց մասին, նշանա-
կել այս Թուղթին վրայ, և կտրելով զայն ծակոտուած տեղէն, դրիկի Ազգ-
Հիւանդանոցի գրասենեակը, Կ. Պոլիս. Մեծ Նոր խան. մինչև 1 յուլիս
1901:

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՋ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ԿՈՅՍԵՐՈՎԱՆ ՖԵՐՄԱՆՈՎ ՀԻՄՆՈՒՄԾ

20 Սեֆեր 1310, 2/14 Օգոստոս 1892 թ

ԱՊՍՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈՍԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ ԳԷՄ

Ե Ի

Կ Ե Ա Ն Ք Ե Վ Ր Ա Յ

Տ Ն Օ Ր Է Ն

Մ. Մ Ա Լ Թ Ա Ս

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ՎԱԼԱԹԻՍ, ԲԱՐԱԳԷՕՅ, ԵԷՆԻ ԽԱՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԳԱ.

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գրամագլուխ 10,000,000 Անգլ. սսկի

ԿԵԳՐՈՆԱՏԵՂԻ

Ղաղաքիս, Վոյվոսա փողոց

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՍԹԱՄՊՈՒԼԻ

ԵԿԵՆԻ ՃԱՄԻ, Բօսրահանեի դեմ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Բերս՝ Մեծ Փողոց, Թիւ 206

ԳԼԵԱԻՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Լճառն և Բարիզ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Թուրքիոյ գլխաւոր նահանգներուն մէջ :

Օսմանեան Պանգան փոխասուուրիւններ կ'ընէ որոշ պայմանաժամով կամ հաշուընթացով՝ արժեքուղքերու աւանդի փոխարէն :

Մուրհակներ կը գեղչէ :

Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ օտար երկիրներու վրայ՝ փոխանակագիրներ, չեֆեր, վարկի բուղքեր կուտայ, եւ հեռագրական հրամանով վճարումներ կ'ընէ :

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ :

Արժեքուղբերու եւ արժեքաւոր նիւթերու պահպանում :

Գանձում կտրոններու եւ մուրհակներու , Թուրքիոյ կամ օսար երկիրներու մէջ :

Սակարանի գործողութեանց վերաբերեալ հրահանգներու գործադրութիւն :

Օսմանեան Պանգլան կ'ընդունի դրամի աւանդներ որո՞ւ պայմանաժամով եւ հետեւեալ տոկոսներով :

$2\frac{1}{2}$ 0/0	Տարին՝ մէկ տարուան պայմանաժամով աւանդներու համար.			
$1\frac{1}{2}$ 0/0	» վեց ամսուան	»	»	»
1 0/0	» երեք »	»	»	»

ՊՈՒՍՈՑ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները կը կատարէ . առկէ զոս վանառքի վրայ փոխասուութիւն կ'ընէ , եւ վանառք կ'ընդունի իբր վանառքի ապրանք (en consignation) կամ իբր ազատ աւանդ (dépôt libre) :

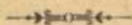
ԲԵՐԱՅԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ կը կատարէ նոյնպէս Պանգլայի վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները (ի բաց առեալ վանառքի վրայ փոխասուութիւն) : Առկէ զոս կը վանառք եւ կը գնէ , օրուան գիններով , եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ , պարզեաւոր զանազան արժեքուղբեր :

ՊՈՒՍՈՑ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ կը վանառքն նաեւ Բումբէյի Սրկաթուղւոյ *provis*ներ , եւ կ'ընդունին հաշուրեքացով զումարներ մինչեւ 50 տակի , 2 0/0 տոկոսով :

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

CRÉDIT LYONNAIS

ԱՆԱՆՈՒՆ (ANONYME) ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

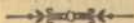
Դրամագլուխ	250,000,000	Ֆրանկ
Պահեստի դրամ	60,000,000	„

Կ. ՊՈՒՍՈՅ ՃԻՒՂ

Հալանեան Խան, Գարախոյ, Կամուրջին մօտ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Սրամպուլ, Սուլթան Համամ

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ՝ դրամական ամեն ճեսակ գործողութիւններ կը կատարէ : Նոյնպէս փոխանութիւններ կրնէ արժէքոթերու վրայ :

Արժէքոթերու փոխարէն ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ :

Ֆրանսայի եւ Օսար երկիրներու զանազան հրապարակներու վրայ փոխանակագիրներ կը փաշէ :

Վարկի թուղթեր (lettres de Crédit) կու տայ :

Սակարանի գործողութիւններ (ordres de Bourse) կը կատարէ :

Կտրոններու գանձում :

Պահպանութիւն արժեթղթերու եւ բաժնեթուղթերու :

Օամանեան երկաթուղոյ արժեթղթոց *Bro-սիւսներու* վաճառում :

Ի պահ դրամներ կ'ընդունի չէֆերու փոխարէն վճարելի :

Որոշելի պայմաններով եւ պայմանաժամով մուրհակներ կու տայ :

Վարկի բողոքեր ներկայացնողներու դիւրութեան եւ հանգստութեան համար յատուկ սրահ ունի :

Մասնաւոր դրամարկղներ վարձու կու տայ :

Առեստական մուրհակներ, փոխանակագիրներ կը գանձէ, ինչպէս նաեւ բեռնագրերու (connaissement) փոխարէն գանձումներ կը կրէ :

Սքամպուշի Մասնաձիւղը եւս դրամասան բոլոր գործառնութիւնները կը կատարէ եւ ապրանքի վրայ փոխասուութիւններ կը կրէ :

Վաճառներ կը կրողունի, թէ՛ իբր ազատ աւանդ (dépôt libre) մթերանոցի վարձի (*urs/ի*) վճարմամբ եւ թէ՛ իբր վաճառելի ապրանք կ. Պոլսոյ եւ օտար երկիրներու մէջ ծախուելու համար :

“ՆԻՈՒ ՀՕՄ”

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԱՐԻ ՄԵԲԵՆԱՆԵՐՈՒ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐԸ

Այս նորաձև մեքենան, զուտ Անգլիական պողպատե պատրաստուած գործիքներուն կատարելութեամբ, կը զերազանցէ հրապարակի վրայ գտնուած ամէն տեսակ կարի մեքենաները :

Շիքակոյի, Բարիդի, Անվէրսի եւ բոլոր մեծ ցուցահանդէսներու մէջ միշտ առաջինը հանդիսացած է, եւ Բարիդի 1900ի Արուեստահանդէսին մէջ ալ անմրցելի մրցանակք առած է :

Դերձակներու, կոշիկահարներու եւ տուներու վերաբերեալ ամէն տեսակ գործեր անթերի կը պատրաստէ, եւ սովորական կարերէ զատ, մասնաւոր գործիքներով զանազան ասեղնագործութիւններ ալ կ'ընէ :

Իւր մասնաւոր առաւելութիւններն են

ՊԱՐՉՈՒԹԻՒՆ !

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ !

ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ !

որոնցմէ զուրկ են հրապարակի վրայ գտնուած առ հասարակ ամէն տեսակ կարի մեքենաները :

« Նիու Հօմ » որ այսքան առաւելութիւններով օժտուած է, տես սիւղ ու շինուածքով իրմէն վար եղող մեքենաներէն աւելի սուղ չէ, Վտտահ կերպով կ'ըսենք թէ « Նիու - Հօմ » ի մեքենան գնելով խիստ գոհ պիտի մնաք :

Մի՛ խարուիք ուրիշ մեքենաներու վրայ շուայլուած անտեղի գովասանութիւններուն :

Միակ ներկայացուցիչ ընդհանուր Թուրքիոյ համար
Յովհաննէս Կ. Միսանեան սրղիմ

Կ Ե Դ Ր Ո Ն Ա Տ Ե Ղ Ի

Պատճէ գարու, Համիտիէ ճառտէ, Թրամվէյի զծին վրայ, Թ. 7.

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ ԿԵՐՈՆՆԵՐ

ՏԻԿԻՆ Պ. Մ. ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ ԶԱՐԳԱՐԱՆԱՑ

Կ. Պ Ո Լ Ի Ս

Զամամերյուր եօզուու:

Մեծ նոր խան վաբի յարկ թիւ 47

Նախկին գործասեղի

ՄԵՍԵՐՈՊ ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆԻ

Հարսանեաց մամբու փառաւոր
զարգարումներովն համբաւաւոր ե-
ղած սոյն վաճառատան մէջ պատ-
րաստ կը գտնուին տարբեր ձևերով
զարգարուած հարսանեկան մամբր,
մետաքս երկզ, լեւոն ծաղիկ, քողք,
կրլանդ, ձեռնոց, սնաուկ, արծաթա-
պատ ախոէ եւ մկրտութեան հագուստ

Անգամ մը միայն բաւական է
այցելել սոյն վաճառատունն ուր գրու-
նուած ապրանաց ազնուութիւնն, տե-
սակներու ճոխութիւնն ամէնէն դրժ-
ուարահաճ ճաշակներն անգամ կը
գոհացնեն :

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնա-
ւօք եւ նօղապահութեամբ :

Ա. ՊԱ. ՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ՆՕՐԹՂ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՍԵՐԲԸՆԹԱՅԼ

Հիմնեալ

ի 1809

Դրամագլուխ	Ա.նգդ. Ոսկի	3,000,000
Պահեստի դրամ	" "	14,409,089
Հասոյթ 1899 տարւոյ	" "	3,073,226

ՆՕՐԹՂԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

Հիմնեալ

ի 1836

Դրամագլուխ	Ա.նգդ. Ոսկի	3,000,000
Պահեստի դրամ	" "	5,509,273
Հասոյթ 1899 տարւոյ	" "	1,187,296

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Մարիթայն Լիվորբուլի

Դրամագլուխ Ա.նգդ. Ոսկի 500,000

Պահեստի դրամ Ա.նգդ. Ոսկի 110,000

Ընդհ. Գործակալ Կ. Պոլտոյ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

Կալաթա, Մեհմեթ Ալի Փաշա Խան, Թիւ 22 եւ 22 կրկին:

Տ. ԳՍՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈՐԵԱՆ ընդհանուր գործա-
կալ ՆՕՐԹՉ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐԲԸՆԹԱՅԼ, ՆՕՐԹՉԸՐՆ
Եւ ՄԱՐԻԹԱՅՄ ընկերութեանց, կը ծանուցանէ
արգոյ հասարակութեան քէ սոյն ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԿՈՒ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՅ հաւաքաբար ընծայած բացարձակ
ապահովութեան՝ հսկայ դրամագլխի ու անագին
պահեստի գումարաց տեսակէտով՝ կ'ընդունի հըր-
դեհի դէմ ապահովութիւն մայրաքաղաքիս, գիւ-
ղորէից եւ գաւառաց մէջ ԽԻՍՏ ԴԻԻՐԱՄԱՏՁԵԼԻ
ԳՆՈՎ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ, ԲԱՆ ՈՐ ԵՒ Է ԱՅԼ ԸՆԿԵ-
ՐՈՒԹԻՒՆ, նաեւ ի հաշիւ ՎԵՐՋՆՈՅՆ կ'ապահո-
վագրէ շոգեմաւուց եւ առագաստանաւուց մէջ
բեռցուած ապրանքներն ու դրամածրարներն, ինչ-
պէս նաեւ ամենուրեք քրքասարով ուղարկուած
ինչեքը ԽԻՍՏ ՇԱՀԱԻԷՏ ԵՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ:

Վնասուց վճարմունքն անմիջական,

առասաձեռնօրէն եւ կասարեայ

արդարութեամբ կը կասարուի :

ՆՈՐԹՅ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՍԷՐԲՈՆԹԱՅԼ

ԵՒ

ՆՕՐԹՅԸՐՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԳԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ապահովագրութեան առ հասարակ օգտակարութիւնն և կարեւորութիւնն հարեւաւոր ընկերութեանց բրած գործառնութեանց մեծութեանն յայտնի է: Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնն իւր դասակարգին մէջ ամենակարեւոր ճիւղն է: Այս գրութեամբ ընկերութիւնք կ'ստանանն տուժել հրդեհէ յառաջ եկած ֆրանսիան ի փոխարէն կանխաձայն սակագնոյ մը զոր ապահովագրեալն կը վճարէ:

Հրդեհի դէմ կ'ապահովագրուին Եկեք, Կարասիք, Ապրանք և Տան վարձք ըստ հետեւեալ պայմանաց:

Ա. — Ավ որ կ'ապահովագրէ՝ պարտի տէր լինիլ ապահովագրելի ստացուածոց մասամբ կամ ամբողջովին:

Բ. — Այսք կրնայ ստացուածքն իւր արժէքէն աւելի ապահովագրել և այրելէն վերջ ստացուածոց իրական արժէքէն աւելի բան մը պահանջել:

Գ. — Եկեքի մը շինութեան տեսակն և շրջապատող շինուածոց նկատմամբ ունեցած գիրքն պարտին ճշգրտաւ նկարագրուիլ ապահովագրին մէջ. հարկ չէ ըսել թէ սխալ նկարագրութեամբ մը ինչ վէճերու առիթ կը տրուի ապագային:

Դ. — Հետեւեալ պարագայները պարտի ապահովագրեալն իմաց տալ ընկերութեան:

1. Եթէ իւր մօտ ուրիշ շէնքի մը շինութեամբ կամ գործարանի մը հաստատութեամբ վտանգն տուելնայ:

2. Եթէ կարասիք կամ ապրանք փոխադրուին մէկ շէնքէ մը միւսն:

3. Եթէ իւր ստացուածքն ուրիշի ծախէ:

4. Եթէ իւր ընկած տուժը վարձու տայ կամ վարձակալին տեղ ինք բնակի:

5. Եթէ հրդեհն յառաջ եկած է ապահովագրեալին ուղղակի կամ անուղղակի մասնակցութեամբ՝ ընկերութիւնն կը մերժէ որ և է հատուցում ֆրանսուց:

6. Ընկերութիւնն ըստ իւր կամօց կրնայ այրեալ ստացուածքն իւր նախկին վիճակին մէջ վերահաստատել կամ վնասուն արժէքը վճարել :

7. Եթէ սբ իւր ստացուածքն ապահովագրած է ընկերութեան մը և նոյն ստացուածոց վրայ ուրիշ դումար մ'ալ այլ ընկերութեան կ'ապահովագրէ՝ պարտի երկու կողմանց ծանուցանել զայդ . հակառակ պարագային մէջ երկու ընկերութեանց ապահովագրք (բոլիս) չեղեալ կը համարուին :

8. Ապահովագրեալն պարտական է հրդեհի ժամանակ, եթէ ներկայ է, ձեռքէն եկածն ընել իւր ստացուածքն ազատելու համար . այս առթիւ յառաջ եկած ծախքերն և վնասներն ընկերութիւնը կը աուժէ ապահովագրած դումարին համեմատութեամբ :

9. Տան մը վարձքն, ինչպէս յիշուեցաւ, կարելի է ապահովագրել եթէ վարձակալն գտնէ եռամսեայն կանխիկ վճարած է, ի զէպ հրդեհի ընկերութիւնն պարտի վճարել մինչև վճարման պայմանագրով լրանալի աւուրց համեմատութիւնն միայն :

Ապահովագրեալն պարտի մեծ խնամով ընել ընկերութեան մ'ընտրութիւնն . երբ մէկն իւր ստացուածքն կ'ապահովագրէ՝ պէտք է ապահով ըլլալ թէ իւր կրած վնասն պիտի ստանայ . քանի՜ դուռն է յաւախար լինելն, Տնտեսագիտութեան սխալ առմամբ է որ, շատեր կը թողուն զնոց չնչին տարբերութեան մը համար, հաստատուն, փորձառու և հարուստ ընկերութիւններն և կը զիմեն փոքր ընկերութեանց որք ինքնաբերաբար կ'ընեն այդ զեղչ զնոց վրայ՝ տեսնելով որ եթէ գործեն նոյն հիման վրայ որպէս մեծ ընկերութիւնք, յաւերժական անդորձութեան պիտի դատապարտուին : Ապահովագրութեան առարկէցին վրայ Նօրն Պրիքիշ և իս Մէրթրիքայլ և Նօրնիքն ընկերութիւնք առաջնակարգ գիւրք մը գրաւած են իրենց գրամական բարդաւած վիճակաւ, և իրր ապացոյց նոցա գործոց ընդարձակութեան և մեծահաշակ առատաձեռնութեան զանազան հրդեհներու միջոցին իւրաքանչիւրն 180 հազարէն մինչև 350 հազար Անգլ . ոսկի վճարած են հրդեհի վնասուց համար և ցարդ հրդեհի գէժ միայն իրենց աւժած վնասն 34,000,000 Անգլ . ոսկին կ'անցնի :

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մասն Ա. — Տարերք վաճառականութեան. — Շրջաբերականք. — Առևտրական հաստատութիւնք. — Վաճառականական գործողութիւնք. — Սակացոյց միջնորդչէքներու և Տոկոսի նոր կանոնադիրը (Պաշտօնական). — Վաճառականական ընկերութիւնք և իրենց շրջաբերականները. — Մանկութիւն. — Հաշուեցոյց, Գնման և Վաճառման հաշիւք, Փոխադրագիր, Մեւաժրի Մարքիմի բեռնագիրը, Փոխանակագրի հաշուեցոյց, Ջեղչի ցուցակ. — Փոխանակագիր, Մոտաքօրիւմ, Վիճատիպ և տպագիր փոխանակագրեր հայ. և զաղղ. Ա.ով և Բ.ով, Ջեռագիր փոխանցումներով և երկայնորդով, Բողոքագրի պաշտօնական օրինակը, Ջանազան մտրհակք, Գոչտի Լիօնէի Ձէքը. — Հաշուքնթացներ. — Ընդարձակ բաղուածք Առևտրական և Դրոշմի օրէնքէն. — Փոխանակութիւն (զամպիտ). — Առևտուրի և զամպիտի հաշիւներ, և չն. և չն.—**Մասն Բ.** Տոմարակալութիւն, Պարզտոմար, Կրկնատոմար, — Պանքեռ բառին ծագումը և նշանակութիւնը. — Տոմարակալութեան ծագումը. — Կրկնատոմարի հնարիչներուն վրայ պատմական ծանօթութիւն. — Կրկնատոմարի հաշուոց ծագումը և Հակակշտութեան դռնակները. — Ջեռատետր մը 204 յօդուածով. — Սրահաշիւ. — Մայր-հաշիւ. — Ընդհ. կշիւ. — Հաշուեկշիւ, և չն. — Եւրոպական Գլխաւոր Տէրութեանց զբամները, կշիւները, չափերը, զամպիտի զինները և դրոշմատուրքերը, և չն. և չն. :

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բոլորովին բարեփոխւած և կրկնապէս ճոխացած

Յ Ա Ն Ձ Ն Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ա Մ

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումն. Խորհրդէն

Եւ

Վաւերացած Կ. Պոլսոյ Առևտր. Սենեկէն

Ի Ն. ՏԻՒՋԷՆՃԵԱՆԷ

Ահաասիկ գիրք մը, որ ոչ միայն ուսանողաց և վաճառակաւորեան ասպարէզը բեւակոխելու պատրաստող երիտասարդաց, այլ գործի մարդոց իսկ պիտանի և օգտակար է։ Այս Գ. տպագրութիւնը, որ մեծագիր 630 երեսէ բաղկացած ստուար հատոր մ'է, այնքան նոր և կարեւոր յաւելումներ ունի, որ նախորդին հետ բնաւ չի կրնար բաղդատուիլ։ Փիրքը բէկ նախորդին կրկին ընդարձակութեամբ աւելցած է, բայց զինք աւելցած չէ. դարձեալ 23 դրոշ Է։

Դ Ե Ղ Ե Ր Ո Ւ

Ե Ի

Ք Ի Մ Ի Ա Կ Ա Ն Ա Ր Տ Ա Դ Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Ց

Մ Ե Ծ Մ Ք Ե Ր Ա Ն Ո Ց

Լ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ Ս. ԷՄԻՐՁԷ

ՀԱՐԱՃՃԻ ԽՈՒՆ

Հայրայրից

Կ. ՊՈԼԻՍ

Մ Ե Ծ

Մըսըր Չարբըի կից

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹ ԵՆՆՑ

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

Մ Ե Ծ Ա Ք Ա Ն Ա Կ

Դեղերու եւ ամէն կարգի քիմիական արտադրութեանց այս մեծ վաճառատուն ամէնօրեայ յարաբերութեան մէջ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Ամերիկեան առաջնակարգ գործարաններու հետ :

Հասարակութիւնը եւ գլխաւորաբար Դեղագործներ, մեծ չափ պիտի ունենան այս վաճառատան հետ առեւտուր ընելով, անոր համար որ, դեղերու եւ քիմիական արտադրութեանց միշտ Թարմը, Ընտիրն ու Անխարդախը պիտի գտնեն Բացարձակապէս գեղջեայ գիներով, Առաւելութիւն մը զոր միայն այս վաճառատունը կրնայ ընծայել յաճախորդներուն, իր մեծաքանակ սպառման շնորհիւ :

ՆՈՐՎԵԿԻԱՅԻ
ԱՆԱՐԱՏ ՉԿԱՆ ԻՒՂ

ՄԼՈՒԿ, ԼՈՒ ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՄԻՋԱՏ ՈՉՆՉԱՑՆՈՂ

ՏԱԼՄԱՑԻԱՅԻ ԱԶԴՈՒ ՓՈՇԻ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԶՈՒՐԵՐՈՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ

ԳԻՆԻ, ԳՈՆԵԱՔ, ԳԱՐԵԶՈՒՐ

ԶԱՆԱԶԱՆ ՊԱՏՐԱՍ ԴԵՂԵՐ

Կը գտնուին մեծ քանակութեամբ

Դառառացի յաճախորդներ իրենց յանձնարարութիւնները կատարեալ վստահութեամբ պէտք է գրեն այս վաճառատան ուր ամէն հրաման կը գործադրուի կատարեալ ուղղաւորութեամբ, նշտութեամբ, եւ արագութեամբ: Ամենափոքրիկ քանակութեամբ եղած ապսպրանքներ իսկ, անմիջապէս կը գրուին փոխալով:

Ապրանքներու տեսակն ու կշիռը նրաշխատարուած է ով որ կը փոփոխի թարմ, բնափր, անխորդախ եւ ատան ապրանք գնել, թող հաճի դիմել

Լ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ Ս. ԷՄԻՐԶԷ

ԴԵՂԵՐՈՒ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՅԸ

Կ. Պոլիս Հարաճնի Խան Մըսըր Չարշիյի կից
Յընէրգլեան խանիկն դիմացը

Դամիանոս Փափագեան

Շեղար սարկներէ ի վեր հրապարակիս վրայ հաստատած այս մեծ եւ համբաւաւոր կօշիկի վաճառասանը կը պատրաստէ նաեակաւոր եւ հաստատուն կօշիկներ, կիսակօշիկներ արանց, կանանց եւ տղայոց համար, նաեւ մուսակներ, հողաքափներ եւ այլն, մշակասական ընտիր կաշիով եւ ամեն նաեակի համաձայն նուրբ եւ վայելուչ :

Գիները խիստ չափաւոր եւ աման
ԱՊՍՊՊՐԱՆՔՆԵՐԸ ԱՐԱԿ ՆԻ ՇՈՒՏՈՎ ԿԸ ԿՍԱՐՈՒԻՆ

Ձմեռան սորիս Ամերիկեան, Անգղիական, Ռուսական լրտրիկներու խիստ ընտիր տեսակներէ մեծ մքերէ ընտրուած է արոց տոկունութիւնն ու դիմացկունութիւնը արդէն երաշխաւորեալ է :

Գիւնեցիկ յիշեալ մեծ եւ համբաւաւոր վաճառասանը եւ խիստ զոն պիտի մնա, քի՛ տեսակին ազնուութեան, քի՛ տոկունութեան եւ քի՛ գիներու ամանութեանը մասին :

Դարաշիս Բուխսիտի խանի վարի սեկիւնը, Թի. 9
Մահուտոս քաջա Թի. 211.